לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', ב' בכסלו תשמ"ז, 4 בדצמבר 1986 / שנה מ"ד מס' 13208 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

„המנהיג האיראני טאבאטאבאי ביקר בישראל"

מכירות נמרודי לאיראן בשנה אחת — 136 מיליון דולר

פאריס. — מנהיג איראני ממקורביו של חומייני, סאדג טאבאטאבאי, ביקר ב־1980 בישראל — טען אמש דובר האופוזיציה האיראנית „מוג'הדין עממי", ברשת הטלוויזיה הצרפתית. אלוואי אוושין. הוא הציג צילום של דרכונו של טאבאטאבאי (גיסו של בן חומייני), בו מופיעה „אשרה ישראלית שהוחתמה בנמל התעופה בן־גוריון ב־1980".

(המשך בעמוד 16)

בלחץ מימשל רייגן — ישראל קיימה במשך שנים קשר חשאי עם „הקונטרס"

ראש הסי.אי.איי. תבע מישראל בשם הברית האסטרטגית בין שתי המדינות לסייע ל„גורמים ידידותיים" לארה"ב תוך עקיפת הקונגרס ● ישראל חששה מהקונגרס והתנתה הסיוע בכך שיהיה חשאי ובאמצעות סוכני נשק פרטיים ● הבית הלבן אינו חוזר בו מהחשדת ישראל — בוושינגטון לא נותנים אמון בהכחשות ישראל ● סגן הנשיא בוש הצהיר כי הוא תומך במהלכי הנשיא רייגן בפרשת הנשק לאיראן ● רייגן עמד שוב לנאום הלילה

מאת זאב בליצר,
כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — על פי בקשה מפורשת של מימשל רייגן קיימה ישראל במשך כמה שנים קשר חשאי עם „הקונטראס" הלוחמים במישטר הסנדיניסטי בניקרגואה — גילו אתמול מקורות מוסמכים במימשל.

קשר התמיכה ב„קונטארס", שכלל הספקה מוגבלת של נשק קל ותחמושת שנתפסו בלבנון, תואם במלואו הן עם ראש הסי.אי.איי. והן עם המועצה לבטחון לאומי, אמרו הפקידים.

הסי.אי.איי. לחץ

ראש הסי.אי.איי. ויליאם קייסי ואנשים אחרים בסוכנות הביון המרכזית ובמועצה לבטחון לאומי, כולל הקולונל המודח אוליבר נורת, לחצו על ישראל בתוקף כדי לסייע לארצות־הברית ול„גורמים ידידותיים" אחרים לעקוף את „המגבלות שהטיל הקונגרס על חימוש ה„קונטראס".

על מנת להפגין את הערך שיש לישראל כבעלת ברית איסטרטגית, אומרים פקידי המימשל, היתה ממשלת ישראל מוכנה לשתף פעולה כחשאי, אם כי חששה מאד.

(המשך בעמוד 16)

הסנטור אינוויי סבור: לישראל אין סיבה לדאגה

ישראל הכחישה אתמול הידיעה כי נורת דיווח לניר על הכספים ל„קונטרס" ● מיז הבהיר לפרס: רייגן לא התכוון להחשיד ישראל

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הסנטור האמריקני דניאל אינוויי, שנפגש אתמול עם שר החוץ שמעון פרס, ביקש וקיבל הבהרות על חלקה של ישראל במשלוחי הנשק לאירן. הסנטור האמריקני, שהוא בעל יוקרה ואמינות רבים, שמע את הכחשת ישראל, כי לא העבירה שום כספים לחשבון בנק של ה„קונטרס" בשווייץ, והעריך, על בסיס ההבהרות ששמע, כי לישראל אין סיבה לדאגה מיוחדת. הסנטור אינוויי, שהוא יו"ר תת ועדת ההקצבות, העוסקת בסיוע לישראל, יצא אמש את הארץ.

נדחק לשוליים

מדיווחים שהתקבלו אתמול בירושלים משגרירות ישראל בוושינגטון ומהקונסוליה בניו־יורק עולה, כי ההיבט הישראלי בפרשת הנשק אירן־ניקרגואה נדחק לשוליים בכלי התקשורת. הפרשה בארה"ב מתמקדת עתה, על רקע הכספים ל„קונטרס" והגילוי על יתר הכספים שהיו בחשבון הבנק בשווייץ — ביחסים בתוך המימשל וביחסים בין המימשל והקונגרס.

שר החוץ שמעון פרס נפגש אתמול עם חבר הקונגרס האמריקני וויליאמס להמן ואמרו לו, כי בנושא אספקת הנשק לאירן היו שני שיקולים: אסטרטגי והומניטרי — שחרור בני הערובה. פרס הוסיף, כי לישראל יש הערכה לאומה בת 230 מיליון אזרחים, שתעשה הכל למען הצלת חיי אזרח אחד. „התבקשנו לספק נשק לאירן על־ידי ידיד ולמען מטרה הומניטרית, ועשינו זאת ברצון".

מכחישים דיווח לניר

לשכת ראש הממשלה פרסמה אתמול הודעה ממנה עולה, כי ליועץ ראש־הממשלה למלחמה בטרור עמירם ניר, לא היה כל מושג על כך, שהכספים שהעביר הנציג האירני לחשבון אמריקני היו מיועדים ל„קונטרס". דובר לשכת ראש

(המשך בעמוד 16)

האסכולה הלוברנית: צריך לחפש נתיבות לאיראן

נציג ישראל לשעבר בטהרן: החומייניזם כבר עבר השיא — ההיסטוריה תצדיק רייגן

אורי לוברני, נציג ישראל לשעבר בטהרן אמר כי ישראל צריכה לחפש נתיבות ללב איראן, כדי לנצל כל סיכוי להידברות ושיתוף פעולה לאחר הסתלקותו של חומייני.

„עלינו להסתכל קדימה ולא להסס ללכת לקראת סיכונים", אמר הדובר בסמינריון השנתי של „מרכז דיין" באוניברסיטת תל־אביב על „המזה"ת בצל נסיגת משק הנפט".

(המשך בעמוד 16)

צד"ל ערך פשיטת תגמול מצפון לרצועת הבטחון ● עמוד 4

„מקורות" ניתקה המים לעשרות משפחות בדואיות ● עמוד 4

תא"ל (מיל') גלבוע — יועצו של ארנס לענייני ערבים ● עמוד 2

מלחמת העגבניות: וייצמן פרש — 100 טונות ייובאו מספרד ● עמוד 20

פרץ מערער על החלטת בג"צ ● עמוד 2

עובדי „פרי זה" אורחי מרכז מפ"ם ● עמוד 2

מפלה לאורתודוכסים

החלטת הבג"צ לשלול רישום המילה „נתגייר" בתעודת הזהות (בעקבות העתירה שהוגשה על־ידי סוזן מילר) היתה צפויה. שר־הפנים ניסה באופן שרירותי ל„סמן" את סוזן מילר כיהודיה „פחותה" או „פרובלמאטית", על־ידי הוספת המילה „נתגיירה" ליד הלאום היהודי. הוא עשה זאת משום שעלר עברה גיור רפורמי בטרם עלותה לישראל, ושר־הפנים ניסה לנצל את עמדתו השלטונית, כדי ליישם את גירסת הצעת החוק „מיהו יהודי" שעל פיה רק מי שהתגייר „כהלכה", כלומר גיור אורתודוכסי ייחשב כיהודי כשר. בית הדין הגבוה לצדק פסל לחלוטין את התוספת הזאת בסעיף הלאום, בקבעו, כי לשר־הפנים אין כל סמכות להוסיף הערה כזאת בתעודת הזהות של גרים. השופטים פסלו את סמכותו של שר־הפנים להוסיף הערות כלשהן לגבי דרך הגעתו של אזרח ללאום זה או אחר. ופסיקתם התבססה בעיקר על טיעונים חוקיים – פורמאליים. השופט מנחם אילון אף הוסיף, כי גם ההלכה היהודית אוסרת על הפלייתם של הגרים מכלל ישראל. מכל מקום ברור, כי החלטת הבג"צ שמה לאל את נסיונותיו של שר־הפנים להכניס את החוק מיהו יהודי בדלת אחורית.

בזמנו נאמר, כי חשר פרץ, הנתון למרות של חכמי התורה, יתפטר מתפקידו, אם ייאלץ לרשום יהודים שעברו גיור רפורמי ללא ציון „נתגייר" ליד הלאום היהודי. אך מתברר, כי לא חכמי התורה, לא ש"ס, ואף לא השר פרץ להוטים לוותר על עמדה שלטונית כה חשובה כמו משרד הפנים. הם יקמטו את המצח ויחפשו בוודאי דרכים אחרות, כדי למרר את חייהם של אותם יהודים אשר על פי תפיסתם האורתודוכסית־קנאות אינם ראויים להיחשב כיהודים כשרים. הבג"צ אמר את דברו, אך המערכה על שוויון מלא ליהודים מכל הזרמים עדיין בראשיתה. אפשר לצפות, כי הסיעות הדתיות יחדשו שוב את נסיונן להעביר בכנסת את החוק „מיהו יהודי" כדי לזכות בגושפנקה חוקית לשליטת האורתודוכסים בקביעת הזהות הלאומית. דווקא בימים שבהם מתפרסמים נתונים מדאיגים על התמעטות מספר היהודים בעולם ועל תחזית דימוגראפית קודרת לראשית המאה הבאה, מנסה הפלג האורתודוכסי, המהווה מיעוט בעם, לגרום לפילוג ביהדות, ולנתק את מיליוני היהודים הרפורמים והקונסרבאטיבים מישראל. הזהות היהודית והחשתייכות לעם היהודי לא ייקבעו על־ידי שמינים אורתודוכסים אלא על־פי חוקי מדינת ישראל ואלה עד היום לא הוענקו בכורה או מונופול לזרם אחד. רובו של הציבור בארץ הוא חילוני מי ראוי להיחשב כיהודי. המיעוט האורתודוכסי המוליטנטי רואה בכך את השלב הראשון בהפיכת מדינת ישראל ל„מדינת הלכה". מדינה שתכפה על אורחיה את אורח־החיים והאיסורים שאין לשאתם במדינה מודרנית.

ביטול כל הפטורים, תמורת הורדת שיעורי המס — מציעים באוצר

זו עיקרה של רפורמה מהפכנית במיסים עליה יצטרך להחליט בקרוב שר־האוצר ● ע"פ התוכנית יבוטלו פטורים בסכום של מיליארד וחצי ש"ח — ולעומת זאת יורד המס השולי המירבי ל־45% וסף מס ההכנסה יועלה ● בין הפטורים שיבוטלו: פטור ממס על קרן השתלמות, פטור ממס על עבודה במשמרות ואחרים ● ספק אם תתקבל

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר־האוצר משה ניסים יידרש להכריע כבר בזמן הקרוב בדבר גורלה של תוכנית הרפורמה במיסים. במנהל הכנסות המדינה הוכנה עבור הממשלה לשר־האוצר, שורה של תכניות אלטרנטיביות לרפורמה במיסים, שהמהפכנית שבהן כוללת את ביטול כל הפטורים הקיימים היום על מיסים, מלבד פטורים על המיסים בשוק ההון.

אם יבוטלו כל הפטורים הללו, המסתכמים בכמיליארד וחצי ש"ח — יודרש שיעור המס השולי המירבי ל־45 אחוזים וסף המס שהוא הנקודה שממנה מתחיל השכיר לשלם מס הכנסה — נהיה גבוה כהרבה מסף המס הקיים היום.

חלופה מתונה

במינהל הכנסות המדינה תומכים באלטרנטיבה הזאת, אולם ההערכה היא כי יקשה על הממשלה לבטל את כל הפטורים על המס הכלולים במסגרת אלטרנטיבה זאת. משום כך לא מן הנמנע שתתקבל בסופו של דבר חלופה מתונה יותר ברפורמה במיסים. במסגרת הרפורמה המוצעת יבוטלו הפטורים ממס על עבודת משמרות, על קרן השתלמות, על תושבי אזורי פיתוח וכמו כן זיכויים והנחות שונות ממס, כגון הזכוי הקיים היום על הוצאות עבור טיפול שיניים.

כספים לקבלנים

כספי הסיוע שהובטחו לקבלנים במסגרת תוכנית הסיוע הממשלתית,

(המשך בעמוד 16)

הליכוד פתח במערכה ציבורית נגד עולם היצירה הישראלית

שרון: הקולנוע והספרות מבזים את ישראל — וזו בעייתנו העיקרית כיום

העלה את הנושא בכנסת ח"כ עוזי לנדאו („חרות") שאמר: „אוגנטי פיפולו" – אינו ראוי לאוסקר. שורה ארוכה של יצירות לוקות בשנאה וביזוי עצמי – הם האחראים לירידה [illegible] ל[illegible] וצריך לצאת במסע ציבורי שיוקיע אמנים אלה"

מאת [illegible], כתב „על המשמר" בכנסת

[illegible]

השבתת שידורי הטלוויזיה תימשך כנראה גם היום

4000 דולר ירדו לטמיון אתמול בצילום כתבות שלא שודרו

מאת אתי רונאל,
כתבת „על המשמר"

השבתת שידורי הטלוויזיה תימשך כפי הנראה גם היום, למרות שעובדי הטלוויזיה והנהלת רשות השידור הסיכמו אתמול להיכנס למו"מ על הסדרי העבודה החדשים, שמציעה ההנהלה, והתגמורה הכספית שתינתן כפיצוי לעובדים.

הצדדים לא הגיעו לסיכום על פתיחת הטלוויזיה. מכיוון שהנהלת הרשות טוענת כי היא איננה יכולה לעבור על החוק ואילו העובדים מסרבים לעבוד לפי ההסדרים המאפשרים שלא לעבור עליו. וכך נוצר מצב שבו יתקיימו מו"מ אבל הטלוויזיה לא תשדר, אלא אם כן יגיעו העובדים וההנהלה לסיכום נפרד על תנאי השידורים בזמן המו"מ.

עובדי הטלוויזיה אמרו אמש, כי אם תבוא הנהלה לקראתם במהלך המו"מ יהיו נכונים לחדש את השידורים כבר הערב.

בינתיים ממשיכים הטכנאים והצלמים בהכנת הכתבות ל[illegible] לחרושת'. למרות שהללו אינן משודרות בסופו של דבר, הכתבות שצולמו אתמול בממוצע של 500 דולר הכתבה, ירדו לטמיון.

אתמול עירערה הנהלת רשות השידור בפני בית־הדין הארצי לעבודה על פסיקתו של בית־הדין האזורי, אשר ביטל את צווי הסגירה לפיהם עברו עובדי ההנהלה בחודשיים האחרונים.

כל תחנות הדלק בארץ ייסגרו הערב ל־12 שעות

במחאה על שחיקת העמלה שמקבלים בעלי התחנות

תחנות הדלק בארץ תהיינה סגורות החל משעה 6 בערב עד שעה 6 למחרת היום. על כך החליטו בעלי תחנות הדלק והסוכנים שערכו אתמול. בבית סוקולוב בתל־אביב.

במסיבת עתונאים שנערכה אתמול אמר יו"ר אירגון בעלי תחנות הדלק והסוכנים, דוד ניב, כי שחיקת גובה העמלה שמקבלים חברי האירגון הביאה אותם לחוסר יכולת תפקוד. העמלה נשחקה ב־23 אחוז ויותר בשנה וחצי האחרונות ובאופן מצטבר במשך השנים האחרונות ב־40 אחוז. הוא הוסיף, כי היום אין בעלי התחנות מסוגלים לשלם משכורות לעובדים וההסתדרות מבקשת מתן תוספת של 25 אחוז לשכר העובדים, נוסף על תוספת היוקר המשולמת.

חבר מזכירות האירגון, עוזי ברניצקי, טען, כי מינהל הדלק קובע את עמלות לפי סל מיושן והאירגון מבקש כבר 5 שנים לפתוח את הסל. מ־1985 לא היה עדכון, טען ברניצקי, והדעת אינה סובלת את העמלות שנקבעו.

הוא אמר, כי הוא משלם משכורת מעל ההכנסה שלו מהעמלות של המוצרים שהוא מוכר.

כלכלן הארגון, שלמה קריב, הביא פריטים של ההכנסות של בעלי התחנות והסוכנים וטען שלבעל תחנה נשארים 2,208 ש"ח לחודש והוא צריך לשלם משכורות ל־4 עובדים והסל מאפשר תשלום של 400־450 ש"ח ברוטו לעובד.

המנכ"ל ישראל שטריקס אמר, כי בארץ ישנן כ־450 תחנות בנזין ש־412 מהן חברות באירגון.

(עתים)

מזג האוויר

התחזית להיום: [illegible] עדיין תוך העונה גרולה [illegible].
הטמפרטורות: ירושלים 3—9; רמת־הגולן 2—11; נהריה 7—16; צפת 2—8; חיפה 7—16; טבריה 8—18; נצרת 5—13; [illegible] 4—16; שומרון 2—13; תל־אביב 8—16; לוד 7—14; יריחו 7—[illegible]; עזה 11—17; באר־שבע 5—15; אילת 11—20. (עתים)

מצברי HAGEN — חיים למלגזות

• קיבול גבוה ואורך חיים מכסימלי.
• ניתן להתאים את המצבר לכל סוגי המלגזות.
• מצברי HAGEN עשויים מפוליפרופילן בלתי שביר.
• קופסת התא ומכסה הקופסה אטומים ע"י חלחמה ומקנים למצבר חוזק יתר ועמידה איתנה בפני זעזועים חיצוניים.
• ביקור תקופתי של תחזוקני תעמל מזרע לבדיקה ואחזקה תקינה של המצברים.
• 4 שנות אחריות.

בחברי ריבון

הידראוליקה, חרמה ושינוע
מזרע 19312, טל. 065-99199 טלקס 48231
חיפה 04-674283 חיפה 03-263267

שרת־הבריאות מזהירה מסכנת הדרדרות נוספת

בשל מחסור ב־25 מיליון דולר לתפעול בתי־החולים

שרת־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, התריעה אמש בפני שר האוצר על סכנת הידרדרות מערכת הבריאות לכדי משבר חריף בשל מחסור בתקציב של 25 מיליון דולר לתפעול בתי־החולים עד תום שנת התקציב הנוכחית.

בפגישה שהתקיימה בין השניים בלשכת שר־האוצר בירושלים ושנמשכה כשעתיים פירטה אלמוזלינו את קשיי מערכת הבריאות ואמרה, כי מרבית בתי־החולים נותרו כבר עתה עם קופה ריקה, כשעוד נותרו ארבעה חודשי עבודה לשנה זו. היא הרגישה, כי הסיבה המרכזית שהביאה את בתי־החולים למצב זה היא תיקצוב נמוך מלכתחילה, בעוד שפעילותם הלכה וגדלה.

ארבלי־אלמוזלינו התריעה, כי כל עיכוב באישור התקציב הנדרש גורם לסבל קשה לחולים, אשר סבלו די משביתת האחיות שנמשכה כחצי שנה והסתיימה רק לפני חודש.

שר־האוצר אמר בתום הפגישה, כי ברור לו שכל הטיפולים הללו חייבים להינתן, אך יש להבין כי המשק עלול להתדרדר למצב של תוהו ובוהו. הוא הודיע, כי אנשי אגף התקציבים באוצר יקיימו דיונים מפורטים על דרישות משרד הבריאות וכבר בימים הקרובים ייפגשו שוב השרים בנסיון למצוא פתרון למצוקה התקציבית של מערכת הבריאות. (שע"ח)

מנהל המכס: בקרוב צפוי שוב מחסור בסיגריות

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

החשדות נגד חברת „דובק" נחשפו על ידי משתתפי לקורס מתקדם לחוקרי מכס במסגרת עבודות ה„מטאר" שלהם — כך גילה אתמול מנהל המכס, מרדכי ברקת, במפגש עם כתבים כלכליים בירושלים.

ברקת גילה כי אנשי הקורס „התלבשו" במסגרת זו על שש חברות ענק בישראל וגילו את החשדות הפליליים לגבי חברת „דובק" וכן נגד חברת „מת"ם" של תנועת המושבים.

עוד גילה מנהל המכס כי חברה גדולה נוספת שנבדקה היתה חברת „עלית" שאצלה נתגלו ליקויים לגבי חיוב אחד ממוצריה במס קניה.

עקב ליקויים אלה, שיסודם בטעות שנעשתה בתום לב חוייבה „עלית" בתשלום כ־740 אלף דולר למכס.

ברקת מסר כי כבר בימים הקרובים צפוי בכל הנראה, מחסור בסיגריות בשווקים, וזאת לאחר שהמכס שוב עיכב, לפני כעשרה ימים, מטען של טבק גולמי שיועד לחברת „דובק". המטען עוכב משום ש„דובק" לא העבירה חשבונות מפורטים לגבי מחיריהם של כל סוגי הטבק שהיא מייבאת, בניגוד להסכם שהושג לפני כשבועיים בין החברה לבין הנהלת המכס. לדבריו, פנה אל משרד התעשיה והמסחר וביקשו לחדש שוב את מגעיו עם יבואני הסיגריות — כדי להיערך לאפשרות של יבוא סיגריות מוגבר, אם יווצר מחסור בסיגריות מקומיות.

צלם „משחק השבת" הושעה מעבודתו בטלוויזיה

מאת אתי רונאל,
כתבת „על המשמר"

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, החליט אתמול להשעות את צלם הטלוויזיה עזרא כליפא מעבודתו, בעקבות אירועי השבת בבלומפילד שגרמו לביטול שידורו של „משחק השבת" בטלוויזיה, ולאחר סיום בדיקת החוקר הבודק, שמונה לעניין זה.

בבדיקת החוקר הבודק נמצא, כי הסיבה לעזיבת הצלמים של „אולפני הרצליה" את המגרש היתה איומים באלימות כלפיהם, מצד צלמי הטלוויזיה שהגיעו למגרש.

בתגובה אמר אתמול נציג ועד עובדי ההסרטה בהסתדרות זאב לבל, כי מסקנות החוקר הבודק מוטעות לחלוטין. לדברי לבל, עזרא כליפא לא דיבר כלל עם שלושת הצלמים של „אולפני הרצליה" שהוזמנו ע"י הנהלת הטלוויזיה למגרש בלומפילד.

השכר עלה ב־3 אחוזים בחודשים ינואר־ספטמבר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בתשעת החודשים הראשונים של השנה היה השכר החודשי הממוצע גבוה בכ־3 אחוזים לעומת התקופה המקבילה ב־1985.

מנתונים שפירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, כי העלייה בשכר היתה בכל ענפי המשק, להוציא את ענף החשמל, שבו הצטמצם השכר כ־10 אחוזים, ואת ענף השירותים הציבוריים, שבו קטן השכר בכאחוז אחד.

הגידול העיקרי בשכר היה בענף השירותים האישיים — שם גדל השכר בכ־10 אחוזים. בענפי הבינוי והשירותים הפיננסיים גדל השכר הממוצע בכ־5 אחוזים. בענפי החקלאות, המסחר והתחבורה גדל השכר הממוצע בכ־5 אחוזים. בענף התעשייה היה השכר החודשי בממוצע גבוה בשלושה אחוזים.

מנתוני הלשכה לסטטיסטיקה עולה, כי השכר הממוצע (ברוטו) למשרת שכיר בחודשים יולי — ספטמבר היה גבוה ב־19 אחוז לעומת השכר הממוצע בתקופה המקבילה אשתקד. לעומת הרבעון הקודם, בחודשים אפריל עד יוני 1986, גדל השכר הממוצע במשק בחצי אחוז. עוד מתברר כי שכר הברוטו הממוצע למשרת שכיר עמד בחודש ספטמבר על כ־1,110 שקלים חדשים.

עובדי „אגן כימיקלים" באשדוד פתחו בשביתה

מאת כתבנו לענייני עבודה

450 עובדי „אגן כימיקלים" באשדוד פתחו אתמול בשביתה, לאחר שמשא־ומתן בין נציגות העובדים לבין הנהלת המפעל עלה על שרטון.

מפעל „אגן כימיקלים" שייך ל„כור כימיה" והשביתה פרצה אתמול ללא אישור מועצת פועלי אשדוד. לטענת ההנהלה הפיצוץ במשא־ומתן הוא כתוצאה מתביעות חריגות של העובדים לתוספות שכר מפעליות. לטענת ההנהלה, רמת השכר במפעל היא מהגבוהות בענף.

מפעל „אגן כימיקלים" מייצר קוטלי עשבים ותומרים כימיים שונים לתעשיה. לטענת הנהלת „כור" תפגע השביתה ביצוא, אם תימשך ימים מספר. השנה ייצר המפעל מוצרים בהיקף של כ־60 מיליון דולר, מזה כ־45 מיליון דולר ליצוא.

עובדי „מפעלי תובלה" שבים היום לעבודה

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

השביתה בת השבועיים ב„מפעלי תובלה" הגיעה אתמול בערב לסיומה, והיום ישובו העובדים לעבודה. אתמול נחתם הסכם בין העובדים לבין ההנהלה.

על פי ההסכם יקבלו 350 העובדים תוספות של אחוז אחד לקרנות שונות, ביניהם קרן הפנסיה. העובדים יקבלו גם תוספת ותק, ותנאים סוציאליים על 145 אחוז ממשכורתם, במקום על 100 אחוז, כפי שהיה נהוג עד כה.

העובדים מצידם, הסכימו לנהוג 45 קילומטרים נוספים ביום, במסגרת יום העבודה הרגיל שלהם. העובדים טענו כי כדי להגיע למשכורת סבירה, עליהם לנהוג מעל ומעבר למיכסת נהיגה בטוחה.

שני נושאים לא הגיעו הצדדים לידי הסכם. תוספת של 5 אחוזים לשכר היסוד, שדרשו העובדים מההנהלה, ותשלום של 50 ש"ח בחודש עבור הארוחות במפעל שדרשה ההנהלה מהעובדים. סוכם, כי שני סעיפים אלה יידונו במהלך השבועיים הקרובים.

המטפלות בויצ"ו ימשיכו להשבית המעונות לסירוגין

מאת רונית מורגנשטרן, כתבת „על המשמר"

שיבושים נוספים צפויים בפעילות מעונות הילדים של ויצו, לאחר שאתמול הופתעו אלפי הורים לשמוע ברדיו על פתיחת המעונות ב־10.00 במקום ב־7.00 בבוקר. ממזכירות ועד עובדי ויצו נמסר כי הכוונה לנקוט בימים הקרובים עיצומים לסירוגין — כלומר יום של עבודה תקינה ויום של שיבושים, ללא הודעה מראש.

עובדות המעונות דורשות הכרת משרד העבודה והרווחה בתעודות הסמכתן כמטפלות, כמו כן דורשות המטפלות תוספת חינוך של 25% כתוספת ייחודית, ולעקוף ע"י כך את הגבלות הסכמי המסגרת. כן תובעות העובדות הגדלת חופשת הקיץ מ־3 שבועות בחודש אוגוסט ל־4 שבועות, והקטנת מספר שעות העבודה מ־8 ל־6. היום מגיעה משכורת ממוצעת של מטפלת במעון ויצו עבור 8 שעות עבודה לכ־550 ש"ח נטו.

איגוד המחזאים יפעל נגד פסילת „החילוני האחרון"

מאת רונית מורגנשטרן, כתבת „על המשמר"

איגוד המחזאים בישראל הודיע על כוונתו לפעול נגד החלטת הצנזורה לפסול את מחזהו של שמואל הספרי „החילוני האחרון" ונגד מוסד הצנזורה בכלל.

הנהלת התיאטרון הקאמרי ערערה על ההחלטה והדיון בערעור יתקיים ביום ב' הבא.

ביום א' מתוכננת הפגנה ב„צוותא" ת"א שתקרא למאבק לביטול הצנזורה, שפועלת מכוח חוק מנדטורי שעבר זמנו.

חברי הכנסת גרנות, צבן וארצי מתכוונים להגיש שאילתות בנושא זה.

בהחלטה אחרת הגבילה המועצה את קומדיית הזימה „דקאמרון" לבני 18 ומעלה, לעומת זאת לא קיצצה המועצה אף שורה מטקסט ההצגה ואישרה את הופעת השחקנים בעירום.

הפסד שלישי לקורצ'נוי בתחרות השחמט בירושלים

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

סגן אלוף העולם לשעבר בשחמט, ויקטור קורצ'נוי, נחל אמש הפסד שלישי בתחרות השחמט הבינלאומית הנערכת בירושלים.

היה זה בסיבוב השמיני של התחרות, בו נוצח ע"י הישראלי יעקב מוריי, שהיה עוזרו בעת שהתמודד על אליפות העולם בשחמט עם אנטולי קרפוב מברית המועצות ב־1978.

במשחק בין שני המנצחים על קורצ'נוי, בתחרות זו, גבר אלוף ישראל לשעבר בשחמט יהודה גרינפלד על האלוף הנוכחי נתן בירינבוים. קורט הנסן, בן 22 מדנמרק, סיים בתיקו עם יצחק וינגר. תוצאת תיקו שמינית ברציפות בתחרות רשם לעצמו גנרי סמנקו מהולנד שסיים בתיקו עם יאיר קרייזמן.

להנסן שש נקודות ומשחק לא גמור והוא מקדים את אגרשטיין מנורבגיה — ארבע וחצי נקודות ומשחק לא גמור.

ארנס יציע מדיניות חדשה לשילובם של בני־המיעוטים

מעבר עתה את קווי המדיניות ויציגם בפני הממשלה בחודשים הקרובים ■ בשנים שיבואו, אמר, קשה להאמין שעדה שלא תקח חלק בהגנה על המדינה, תרגיש שותפות מלאה

השר משה ארנס יציג בפני הממשלה קווי מדיניות חדשה לשילובה של האוכלוסיה הלא־יהודית במדינת ישראל בחיי החברה והמדינה. ארנס, המו־פקד על ענייני המיעוטים במש־רד ראש הממשלה, מסר על כך במסיבת־עיתונאים שהתקיימה אמש בבית־אגרון בירושלים. הוא אמר, כי מדובר במיעוטים החיים ב„ישראל הריבונית", כולל ירושלים המזרחית", ולא בערביי השטחים.

שאלת שילובם של בני־המיעוטים מהווה אתגר העומד עדיין בפני המדינה, אף על פי שבמשך השנים הושגו השגים רבים בתחום זה, אמר ארנס. הוא הוסיף, כי עם זאת עדיין ארוכה הדרך לרמת השילוב שצריכה להתבטא בהרגעת־רוחות, שיוויון, הזדהות ונאמנות בקרב המיעוטים, כפי שאנו רוצים לראות.

מתווה מדיניות

לדעת ארנס דרוש גורם מתווה־מדיניות ולא מתווך, כדי לקדם את שילובם של המיעוטים בחיים הישראליים. משום כך יש לראות בחיוב את ביטול לשכת היועץ לענייני ערבים שהיתה קיימת במשך השנים.

הטיפול בבעיות המיעוטים צריך להיות במסגרת של מדיניות ממשלתית מוגדרת, שאינה נתונה בידי אדם אחד או מפלגה אחת, אלא עליה להיות מקובלת ומוסכמת לפחות על שתי המפלגות הגדולות במדינה.

השר אמר שהוא מעבד כעת את קווי המדיניות בהתאם לעקרונות האלה והוא יציג אותם בפני הממשלה תוך חודשים אחדים, כדי לקבל את אישורה. ארנס נמנע מלפרט את קווי המדיניות, הואיל והם נמצאים עדיין בשלבי עיבוד. אך בתשובה לשאלה ציין, כי הם מושפעים מגורמים רבים ושונים. ארנס ציין כי אחד מהם הוא נושא התקציב, הקשור לרווחה הפיזית של בני המיעוטים.

שירות צבאי

בתשובה לשאלה אחרת אמר השר, כי הקהילה הדרוזית בישראל הגיעה למידה רבה של השתלבות והיא זוכה למירב תנאי השיוויון. רק לפני שבועות אחדים הגיע קצין דרוזי בצה"ל לדרגה בכירה ביותר של תת־אלוף.

לשאלה על דעתו בקשר לחיוב השרות הצבאי של בני המיעוטים בצה"ל במסגרת השיוויון האזרחי, אמר ארנס: „בתקווה להגשמת שילוב מלא בשנים שיבואו לעתיד, קשה להאמין שלעדה זו או אחרת תהיה הרגשת שותפות מלאה בחיי המדינה בלי ליטול חלק בהגנתה ובטחונה". (עתי"ם)

תא"ל מיל' גלבוע מונה יועץ לעניינים ערביים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

תת אלוף (מיל') עמוס גלבוע התמנה אתמול לתפקיד יועץ מיוחד לעניינים ערביים במש־רדו של השר משה ארנס. גלבוע, ששימש בשנה האחרונה מאז פרישתו מצה"ל כפרשן לענייני בטחון של „מעריב", נענה לפניי־תו של השר וקיבל עליו את התפקיד. גלבוע יחליף את ד"ר יוסף גינת, שכיהן בתפקיד זה תחת השר עיזר ויצמן.

בשיחה עם כתב „על המש־מר" ביקש עמוס גלבוע שלא לפרט עדיין את קווי המדיניות. שימליץ לנקוט בסקטור הערבי. „עתה יש צורך לגבש מחדש את המדיניות וקווי הפעולה, להציג אותם לממשלה, לקבל את אישורה ולהתחיל לבצע" אמר.

הוא ביקש להודות לעתונו, „מעריב" על כי נאות להשאיל אותו לתפקיד זה.

תא"ל (מיל') עמוס גלבוע בן 47, נשוי ואב לשלושה, שימש משך שנים רבות במגוון תפקי־דים באגף המודיעין. בשנים האחרונות היה עוזר ראש אמ"ן למחקר, סגן הנספח הצבאי ב־ארה"ב וראש המשלחת הישר־אלית לשיחות נקורה בלבנון.

הרב פרץ דורש דיון מחודש בביהמ"ש העליון בעניין מילר

הדיון יהיה בפני הרכב מורחב ■ פרץ נפגש שלשום עם הרב ש"ך שדחה פרישה מהממשלה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

משרד הפנים יבקש בימים הקרובים, מבית המשפט העליון, דיון מחודש בפרשת שושנה מילר, לפני הרכב של חמישה שופטים. כזכור קבע בג"ץ, כי אין לרשום בתעודת הזהות של מילר „נתגיירה".

בתום ישיבות ארוכות, כולל עם הרב ש"ך, רבנים, חכ"י סיעתו ופרקליטים, החליט שר הפנים הרב פרץ, שלא לקבל את החלטת הבג"ץ בפרשת מילר. השר החליט כי יפנה לבית המשפט העליון וידרוש דיון מחודש בנושא זה, לפני הרכב מורחב. בטענה כי הנושא מהותי, גורלי מאד לעם היהודי, והשלכותיו הרות גורל. החלטת הבג"ץ, עלולה להביא להפרדת הדת מהמדינה, ולהקמת קהילות יהודיות נפרדות. לדעת מקורבי השר פרץ, בפרשת מילר עצמה, נחלה ניצחון עמדת הראשון, שכן רושמי הנישואין יתיחסו בספק רב ליהודותה של הגיורת, אם וכאשר תבקש להתחתן.

שלשום נפגש השר פרץ עם אביו הרוחני הרב ש"ך. ש"ך אימץ את ידיו ודחה כל רעיון של פרישה מהממשלה. ואת כיוון שכל מי שיחליף את ש"ס במשרד הפנים יהיה גרוע יותר לעניין היהודי. עוד טען הרב ש"ך כי הרב פרץ איננו צריך ליקחת ללב את החלטת הבג"ץ, שכן תעודת הזהות היא מסמך חילוני, והיא איננה מחייבת מוסדות רבנים.

עובדי „פרי זה": מפ"ם היא היחידה שהתייצבה לצד העובדים

ישיבת מזכירות מפ"ם שהתקיימה היום בתל־אביב אירחה את עובדי מפעל „פרי־זה" שבאו להודות למפ"ם על העזרה במאבקם להמשך הפעלת המפעל. יוסי בארי יו"ר ועד העובדים איש מפ"ם חובש כיפה אמר כי מפ"ם היא היחידה שהתייצבה לצד העובדים והוא גאה להימנות עם חבריה. בעיקר סייעו למפעל חברי מפ"ם בוועדת העבודה והחוברים שצעדו עם עובדי המפעל ברחובות חדרה.

בשביל לקבל פיצויים, אמר יוסי בארי, אנחנו לא צריכים עזרה של חברי כנסת. אני מבקש עזרה כדי להפעיל את המפעל. אני רוצה עבודה ולא לקבל פיצויים. בפנותו אל חברי המזכירות, אמר בארי, שתפו איתנו פעולה כדי להמשיך ולהפעיל את המפעל.

אחריו דיבר קארול אנגל, חבר ועד העובדים, שאמר כי „העזרה שקיבלנו ממפ"ם היתה חשובה מאוד.

חנן ארז, משכיר מרכז מפ"ם, אמר: „אני מבקש להודות לחברי „פרי זה", חברים, המאבק עוד לפנינו. כשהגעתם לפתרון חלקי מיהרתם להרים טלפון למנועי בית שמש ולהציע את עזרתם. הולכת ונוצרת סולידריות בין העובדים בלעדיה לא ניתן לנהל את המאבק. המדיניות החברתית של הממשלה נחשפה, רשימת המפעלים המתמוטטים הולכת וגדלה, נעשה ככל יכולתנו שההסתדרות תתייצב בראש העובדים להתמודדות נגד הממשלה.

הדור הצעיר

ישיבת מזכירות היום הוקדשה לנושא הדור הצעיר של מפ"ם. את הישיבה פתחו שלושה מזכירי הדור הצעיר.

המזכיר אילן רגב: הפכנו לקבוצת צעירים הרואה את עצמה קודם כל אחראית ישירה למאבק על קיומה של מפ"ם. הפסקנו לעסוק בביסוס מעמדו של הדור הצעיר במפלגה. לנו חברי הקיבוץ הארצי המאבק על מפ"ם זהו מאבק על הקיבוץ הארצי וככל שנשכיל להבין זאת מהר יותר, כן יגדלו סיכויינו להצליח.

אידריס מואסי אמר שהפעילות הרצינית במגזר הערבי. החלה למעשה לאחר הפרישה מן המערך, פעילות זאת נעשית בתנאים קשים מבחינה תקציבית וארגונית. בשנה האחרונה החלנו לעבוד עם האינטליגנציה הערבית הצעירה. החלנו בבנייה מחודשת בקרב הנוער.

אילן גילאון אמר: אינני מאמין בשינוי מבפנים. אם יבוא שינוי, הוא יבוא כשלצעירים תהיה השפעה במקום בו הם חיים. הדור הצעיר של מפ"ם אינו ועדת התרבות שלה, יש לו מאווים פוליטיים.

„פראט אנד ויטני" עלולה לפרוש ממנועי בית שמש

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

אם עד סוף החודש לא תחליט הממשלה על גורל מפעל מנועי בית שמש", תפרוש חברת „פראט אנד ויטני" מן השותפות במפעל. כך אמר אתמול סגן נשיא החברה ברני אידלמן לשרים יעקבי וארנס אשר נפגשו עמו.

סגן נשיא החברה אמר עוד כי חברתו רואה סיכוי להבראת המפעל. אולם לצורך זה יש להחליף ולשפר את הניהול במפעל ולפטר כ־150 מעובדיו. ברני אידלמן הבהיר עוד כי חברתו תהיה מוכנה להישאר אם יעבור המפעל לידים פרטיות. או אם תנהל אותו חברת „כור". אבל היא דורשת כי חוק החברות הממ־שלתיות לא יחול על המפעל ואינה מסכימה כי התעשיה האווירית תרכוש אותו, רכישתו על ידיה תהווה עילה לפרישה.

עם זאת הבהיר ברני אידלמן כי גם במקרה של פרישה תעמוד „פרט אנד ויטני" בכל התחייבויותיה בתחום הידע וההזמנות.

"המשמר"
עתון יומי
על המשמר جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 225125—6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17. טל' 671673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

ישראל ליפל,
מנכ"ל משרד הדתות לשעבר

כולם — הגרים ופסולי החיתון — ייכנסו לרשימה שחורה אחת

רבני ש"ס הציעו אתמול להנהיג רשימות שחורות של גרים רפורמיים. אינם חלוצים בעניין זה. משרד הדתות כבר הקים אחת בעבר.

— נכון. המחלקה לרישום נישואים של משרד הדתות הנהיגה רישום של נירע על פסולי חיתון: כהן וגרושה, חשש ממזרות, לא יהודים שהציגו עצמם כיהודים וכיו"ב. מידע שסופק לרושמי הנישואים בכל הארץ. במשך תקופה ארוכה נעשה הרישום בסתר, כשנודע הדבר פרצה סערוריה, ואז הוחלט — על דעת היועץ המשפטי לממשלה — להפוך את הרישום הזה לגלוי וחוקי.

בכמה פסולי חיתון מדובר?

— בסך הכל מדובר במאות ספורות.

איך נעשה איסוף המידע — על ידי בלשים? מלשינים?

— חס וחלילה. כל המידע הושג על ידי תחקור בני־הזוג הרוצים להינשא או העדים שהביאו עמם. ואז, אם התברר שהפרטים שנתנו לא נכונים דווח החשד למרכז המידע. אבל, לא התייחסנו למידע שנמסר על ידי סתם אנשים פרטיים.

האם רשמתם גם את הגיורים הרפורמיים והקונסרבטיביים?

— זה לא כל־כך היה בזמני.

אז עכשיו יהיו לנו שני סוגים של רשימות שחורות של פסולי חיתון ושל גרים?

— לא. כולם יכנסו לרשימה אחת. הרי הגיור הרפורמי או הקונסרבטיבי ממילא איננו הופך את הנוצרי ליהודי. ומובן, שאם מישהו מהם ילך להתחתן יאמרו לו שאיננו יהודי. אבל, למיטב ידיעתי, אין הרבה גיורים, שעליהם נטוש ויכוח. כמה גרים את מכירה שבאו לישראל.

השאלה היא כמה מהם יימנעו לבוא בגלל הרשימות האלה.

— תראי. יכול אדם לבוא ולומר שהוא שולל את שיטת הנישואים האורתודוקסים. אבל. כל עוד היא קיימת בחוק צריכה להיות אפשרות לפסול את החריגים ולהעניש את אלה שמרמים באמצעות מנגנון של ביקורת וענישה. בדיוק כמו המשטרה ומס הכנסה.

משמע. עוד אישור נסריך בין דת ומדינה — זוהי השיטה.

— כן. אפשר לאמר שהקשר בין דת ומדינה הוא קשר מטעה. אבל, אם אני רוצה ביהדות אורתודוקסית — זהו המחיר.

אתי רונאל

וילן: אין להטיל דופי בהנהלות חברת העובדים

מאת כתבנו לענייני עבודה

דיון סוער התנהל אתמול בישיבת סיעת מפ"ם בהסתדרות, שהתכנסה כדי לגבש את עמדתה לקראת ישיבת הוועד הפועל הקרובה, שתתכנס במנהלת חברת העובדים ביום ראשון הקרוב. מנהלת חברת העובדים תדון בשני סעיפים: חברת העובדים והמשק הישראלי וצרכי הביקורת במפעלי חברת העובדים.

נציג מפ"ם בוועדה המנהלת גרשון וילן טען כי בגלל קרב ההישרדות הכלכלי, יש שוני בסדרי העדיפויות של חברת העובדים. אך בהשוואה לכלל המשק, זה עוול ועיוות המציאות להטיל דופי בהנהלות השונות. עוד טען וילן כי המשבר הפוקד את משק העובדים אינו נעוץ בבסיסו החברתי־ערכי, אלא במדיניות הכלכלית של הממשלה כלפי המשק היצרני וכי גם חברות אחרות פרטיות, נקלעו למשבר דומה.

חברים קבלו

חברים בסיעה קבלו על העדר ביקורת פנימית, טשטוש ערכי היסוד של משק העובדים. בין הדוברים בכוח זאת היו יו"ר סיעת מפ"ם אפרים זילוני וכן צבי רוגל.

הצעות ההחלטה שיונחו על שולחן מנהלת חברת העובדים יגובשו על־ידי מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו ויושב־ראש חברת העובדים ישראל קיסר, זאת על פי החלטה של הוועדה המנהלה בישיבתה האחרונה.

בן־ישראל: להסתדרות יש בעיה עם חברים ב„עבודה"

מאת כתבנו לענייני עבודה

יושב־ראש האגף לארגון ולמועצות פועלים גדעון בן־ישראל, יצא אתמול בהתקפה על מה שהוא מכנה חברים מרכזיים במפלגת העבודה הקמים נגד ההסתדרות. שעה שהיא נאבקת על ערכי יסוד. בן־ישראל דיבר בכנס משותף של מזכירי מועצות פועלים ומזכירות נעמ"ת, שהתקיים בחיפה.

בין היתר, תקף בן־ישראל את אלה התובעים הפרדה בין חברת העובדים לבין האיגוד המקצועי, ואת אלה התומכים בהנהגת תשלום עבור טיפול רפואי בקופת חולים. הצעה שמהותה פגיעה בעקרונות העזרה ההדדית והשוויונית. הוא קרא לנציגי ההסתדרות במועצות הפועלים ובנעמ"ת להאבק נגד מגמות הרסניות אלו.

שיתוף־פעולה

מזכיר מועצת פועלי חדרה יעקב אבימור אמר כי מזכיר מועצת פועלים כמוהו כמזכיר ההסתדרות בישוב ולכן נציגי חבר העובדים וראשי המוסדות ההסתדרותיים האחרים חייבים לפעול בשיתוף פעולה עימו.

תקציב „דבר"

בהצבעה על התקציב, בן־ישראל נמנע מהסעיף הנוגע להקצבה ההסתדרות לעתון „דבר", הקצבה בסכום של 380 אלף שקל לשנה. בן־ישראל נימק את הימנעותו כאות מחאה על מדיניות מערכת „דבר".

עם איזיק זלשינסקי, המשפחה
וקיבוץ עברון
כואבים אתכם את מותה של
רות
חברים בקיבוץ רוחמה

דיון סוער בין תריסר ח"כים על נסיעת הנשיא לגרמניה

ח"כ צבן קרא לנשיא שלא לנסוע לגרמניה שבתוכה נטוש ויכוח על היחס לשואה ■ ח"כ בן אלישר: אסור שנשיא ישראל יסע בדור הזה ■ ויצמן שהשיב בשם הממשלה: הנושא מורכב עדין ויש צדק גם בדברי המתנגדים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ברוב קולות קטן של ח"כי המערך והליברלים. נגד קולות האופוזיציה וחרות. הסירה אתמול הכנסת מעל סדר יומה חמש הצעות לסדר היום בשאלת נסיעת נשיא המדינה חיים הרצוג, באפריל הקרוב לגרמניה. רק שנים עשר ח"כים, (כולל חו"ר) והשר ויצמן השתתפו בדיון. כל הנוכחים הרגישו, כי הנוכחות הדלה מבזה את הנושא הרגיש ואת הכנסת.

יאיר צבן (מפ"ם), ראשון הדוברים, קרא לנשיא לשמוע לעצתו של הנשיא לשעבר אפרים קציר, ולבטל את הביקור. „אל תסע לגרמניה הנמצאת בעיצומו של ויכוח על „נורמליזציה" של השואה. ביקור ממלכתי של נשיא מדינת היהודים בגרמניה, מולדת הנאצים, הוא אקט סימלי שאין למעלה ממנו לנורמליזציה מלאה, סופית, שלמה, מוחלטת של היחסים עם גרמניה". תמה צבן: האמנם החליטה ממשלת האחדות הלאומית בדעה צלולה כי זו השעה לממש את האקט הסימלי הזה?"

ד"ר בן־אלישר (ליכוד — חרות) הרגיש כי „אסור שנשיא ישראל יבקר בגרמניה בדור הזה. הממשלה יכולה וצריכה לשנות את החלטתה בהסכמת הנשיא ובלחץ הכנסת. הוא סיפר כי החלטת הממשלה התקבלה ב־21.9.86 ורק עתה דלף הסיפור לתקשורת. „ניתן להסיק מכך מסקנה אחת — הממשלה מתביישת בהחלטתה. ואני חושב שהיא אכן צריכה להתבייש. היחסים עם גרמניה קיימים וכבר נסעו לשם אישי ציבור מישראל, אבל להוסיף את הסמל, להוסיף את זרי הפרחים, משמעו לומר נשכח הכל".

וייצקר מושיט ידיים

יוסי שריד (ר"צ) חשף את לבטיו, בשאלת הנסיעה. לפני הכנסת. הוא מחייב את הביקור. „יש ידים מושטות שאסור לדחות גם לא את ידיו של נשיא גרמניה ריכרד פון וייצקר, שהוא לוחם גדול באנטישמיות ובניאו־נאציזם ומיצג גרמניה אחרת. וייצקר איננו ולדהיים. ביכולת שלנו להבחין טמונה גם היכולת שלנו להאבק נגד הכחשת השואה והשכחתה." שריד הרגיש כי כנסת אשר הסכימה להקים מתוכה אגודת ידידות עם גרמניה אינה יכולה, מוסרית, להתנגד עכשיו לנסיעה.

גאולה כהן (התחיה) הזכירה כי הכנסת בחרה את חיים הרצוג לנשיא המדינה. לפיכך היא גם רשאית לבקש ממנו לבטל את הנסיעה. הממשלה, בקבלת את ההחלטה בספטמבר, היתה מוכת סנוורים. לא מגיע לר"מ לגרמניה. ולא מגיע לגרמנים, ביניהם נאצים — רוצחים, כי נשיא ישראל ידרוך על אדמתם. גם לנו, הישראלים. לא מגיע רגע „היסטורי" זה.

תמורת 140 מיליוני מרקים

כשעלה רב בן מאיר (מערך) יו"ר אגודת הידידות הבינפרלמנטרית גרמניה — ישראל לדבר, התרחשה בכנסת תקרית חריפה ביותר, על גבול האלימות. בן־אלישר האשים את בן־מאיר, במתן אתנן למערב־גרמניה, תמורת מאה וארבעים מיליון המרקים, שהאגודה שלו מקבלת מבון מדי שנה. בן־מאיר, הזכיר לעמיתו את כל הכספים שקיבלו אגודות המקורבות לחרות ולליברלים מהגרמנים. הויכוח עלה לטונים גבוהים וח"כ המערך העיר בהתרגשות „אני לא נוצרי ואינני מגיש את הלחי השניה. אתה תוקף אותי אישית, תקבל מכה אחת אפים ארצה". לגופו של ענין אמר בן־מאיר כי מי שדוגל בציונות המעשית, ומי שדואג לקיומה הפיסי של ישראל, מבין את החשיבות הגדולה שיש ליחסים עם בון: בשם הממשלה השיב השר בלי תיק עזר ויצמן, לבקשת עמיתו שר החוץ שמעון פרס. עזר טען כי הנושא מורכב מאוד ועדין, ויש צדק גם בידי המתנגדים לנסיעה. הוא הזכיר כיצד נשק גרמני, סייע מאוד, לישראל במלחמת ששת הימים. מול בון, גרמניה המזרחית מתעלמת ממשעי הנאצים. השר בלי תיק, סיפר כי האלוף הישראלי הראשון, במדים, שביקר בגרמניה, היה הוא עצמו, ב־1963. לדעתו הזכרונות יוסיפו לחצוץ בינינו ובין הגרמנים עוד הרבה דורות. ביקור הנשיא רק יחזק את הכוחות בגרמניה המכירים באחריות ארצם לשואה.

עם תום נאומו של ויצמן, התחוללה בכנסת סערה זוטא. ויצמן דרש מהכנסת להסתפק בהודעתו. בשם הממשלה, „לכבוד הנשיא ולכבוד הנושא". חלק ממעלי ההצעות לסדר. דרש דיון במליאת הבית. ויצמן סירב. הבית, למרות מיעוט החכ"ים. געש. הדיון, בשעה מאוחרת מאד, הופסק למספר דקות. בסופו של דבר, לאחר שנועץ בראשי הקואליציה דורון וסולודר, הוריד ויצמן את הנושא מסדר יומה של הכנסת, על חודם של קולות כורדים.

ג'יינס: בעוד כ־3 שנים תגיע סוריה לשוויון צבאי עם ישראל

השבועון סבור שהכוחות הסוריים „אינם יעילים במאה אחוז ואין ביכולתם להבטיח לסוריה עליונות

לונדון. — סוריה מנהלת עתה מרוץ חימוש עם ישראל, העולה לה ביוקר רב, אך נראה כי אין ביכולתו להבטיח לה עליונות צבאית, מוסר השבועון הבריטי לענייני הגנה „ג'יינס".

כמחצית מהתקציב הסורי מוקדש להגנה ולבטחון פנימי. ודמשק — הלקוחה העיקרית של נשק סובייטי — חייבת כיום כ־15 מיליארד דולר לבריה"מ. אך אין בידיה די מטבע כדי להבטיח יבוא לשבועות מספר.

בעוד שנתיים עד שלוש אמורה סוריה להגיע לשוויון אסטרטגי עם ישראל. אולם למרות הנשק החדיש נראה כי הכוחות הצבאים הסורים אינם יעילים ב־100 אחוז. סבור השבועון.

דמשק תיגברה בצורה ניכרת את מלאי הנשק שלה, והצטיידה בין היתר ב־650 מטוסי קרב, 4200 טנקים ושתי צוללות חדשות, שצוותיהן מתאמנים כעת בבריה"מ. סבורים כי סוריה גם מייצרת גאז עצבים וברשותה טילי קרקע־קרקע אס.אס.21.

צפוי קרע בין המדינות הערביות מפיקות הנפט

כווית. — שרי הנפט ופקידים בכירים של ארגון המדינות הערביות מייצאות הנפט, התכנסו אתמול בכווית והתברר כי צפוי קרע ביניהן בקשר למדיניות הפקת הנפט בעתיד.

מקורות מהימנים בתעשיית הנפט אמרו. כי תוניסיה כבר הודיעה כי היא עומדת לפרוש מארגון זה, המונה 10 מדינות ערביות.

100 אלף אירנים יצאו לחזית לקראת „התקפה מכרעת"

טהרן. — 100,000 מתנדבים איראנים יצאו אתמול לחזית בתום שבוע של גיוס במדינה כולה. מתנדבים אלה, בני כל הגילים, התכנסו באיצטדיון הענק „אזדי", שבו מאה אלף מקומות, אשר הוקם בעיבורי בירת איראן לרגל משחקי אסיה 1974.

אישים איראנים רבים, ביניהם הנשיא עלי חאמנאי ויו"ר הפרלמנט ראפסאנג'ני, באו לעלות על נס את אומץ הלב של המתנדבים ואמונתם באיסלאם, וקראו להם להביא להפלת נשיא עיראק סדאם חוסיין.

ראפסאנג'ני אמר: „בימים הקרובים, נהיה עדים להישגים שלכם בחזית".

הנשיא חאמנאי אמר: „מטרתנו איננה לשגר גלי־אדם מול הנשק המודרני. אנו זקוקים לאנשים אמיצים, מוכשרים בקרב ומסוגלים להפעיל נשק כזה".

לא נמסרו פרטים על היעדים אליהם יצאו המתנדבים ולא על מועד המתקפות הבאות. אולם, איראן ריכזה תכופות את פעולותיה הצבאיות הגדולות בסוף השנה ובראשיתה, זמן קצר לפני יום השנה לנצחון המהפכה האיראני, ב־11 בפברואר.

במשך כל השבוע שחלף נערכו הסגנות ותימרו־נים ברחבי המדינה, והם סוקרו בהרחבה על־ידי כלי התקשורת האיראניים.

כתב סוכנות הידיעות הצרפתית מוסר, כי המתנדבים מתאמנים במשך שלושה חודשים בהפע־לת נשק קל ובשיטות לחימה, בטרם שולחים אותם לחזית לתקופה של שלושה חודשים.

בתום שש חודשי האימונים והלחימה, הם רשאים לחזור לבתיהם או להתגייס לשלושה חודשים נוספים.

במהלך שירותם, מקבלים ה„באסיג'" 20,000 ריאל לחודש, וכן פרמיה בסך 5,000 ריאל לכל נפש במשפחתם. הפרמיה מוכפלת כל עוד הם נמצאים בחזית. (76 ריאל שוים דולר אחד).

רוב ה„באסיג'" הם ממוצא צנוע — איכרים, פועלים, פקידים זוטרים או סטודנטים צעירים.

אדם יוכל לכתוב בצוואה: תנו לי למות בשקט

חוק המאפשר לחשוכי מרפא לבחור באי קבלת טיפול רפואי נתקבל בקריאה טרומית

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„בהגיעי למצב כזה שאיני שולט יותר בעצמי, אנא מכם אל תתנו לי טיפול רפואי להארכת ימי. תנו לי רק טיפול לשיכוך כאבים. תנו לי למות בשקט". זהו נוסח החוק. שקיבלה אתמול הכנסת בקריאה טרומית, לפי הצעת מאיר כהן־אבידב (ליכוד־חרות).

לפי הצעת החוק יוכלו אנשים שהגיעו לגיל 70 או יותר, להכין צוואה בנוסח הנ"ל, כאשר הם בהכרה מלאה. על הצוואה יחתמו אנשים שאינם קרובי משפחה. מדובר בעורך דין ובאדם נוסף. „זהו איננו איכות לדעת" הדגיש כהן־אבידב". כי ממה נפשך? אדם שלא רוצה לקבל טיפול רפואי אי אפשר לחייב אותו. אדם שאינו רוצה לעבור ניתוח יכול לסרב. אבל אדם כזה ששוכב ואינו בהכרה עושים בו מה שרוצים. זכותו לומר: אנא מכם: בהגיעי למצב כזה, אל תטפלו בי לאריכות ימי".

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו הסכימה עם כהן־אבידב כי מדובר בנושא אמיתי וכואב. לא מדובר כאן בהמתת חסד. דבר המהווה עבירה פלילית בארץ. בעולם הנאור החלו בתקופה האחרונה הרהורים בקשר לגישת הרפואה המודרנית לחולים שהצעת החוק דנה בהם. בין השאר מדובר במקרים בהם החולה מוחזק בצורה מלאכותית בחיים, בסיוע אקטיבי של מכשיר רפואי.

בברזיל נעצרה אתמול ארלט חילו, המוכרת לזוגות ישראלים רבים כמלאך. היא מואשמת בתיווך לא חוקי למכירתם ואימוצם של למעלה מאלף תינוקות (תצלום: איי.פי.)

שגריר אוסטריה עומד לשוב ארצה

וינה. — שר החוץ האוסטרי פטר יאנקוביץ', אומר בראיון לעתון הוינאי „די פרסה", כי שגריר אוסטריה בישראל עשוי לשוב לתפקידו עד חג המולד.

השגריר, אוטו פליינרט, הוחזר לוינה להתייעצות בסוף אוקטובר, בתגובה על שממשלת ישראל לא מינתה שגריר חדש בוינה, והציבה מיופה־כח בראש השגרירות לאחר פרישתו של השגריר הקודם.

שר החוץ אמר: „לא אופתע אם השגריר פליינרט ישוב לישראל עד חג המולד". יאנקוביץ הוסיף, כי בישראל נראים „סימנים ברורים למען נירמול" היחסים. (ע"צ)

משפטנים הגישו לשריד עצומה השוללת הסגרת נקאש

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

קבוצת משפטנים המכנה את עצמה ה„גוף למען ארץ ישראל" הגישה אתמול לשר המשפטים אברהם שריד עצומת תמיכה בעמדתו השוללת את הסגרתו של ויליאם נקאש. המשפטנים מבקשים לציין כי לנקש נשקפת סכנת חיים אם יכלא בבית כלא צרפתי שכן ארגוני המחבלים הכריזו כי יש להם „חוזה" על ראשו.

המשפטנים השייכים לחוגי הימין מציינים כי המחוקק הישראלי נמנע במפורש מלתת לבתי המשפט את סמכות ההסגרה בפועל והשאיר זאת לשיקולו של שר המשפטים.

הם תוקפים בחריפות רבה את היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש המצדד בהסגרת נקש ואומרים, כי בסוגית ההסגרה לא הוענקה לו כל סמכות, ועמדותיו בנושא זה בלתי רלוונטיות.

הקפטן של ה„לאורו" ידע מראש על המחבלים?

מאת אהרן ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. — רב החובל של „אקילה לאורו" ג'רררדו דה רוזה, ידע על נוכחות המחבלים הפלשתינאים באוניה מרגע עלייתם עליה בנמל גנואה — טוען מוחמד באסם, אחד מארבעת החוטפים.

עדותו של אשקר, לפיה רב החובל ידע על נוכחות המחבלים באניה עוד טרם הפליגה, הביכה את בית הדין ואת 3 עורכי הדין של הסנגוריה. לפי הוראת השופט, נערך עימות פנים־אל־פנים בין הנאשם ורב החובל, אשר הכחיש בתוקף את דברי הנאשם.

ב„משטרות הפרטיות" פי 3 מועסקים מאשר למשטרה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

בחברות השמירה, הבילוש והחקירות הפרטיות מועסקים פי שלושה אנשים מאשר במשטרת ישראל. במשטרת כ־16 אלף שוטרים. כך מסר אתמול בכנסת שר המשטרה חיים בר־לב.

הדברים נאמרו בתשובה לשאילתה בע"פ של רב בן־מאיר (מערך), אשר הלין על התפשטות התופעה של „משטרות פרטיות". בר־לב סיפר כי המדען הראשי במשרד המשטרה בודק איך ניתן לשלב בעבודת המשטרה את הפוטנציאל הטמון בחברות הפרטיות. לדעת השר לא את כל הפוטנציאל הזה. ניתן להגדיר כ„חיובי".

בנושא המשמר האזרחי, הדגיש בר־לב, כי דווקא בשכונות המשגשגות כלכלית, ההתנדבות היא בשפל, בעוד כפרי הפיתוח ובשכונות הפחות יוקרתיות מימדי ההתנדבות גדולים יותר.

נבון מתנגד להוצאות האבות מהצגות בנותיהם

שר החינוך והתרבות יצחק נבון אמר אתמול לכנסת כי הוא שולל הוצאת אבות. בבתי ספר ממלכתיים־דתיים, מהצגות שמעלות בנותיהן על קרשי הבמה. נבון גם ביקש ממנהל החינוך הדתי במשרדו, יעקב הדני, להעלות את עמדתו העקרונית בפני מועצת החינוך הדתי.

בכך הגיב נבון על מקרה שאירע לאחרונה בהתנחלות בית־אל. מדובר באירוע חגיגי, בבי"ס לבנות, בכיתה ח'. כשהגיעה שעת ההצגה התבקשו האבות לעזוב את המקום. הוסבר להם כי מאחר „וקול באשה ערווה", הם מנועים מלראות את מופע הבנות. המחנכים פעלו בעניין זה על פי פסק־הלכה של רב הישוב שלמה אבינר.

כוחות גדולים של צה"ל ערכו פשיטת גמול מצפון לרצועה

2 מחבלים נהרגו בסריקות בכפר מידון ■ צבא לבנון התערב וירה לעבר הכוח הפושט

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

כוחות גדולים של צה"ל בסיוע טנקים ונגמ"שים ערכו אתמול סריקות וחיפושים בכפר מידון השוכן כ־3 ק"מ מצפון לרצועת הבטחון. כוחות צה"ל החלו בפעולתם בכפר בעקבות עקבות שהובילו ממקום ההתקפה יום לפני כן, על שני מוצבי צה"ל.

תושבי הכפר מידון גילו עויינות עוד בתקופת שליטת צה"ל באזור, ובצה"ל טוענים שהמחבלים באו אתמול מהכפר או לפחות הסתייעו בתושבים.

פעולת צה"ל החלה בשעות הבוקר המוקדמות כאשר שני טנקים נעים קדימה ונגמ"שים מאחוריהם עם כוח גדול של צה"ל.

התקדמות כוח צה"ל התקיימה תוך כדי חילופי אש בין יחידות לבנוניות ומחבלים שהיו ככל הנראה בגבעות החולשות על הכפר מידון השוכן כ־8 ק"מ דרומית מכפר משערה.

יש לציין שחיילים סוריים עדיין שוהים בכפר משערה.

במשך כל זמן הסריקות וההתקדמות לכפר נורתה אש של מרגמות, מקלעים, פצצות אר.פי.ג'י. לעבר כוחות צה"ל.

רוב התושבים ברחו מן הכפר עוד לפני שכוחות צה"ל הגיעו למקום, אולם ככל הנראה נותרו בבתים תושבים או מחבלים שירו לעבר כוחות צה"ל שפעלו במקום.

תוך כדי קרב נהרגו שני מחבלים ונפצעו קל שני חיילי צה"ל שקיבלו טיפול במקום. אמש, בשעות החשיכה, שבו כוחות צה"ל לרצועת הבטחון. בבתי הכפר מידון התגלו כמויות גדולות של אמצעי לחימה ותחמושת.

מסע הניצחון של ה„חיזבאללה" היה קצר

עשרות מחבלים מארגון „החיזבאללה" שמשטו ביום שלישי על מוצבי צד"ל לוטא ואסיריי, לקחו שלל נגמ"ש אחד, מכשיר קשר ר"נ מרגמות. כעבור זמן קצר פינו אנשי „החיזבאללה" את שני המוצבים ונעו בנגמ"ש לכוון שטח הנתון לשליטת הסורים. החיילים הסורים הבחינו בנגמ"ש של צד"ל נע לעברם. ומיהרו לירות לעברו טיל ופגעו בו. הסורים השמידו את הנגמ"ש וכתוצאה מכך נהרג מחבל אחד של החיזבאללה.

אבי בניהו

השר קצב: כאלף מפגרים ממתינים בתור להכנס למוסדות

הג'וינט הסכים לסייע לפתרון הבעייה ■ בישראל חיים כ־20 אלף מפגרים ובכל שנה נולדים 100 נוספים

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

כאלף מפגרים ממתינים כיום בתור לסידור במוסדות — מסר אתמול שר העבודה משה קצב בוועדת העבודה והרווחה.

לדברי השר הסכים הג'וינט לסייע לפתרון הבעיה. מדי שנה נולדים כמאה מפגרים נוספים. רבע מתוך 20,000 המפגרים החיים בישראל נמצאים ב־38 מעונות. כ־75 אחוזים מתוך 1500 העובדים הם מקצועיים. לדברי השר 85 אחוזים מהורי החוסים במעון „רוחמה" מבקרים אצל ילדיהם לפחות פעם בחודש. השר מסר כי בשנתיים האחרונות לא קוצץ התקציב למפגרים. וכי השנה נסגרו שלושה מוסדות שלא תיפקדו כהלכה.

יו"ר אקי"ם, זלמנוב, מסר כי יש מקרים של התעללות מינית ושל כיבוי סיגריות על גופם של מפגרים וכי יש קשר של שתיקה בין עובדים, אך מריבתם עושים מלאכת קודש. חייקה גרוסמן קראה להגביר את עבודת הצוות במוסדות ולהגדיל את התקנים. מנהל השירות למפגר ד"ר קנדל מסר כי הורים חוששים להתלונן, אף כי הם יכולים לעשות זאת בקו טלפון פתוח ובאורח אנונימי. בעקבות הפרסומים על מעון „רוחמה" שוררת עתה דמורליזציה בקרב עובדי המעונות ובכמה מוסדות הם נוטים להתפטר באורח קולקטיבי.

היכן הפיקוח?

מנהל המועצה הלאומית לשלום הילד, ד"ר יצחק קצמן פנה במכתב לשר העבודה והרווחה ובירך אותו על כך שלא עשה נסיון לטשטש את חומרת ההתעללות המינית והאחרת במפגרים במוסד רוחמה. קצמן שר־אל היכן הפיקוח, ומדוע צריך היה להמתין עד שמתנדבים מגרמניה יגלו לנו דבר קיום מעשי התעללות של יהודים ביהודים? כיצד ניתן להבטיח שהתופעה שנתגלתה ברו־חמה" היא מקומית וחד פעמית?

קצמן מציע לשר להפעיל רשת של „נאמני חוסים" אשר יבקרו בהתנדבות במוסדות ויבטיחו את שמירת הזכויות הבסיסיות של החוסים לטיפול הומני.

ליבאי מציע שרואי החשבון לבנקים ימונו ע"י בעלי המניות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

יו"ר הוועדה לבקורת המדינה פרופ' דוד ליבאי הציע אתמול, כי רואי החשבון לבנקים ימונו בידי האסיפה הכללית של בעלי המניות, וכי המינוי יהיה טעון אישור נגיד בנק ישראל.

ההצעה הועלתה בעקבות דו"ח ועדת בייסקי. עתה דנה הוועדה לבקורת המדינה בטיוטה של הצעת חוק בדבר דרכי הבחירה של רואה החשבון לבנק. חה"כ יאיר צבן מתח בקורת על רואי החשבון, משום שאין הם מפשפשים במעשיהם בעקבות דו"ח בייסקי ואין הם קובעים לעצמם מסגרות וסייגים. ח"כ דן תיכון איזכר את חלקם של רואי החשבון בהנפקת מניות לציבור ואת עמדתם בפרסום תשקיפים בלתי נאותים.

הנסיכה סוראייה. אלמנתו של השאה האירני, שנחשבה לאחת היפות בנשות תבל, עכשיו בת 59, אלמנה, מובסת וגולה, בפריס, בחגיגת 100 שנות תיאטרון הפולי־ברז'ר (תצלום: איי.פי)

התנורים הוצאו מהבוידם — והפקקים התמרדו...

גל הקור אשר פקד בימים האחרונים את הארץ הביא עמו גל מסוג אחר: פקקי חשמל (נתיכים) נשרפים עקב עומס יתר. עם בוא הקור שלפו אזרחי ישראל מהבוידם את אלפי תנורי החשמל למיניהם, אשר רכשו בשנה החולפת. מכשירי חשמל עומדים מזה שנים בראש מצער הרכישות בארץ, והתופעה נתנה בימים אלה את תוצאותיה עם הפעלתם המסיבית של מכשירי החימום הביתיים.

מוקדי החרום של חברת החשמל הוצפו במשך כל שעות היום והלילה באלפי קריאות של צרכנים אשר התעלמו ממגבלות העומס המירבי המותר בדירותיהם — המוכתב ע"י גודל החבור שהוזמנו בחברת החשמל — ומצאו עצמם בעלטה. (שע"ח)

העירייה בדקה - ואישרה: „דקמרון" תועלה בירושלים

עיריית ירושלים הודיעה אתמול כי היא מוכנה להשכיר את האולם שבמרכז התרבות ע"ש ז'רר בכר להעלאת ההצגה „דקמרון", לאחר שהממונים על התרבות בהנהלת העירייה חזו בהצגה ואישרו אותה.

לפני ימים מספר הודיעו מפיקי ההצגה כי העירייה מסרבת להעמיד לרשותם את האולם מחשש להתנגדות מצד חוגים חרדיים, בשל סצינות העירום הכלולות בה. דובר עיריית ירושלים אמר כי העירייה מצטערת על כך שהמפיקים העלימו בפירסומיהם את העובדה כי לא היה בידם כל חוזה מחייב לגבי השימוש באולם. הוא הדגיש כי הנוהג במרכז התרבות העירוני הוא שכל מופע טעון אישור מצד הנהלת המרכז, כדי לשמור על רמתו התרבותית.

„מצאנו כי ההצגה היתה אמנם זקוקה מבחינת רמתה לפירסומים אלה", אמר הדובר רפי דברה. „אך לא מצאנו בסצינות דבר החורג מהמקובל והמצוי בתיאטרונים שונים. לפיכך מוכנה העירייה להעמיד לרשותם את האולם, לאחר חתימת החוזה".

הדובר הרגיש, כי העירייה תיתבע שכרוזות הפרסומת להצגה שיופצו על לוחות המודעות בעיר יהיו בעלות אופי שונה מאלה המופצות בערים אחרות מתוך התחשבות ברגשות האוכלוסיה הדתית. (עתי"ם)

חברי פרלמנטים באירופה מברכים על המפגש ברומניה

„האגוד הפרלמנטרי לשיתוף אירופאי־ערבי" על 650 חבריו מהמפלגות הפוליטיות הדמוקרטיות, חברי פרלמנטים במערב אירופה ובפרלמנט האירופאי מברכים את אגוד הסופרים הרומני על אירוח המפגש ההיסטורי הישראלי־פלסטיני.

רק דיאלוג יכול להביא שלום עם צדק במזרח התיכון ויבטיח ששני העמים יגשימו את זכותם להגדרה עצמית לאומית.

לעליזה וזכריה לוי
מזל טוב וברכות חמות
להולדת הבן
סניף „על המשמר" ירושלים

האו"ם החליט לתמוך בוועידה בינ"ל למזה"ת

מאת חנה אישהורביץ, כתבתנו בניו יורק

העצרת הכללית של האומות המאוחדות החליטה ברוב גדול על תמיכתה בהקמת ועידה בינלאומית לפתרון הסכסוך במזרח התיכון.

בעד ההחלטה, שהתקבלה ביום שלישי, בסיום הדיון בנושא המזרח התיכון, הצביעו 127 מדינות; נגדה — 3 מדינות, ו־19 מדינות נמנעו. קנדה ועוד מספר מדינות, שבשנים קודמות נמנעו מהצבעה בנושא זה, הצביעו הפעם בעד ההצעה, שהושמעו ממנה כמה ביטויים אנטי־ישראליים חריפים. מקור במשלחת ישראל באו"ם מסר, כי קנדה הסבירה את הצבעתה בכך, כי הבינה ששר החוץ של ישראל שמעון פרס, במגעיו עם מצרים, מרוקו ומנהיגי עולם אחרים, הביע תמיכה ברעיון הוועידה הבינלאומית.

חה"כ רן כהן תובע מהיועץ המשפטי לפעול למען הקשישים

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

חה"כ רן כהן (ר"צ) פנה אתמול במכתב ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש וביקש ממנו לפעול כדי לכפות על המוסד לביטוח לאומי את החוק אשר מחייב תשלום הפרשי קצבת זקנה ל־322,000 נפש. לדבריו הפסידו המבוטחים מדי חודש 28 שקלים כל אחד.

רק 4% מהבעלים המכים נעצרו — נמיר מציעה „טיפול גמילה"

60 מהבעלים המכים לא נחקרו כלל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„נשים מוכות, היא תופעה חברתית, ההולכת ולובשת מימדים מדאיגים בחברתנו. התופעה הנ"ל קיימת לא רק בשכבות הנחשלות, כפי שנוטים לחשוב; היא שכיחה גם בקרב המעמד הבינוני והגבוה. במקרים רבים, מטעמים של בושה ושמירה על כבוד המשפחה, אין הדבר יוצא מחוץ לכותלי הבית". דברים אלו סיפר אתמול לכנסת סגן שר העבודה והרווחה רפאל פנחסי (ש"ס).

ח"כ אורה נמיר (מערך), יו"ר ועדת העבודה והרווחה שהעלתה את הנושא, קראה לממשלה להילחם בתופעה, ע"י חקיקה מודרנית, נוסח הדמוקרטיות הנאורות. בין השאר יש להעביר גברים מכים טיפול גמילה, להרחיב את רשת המקלטים לנשים מוכות, ולהכשיר עובדים סוציאלים ושוטרים לטיפול במוכות.

נמיר ציינה כי 37 אחוז מהבעלים המכים הם „בעלי צווארון כחול", 16 אחוז הם בעלי מקצועות חופשיים, 12 אחוז נמנים על כוחות הבטחון, ורק — 12 אחוז הם מובטלים. הרוב המכריע של המוכות, כ־80 אחוז, לא שרתו בצה"ל. מחציתן נישאו כשהיו בהריון; 30 אחוז הן בעלות מקצוע חופשי. ברוב המכריע של המקרים, 60 אחוז, המשטרה לא נקטה כל צעד נגד הבעלים המכים. רק בארבעה אחוז מהמקרים התבצעו מעצרים.

„האטימות החברתית כלפי הנשים המוכות — טענה נמיר — היא אותה אטימות שמגלה החברה כלפי הקשישים, המפגרים וכל אותן שכבות חלשות שאינן יכולות לשמש פה לעצמן". המשך הטיפול בנושא זה הועבר לוועדת העבודה והרווחה.

● מנכ"ל המשרד לענייני דתות, זבולון אורלב, פועל לאחרונה לקידום עניינם של העולים יוצאי אתיופיה.

מקורות ניתקה המים לישוב בדואי — למרות הבטחותיה

מזה ארבעה ימים, מנותקת אספקת המים לשבט אבו־רבקה השוכן בקריבת ב"ש. ביום חמישי, ה־27 בנובמבר, הוזמנו נציגי 63 משפחות השבט למשרד החקלאות בבאר־שבע, שם הודיע להם הפקיד מאיר אבריטיאס. כי משרד החקלאות העביר הוראה לחברת „מקורות" כדי שזו תנתק את חיבור המים לשבט אבו־רבקה. נאמר לנציגים, כי הדבר נעשה משום שהשבט משתמש במים גם לחקלאות. למחרת בצהריים, נותקה אספקת המים.

נציגי המשפחות פנו מייד אל האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים. יו"ר האגודה, נורי אל־עוקבי, התקשר בשבת בבוקר לאיש „מקורות" בבאר־שבע, גד ברק, וזה הסכים לחבר מחדש את הקו. ברק ביקש, שנציגי המשפחות ייכנסו אליו למשרדו בראשית השבוע, אולם בטרם הספיקו הנציגים להופיע במשרד, ניסו עובדי „מקורות" שוב לנתק את הקו, בלחץ התושבים, נמנעו העובדים מן הניתוק.

התושבים התקשרו שוב עם יו"ר האגודה לזכויות הבדואים, שהתקשר שוב עם גד ברק. ברק לא היה במשרדו אולם פקיד מסר כי ברק השאיר הוראה לא לנתק את הקו עד יום ג', בשעה 7 בבוקר, בתנאי שהתושבים יבואו למשרדו. למרות זאת עוד באותו יום, יום א', באו עובדי „מקורות" בליווית אנשי „הסיירת הירוקה" וניתקו את קו המים לשבט, המונה 63 משפחות כ־700 נפש — שלהן כ־1000 כבשים ועזים וכ־200 ראשי בקר ו־15 סוסים. ממוצע הצריכה החודשי לכל השבט הוא כ־1250 מטר מעוקב מים. (שע"ח)

משרד הפנים מזרים, העירייה מפזרת

שכר כפול, במסווה של תוספות שונות — „תוספת פרמיה", „תוספת ספרייה", „תוספת מאמץ", „תוספת ניהול", „תוספת פיצול" בנוסף לכך: תשלום שכר דירה, תשלום הטלפון הפרטי בבית, תנאי פרישה מפליגים ביותר — אלה מעט מההטבות המפליגות שמקבלים עובדים בכירים בעיריות שונות.

הממצאים כלולים בדו"ח מבקר המדינה, יצחק טוניק, על הנעשה בשלטון המקומי בין השנים 1984־1986. המבקר קובע, שהטבות אלו הן בניגוד לחוק והגדילו את גרעונות משרד הפנים. עוד הוא קובע, שהפרה סיטונית זו של החוק היתה נמנעת אילו הפעיל משרד הפנים נוהל מוער פיקוח יעיל על הרשויות המקומיות בתחום זה.

בתחילת הדו"ח שלו אומר המבקר, שלא רק הרשויות המקומיות לא הצליחו לצמצם בשנת הכספים 1984 את ההוצאה בגין שכר והלוואות נילווים לשכר לעומת 1983. אלא שברוב הרשויות חלה עלייה ריאלית בהוצאה זו, ובאחדות מהן הגיע שיעור העלייה הריאלית ל־20 אחוז יותר.

החשיבות המרובה שמייחס המבקר לתוספות שכר לכלל עובדי הרשויות, ובייחוד לעובדים הבכירים, נובעת גם מכך שמרכיב השכר והתשלומים הנילווים אליו במסגרת הוצאות התקציבים הרגילים של הרשויות ל־1984 הוא כ־367 מיליארד שקלים (337 מיליון דולר) — כמחצית מכלל ההוצאה במסגרת התקציב הנ"ל.

ה„גלובאליות"

בין החריגות מונה המבקר „שעות נוספות גלובאליות". חלק ניכר משעות אלו ניתנות לפקידות הבכירה — ללא רישום ודיווח עליהן, ו„השעות" משולמות גם בעת שהעובדים נמצאים בחופשה, מחלה או מילואים. כך שבפועל מהוות ה„שעות הגלובאליות" תוספת שכר קבועה לעובדים. היקף המיכסות החודשיות נע בין 25 ל־60 שעות נוספות גלובאליות וישנם מקרים בהם ניתנו לעובד 100 שעות נוספות ואף למעלה מזה.

המבקר טוען של„שעות" אלו אין ביסוס בהסכמים הקיבוציים, המתנים הסדר שעות נוספות בעמידה בקריטריונים מסויימים. הסדרים אלה גם אינם מתיישבים עם סידורי מינהל תקינים, הכורכים תשלום שעות נוספות בדיווח ובפיקוח על ביצוע עבודה נוספת, שבגינה מקבל העובד את התשלום הנוסף.

המבקר אומר שבמסגרת צעדי הממשלה לצמצום ההוצאה הציבורית, נדרשו הרשויות המקומיות על־ידי משרד הפנים בדצמבר 83 וינואר 84 להפסיק כליל את ה„גלובאליות" ולשלם רק בעבור עבודה נוספת. הוראה זו לא בוצעה על־ידי הרשויות. משרד הפנים גם לא הפעיל את אמצעי הבקרה שלו, כדי לוודא שהחלטת הממשלה תקויים הלכה למעשה.

קילומטראז' — גם לחופשות

לא נמצא תיעוד שעל־פיו ניתן לעמוד על הקשר בין מיכסת הקילומטרים שנקבעה לעובדים לצורך תשלום רכב לבין נסיעותיהם בתפקיד. העובדים לא נדרשו לדווח על מהות הנסיעות ברכבם הפרטי, והתשלומים התבססו על מכסות קבועות, שאושרו להם מראש.

בממצאים שנבדקו ב־15 רשויות בשנת 1985 עולה, שהעובדים קיבלו השתתפות באחזקת רכבם על פי מיכסת קילומטרים חודשית, גם בעת שהיו בחופשה, במחלה ובמילואים — כאילו היה זה מרכיב קבוע בשכר.

כל הרשויות המקומיות — למעט באר־שבע — לא רק שלא הקטינו ב־1984 את מכסות הקילומטרים המאושרות, בהשוואה לשנת 1983 — כפי שנדרשו על־ידי משרד הפנים, אלא הגדילו אותן, בעשרות אלפי קילומטרים־(עד 46 אחוז).

„תוספת מאמץ"

בהסכמי העבודה הקיבוציים נקבע כי עובדי כפיים זכאים לתוספת עד 10 אחוזים מהשכר המשולם („תוספת מאמץ"). תוספת זו אינה מגיעה לעובדי פיקוח, השגחה וניהול, ואינה מגיעה גם למהנדסים ולהנדסאים, הזכאים — על פי הסכמי העבודה הקיבוציים — לתוספות אחרות.

מסתבר, שעיריות ירושלים, באר־שבע ונתניה שילמו תוספת זו לקבוצות עובדים נוספות בשיעורים גבוהים מהקבוע בהסכמים הקיבוציים. שלוש הערים הללו וכן גבעתיים ופתח־תקוה שילמו את „תוספת המאמץ" גם לעובדים שלא היו זכאים לה.

„תוספת התמדה"

בהסכם בין עיריית באר־שבע לבין ועד העובדים שלה (1984) נקבע, שעל העירייה לשלם לחלק מעובדיה תוספת בשיעורים שונים „תמורת אי־היעדרות ואי־איחורים" („תוספת התמדה"). עד נובמבר 1985 הגיע סך התוספת זו לסכום כולל של כ־416 מיליון שקל.

המבקר יוצא במילים קשות נגד מתן תוספת זו, שלא רק נוגדת את החוק אלא אין לה כל הצדקה והיא נוגדת סדרי מינהל תקין. המבקר דורש להפסיק מייד מתן תוספת זו ולהחזיר את התשלומים שכבר שולמו, בשל אי־חוקיותם!

אלה שחפצים ביקרם

פרק מיוחד, גדוש מימצאים ודוגמאות מהשטח, מקדיש יצחק טוניק להטבות המפליגות בהרבה מאלו הניתנות לפקידות הבכירה בין עובדי המדינה.

כאן אנו חוזרים למה שמכונה „שעות גלובאליות". הביקורת בדקה שכרם של 300 בכירים והעלתה כי 200 מהם קיבלו את מספר השעות הנוספות הגלובאליות הרב ביותר, וכי „הכופל" שלפיו חושב ערך שעה נוספת היה הגבוה ביותר בהשוואה לעובדים אחרים באותה רשות מקומית. במרבית המקרים נע שיעור התוספת לשכר בגין כך בין 25 אחוז ויש והוא מגיע ל־ 110 אחוז.

„תוספת פיצול" ללא מפוצלים

בחלק ניכר מהרשויות המקומיות שנבדקו נמצא, שהן העניקו „תוספת פיצול" (פיצול יום העבודה פעמיים בשבוע לשעות אחר־הצהריים, לצורך מתן שירותים לקהל — א.ש.) גם לעובדים בכירים שלא היו זכאים כלל לתוספת זו.

והרי דוגמאות: עיריית גבעתיים שילמה למפקח על עבודות קבלנים בבתי־ספר, שהוא גם יו"ר ועד העובדים שלה, תוספת פיצול של 10.4 אחוז; גם המועצה המקומית ראש־העין נתנה אותו שיעור „תוספת פיצול" לארבעה מעובדיה הבכירים. אף על פי שבשתי הרשויות הללו לא נהוגה כלל עבודה בפיצול ועובדים בכירים אלה הם היחידים שקיבלו את התוספת.

גם עיריית חיפה, בה לא נהוגה עבודה בפיצול, נתנה „תוספת פיצול" בשיעור של 20 אחוז למהנדס העירייה ולשישה בכירים אחרים (המזכיר, הגיזבר, מנהל אגף כוח־אדם ושני מהנדסים) זכו לתוספת פיצול של 10.4 אחוז.

שווים ושווים יותר

רכב צמוד — אחת־עשרה רשויות מקומיות העמידו לרשות בכיריהן רכב צמוד. מהנדס עיריית נתניה, שהחל לעבוד בעירייה ב־1985, קיבל רכב צמוד, אך בנוסף לכך העירייה משלמת לו תשלום גלובאלי בגין אחזקת רכב־שירות, לפי מכסה חודשית של 1500 ק"מ. הביקורת דורשת מהעירייה להפסיק לאלתר כפל־תשלום זה.

חלק מהרשויות המקומיות שילמו לבכירים המדורגים בדירוג המשפטנים הן „תוספת תמריץ" והן שעות נוספות גלובאליות — בניגוד להסכם שקבע שאין עובדים אלה זכאים לשתי התוספות גם יחד.

אחרות מהרשויות המקומיות נהגו לשלם „תוספת הופעה" בשיעור של 20 אחוז, ולעתים גם את מלוא „תוספת התמריץ", גם לעובדים בדירוג המשפטנים המועסקים בתפקידים שאינם כרוכים בהופעה בבית־המשפט או שלא זה עיקר עבודתם — אף שעובדים אלה לא היו זכאים לקבל אותן תוספות.

עובדים המדורגים בדירוג עובדי הוראה זכאים כחוק לתוספות נילוות ייחודיות, ולכן אינם זכאים להטבות מיוחדות אחרות הנהוגות בדירוגים אחרים. אבל, יש שווים ויש שווים יותר. עיריית חולון, למשל, משלמת למנהלת המחלקה לגני־ילדים, המדורגת בדירוג עובדי הוראה, את התוספות הבאות: 20 אחוז גמול ניהול, 10 אחוז תוספת שהייה ו־6.5 אחוזים „תוספת עציוני". בנוסף לכך משלמת לה העירייה, מדי חודש, תמורה בגין 45 שעות נוספות גלובאליות ואחזקת רכב לפי מכסה חודשית של 850 ק"מ. מנהל כוח האדם בעירייה זו, המדורג אף הוא בדירוג עובדי ההוראה, מקבל אותן התוספות הייחודיות שמקבלים עובדי ההוראה — 28.6 אחוז גמול ניהול, 10 אחוז תוספת שהייה ו־6.5 אחוזים תוספת עציוני. בנוסף לכך הוא מקבל 60 שעות גלובאליות לפי 150% ערך־שעה, אחזקת רכב חודשית 1000 ק"מ ותמורה בגין חמישה ימי אש"ל.

עיריית חיפה משלמת מלוא חשבונות הטלפון בבתיהם של 17 בכירים. כך נוהגת גם עיריית נתניה.

שבע רשויות מקומיות משלמות ל־32 בכירים משכורות על בסיס גבוה יותר מהשכר שנקבע למישרה מלאה בדרגתם. שיעור הגדלת הבסיס נע בין 25 ל־100 אחוזים.

וכיצד עוקפים את השכר הנורמלי? — הנה עיריית תל־אביב משלמת שכרם של שלושה בכירים לפי דירוג המנכ"לים — דירוג שאינו מקובל במילוי תפקידי אותם בכירים: מנהל שירותי העירייה, הגיזבר והמבקר — וזו דוגמא מרבות אחרות שהדו"ח מלא בהן.

עיריית הרצליה שכרה עבור גיזברה (בתפקיד מ־1948) דירה בת 5 חדרים ברעננה. לתקופה של שנה אחת, ושילמה דמי שכירות שנתיים, שווה־ערך ל־4200 דולר. העירייה גם נשאה בהוצאות התיווך ועריכת חוזה־השכירות, וזאת בשעה שלגיזבר יש דירה פרטית ברעננה. המבקר קובל על ליקויים חמורים בתחום תשלומי שכר ותוספות שכר לעובדים בכירים — הטבות מפליגות, שחלקן הושגו תוך הפרה ברורה של החוק, ותוך התעלמות מקיום כללי מינהל כספי תקין. יצויין — אומר המבקר — כי עם הפקידים הבכירים הנהנים מהטבות אלו נמנים גיזברי הרשויות המקומיות, שבידיהם מופקדת לפי החוק — בנאמנות — השמירה על קיום סידרי מינהל כספי תקין ברשויות.

המבקר ממליץ, בין היתר, שמשרד הפנים ומשרד האוצר, בשיתוף מרכז השלטון להבטיח מסגרת אחיזה ואמצעי פיקוח ובקרה, שיהיה בהם כדי למנוע חריגות ממדיניות השכר הכוללת בשירות הציבורי.

הבכירים פורשים צעירים

סעיף 79 לחוקת העבודה לעובדים ברשויות המקומיות, שסוכמה ב־1959 בין מרכז השלטון המקומי לבין ההסתדרות ונרשמה ב־1960 כהסכם קיבוצי כולל, קובע: „בעניין פנסיה לעת זיקנה, לנכים, לאלמנה וכיו"ב, תנהג הרשות לגבי העובדים על־פי חוק הגימלאות של עובדי המדינה, עד לחקיקת חוק מיוחד לעובדי הרשויות". חוקת העבודה לא חלה על שלוש הערים הגדולות, אך גם הן נוהגות בהתאם להסכם.

חוק הגימלאות אומץ באופן כוללני ולא ברור אם האימוץ מתייחס לחוק המקורי בלבד, או לחוק כפי שיתוקן מדי פעם לפעם. הדבר גרם לחוסר אחידות ברשויות המקומיות ואף לחריגות מהמקובל בשירות המדינה ואפילו לחריגות מהחוק.

בבדיקת תיקיהם של 450 גימלאים מבין 1515 גימלאים שפרשו לגמלאות בתקופה הנסקרת על־ידי הביקורת, התברר שבקביעת תנאי הפרישה, מתן אפשרות לפרישה מוקדמת ושיעורי הקיצבה — העניקו הרשויות תנאים עדיפים מאלה הניתנים לעובדי המדינה.

התברר שהרשויות נהגו להסכים לפרישה מוקדמת של עובדים צעירים יחסית — בני 40־50, — קבעה להם שיעורי קיצבה מוגדלים ולעתים מפליגים, תוך התחלת תשלום הקיצבה מייד עם סיום עבודתם, ולעתים גם הוענקו להם תשלומים חד־פעמיים חריגים.

ישנן רשויות רבות המשלמות „תוספות" אלו בין מרכיבי המשכורות לצורך חישוב גימלאות העובדים.

עיריית ירושלים, למשל, נוהגת להכליל במשכורת הקובעת של עובדים בכירים, לצורך חישוב גימלאותיהם, את התוספת שהיא משלמת להם בגין מילוי תפקיד נוסף (בשיעור 20 אחוז מהשכר המשולב) וכן את התוספת בגין כוננות בשיעור של 20 אחוז.

עיריית חיפה מכלילה באותו תחשיב משכורת, לצורכי פרישה, שכר עידוד ו„תוספת מרים" לפקחים. עיריית הרצליה מכלילה את „תוספת הפיצול".

הביקורת העלתה כי מספר רשויות נוהגות לשלם מענקי פרישה שאין להם הצדקה על־פי החוק, או מענקים מיוחדים לא חוקיים. יש מקרים בהם העלו רשויות מקומיות אחרות את שיעורי הקיצבה מעבר לנהוג לגבי עובדי המדינה.

מי שהכי משתלם להם לפרוש בגיל צעיר יחסית, הם שוב הבכירים. היו בכירים ברשויות, שפרשו בגיל 40־50, וקיבלו את מלוא שיעור הפנסיה — 70 אחוז. מנכ"ל חברת „גחלת", עובד עיריית תל־אביב שהושאל לחברה זו, בהתאם להסכם עימו פרש ב־1983, בגיל 53, לאחר עשרים ואחת וחצי שנות שירות והיה זכאי ל־43 אחוז פנסיה בלבד ולמענק פרישה. בהסכם עימו נקבע שיקבל גם שישה חודשי הסתגלות, לרבות שימוש ברכב ובטלפון. הסכום המהוון של ההטבה בקיצבה הסתכם ב־1983 בכ־1.4 מיליון שקל והתשלומים החריגים הנוספים הגיעו כדי 1.2 מיליון שקל.

לעובד עיריית הרצליה, שעבד רק עשר שנים בתפקיד מנהל כוח־אדם, אישר ראש העירייה דאז, בנובמבר 83, לפרוש בגיל 49 ולקבל 60 אחוזי פנסיה במקום 20 אחוז שהיה זכאי להם. המבקר מביא שורה של דוגמאות חמורות ביותר בנידון, הוא יוצא במילים חריפות נגד הרשויות הנוגעות בדבר ונגד משרד הפנים, שלא הנהיג פיקוח יעיל בנושא חשוב זה.

המבקר תולה את הקולר למצב זה, בין היתר, בהעדר חוק גימלאות ספציפי לעובדי הרשויות. כל רשות מקומית עושה דין לעצמה.

ארנונה — מכירת חיסול...

המבקר מצא ש־21 רשויות, מבין 25 רשויות שנבדקו, העניקו לכ־21 אלף עובדים הטבות מיוחדות בתשלום הארנונה בשנת 1985, בסכום כולל של 1.6 מיליון שקל חדש — סכום שווה־ערך ל־1.1 מיליון דולר. גם כאן הסתפק משרד הפנים בשליחת הוראות והתריע על תופעה חריגה זו ובכך יצא ידי חובתו.

השלטון המקומי — בצינור

מתן תמיכות למוסדות על־ידי הרשויות ומשרדי הממשלה — והתקשורת הרבתה בעבר להתריע על שוק פרוע בנושא - היה גם הוא נושא לביקורת קשה. בעקבות חוות־דעת של מבקר המדינה הוכנו נוהלים בנידון, שעל פיהם על הרשויות לפעול. אף הוקמה ועדה פנימית במשרד הפנים, בראשות היועץ המשפטי של המשרד. אולם הוראות לחוד ומעשים לחוד. בהתאם לדו"ח עולה, שמשרד הפנים עצמו הוא אינטרסנט גדול בנידון; המשרד מעניק הקצבות מיוחדות לרשויות לצורך תמיכה במוסדות ומגיש רשימה של „מוסדות מומלצים" על־ידו לקבלת תמיכה. (הקורא יכול בכוחות עצמו להבין באלו „מוסדות" מעוניין שר הפנים, הרב יצחק פרץ, לתמוך באמצעות „הצינורות המקובלים" — א.ש.).

המבקר מצא בביקורת שערך מ־1985 עד רס 1986, ב־14 רשויות מקומיות, כי הרשויות לא קבעו לעצמן קריטריונים למתן תמיכות אשר ישמשו את הוועדות המוסמכות בבואן לדון בבקשת לתמיכה. ממצאים חמורים במיוחד מצא המבקר בעיריות ירושלים ובני־ברק.

עיריית ירושלים הקציבה ב־1984 527 מיליון שקל (כ־1.1 מיליון דולר) לתמיכה במוסדות. הביקורת העלתה, כי המחצית מהסכום הנ"ל הועבר לעיריית ירושלים כהקצבה מיוחדת ממשרד הפנים, בצירוף רשימה של מוסדות שמשרד הפנים ביקש מהעירייה לצרפם למוסדות הזכאים לתמיכה. כספי התמיכה חולקו בחלקם על פי אותה רשימה המומלצת על־ידי משרד הפנים, ובחלקם על־פי רשימת מוסדות שהמציאו נציגי הסיעות במועצת העירייה. זאת, על־פי הסכם בין־סיעתי מוקדם.

עיריית בני־ברק הקציבה באותה שנה 327 מיליון שקל (695 אלף דולר) לתמיכה במוסדות. מהם 52 מיליון שקל (כ־111 אלף דולר) הוקצבו למוסדות רק על־פי המלצות נציגי הסיעות, על בסיס משקלן היחסי של הסיעות בהרכב מועצת העירייה וללא כל קריטריון נוסף...

יצחק טוניק נוזף במשרד הפנים ואומר כי כלל לא היה מקום להקצבות מיוחדות למתן תמיכות; לא היה מקום להתנות את מתן ההקצבות המיוחדות בסך 250 מיליון שקלים לעיריית ירושלים, בדרישה מראש להכליל במוסדות הנתמכים — מוסדות שהמשרד קבע אותם.

יתר על כן: אם מדובר בתמיכה של משרד הפנים באותם מוסדות, היה עליו לדאוג שיאושר לו תקציב מיוחד לצורך זה, ובמסגרתו להעביר את התמיכות ישירות לאותם מוסדות ולא להשתמש ברשויות המקומיות כצינור־העברה.

המבקר מתייחס בחומרה רבה למתן תמיכות למוסדות מומלצים על־ידי נציגי הסיעות על בסיס משקלן היחסי של הסיעות במועצת העיר (בני־ברק וירושלים), והוא דורש משתי העיריות להפסיק נוהג זה לאלתר!

תמיכות — מי מחליט?

אנדרלמוסיה שוררת בין מקבלי החלטות למתן התמיכות. על־פי הנוהל, יידונו הבקשות לתמיכה תחילה בוועדות מיוחדות לשם כך. בפועל, ישנן עיריות בהן אין כלל וועדות כאלו וההחלטה מתקבלת על־ידי המחלקות השונות בעירייה; לעתים מחליטה על כך מועצת העירייה; לפעמים הקובע הוא ראש העיר או הנהלת העירייה.

ראש עיריית ראשון־לציון אישר ב־1984 תמיכות למוסדות בסך כולל של 91 מיליון שקל, ותמיכות בסך 10.7 מיליון שקל אושרו על־ידי הנהלת העירייה.

עירייה זו לא דרשה ולא קיבלה כל תיעוד מהמוסדות שנתמכו על־ידה בסך כולל של 102 מיליון שקל. כך גם נהגו עיריות רמת־גן, ירושלים, תל־אביב, באר־שבע, אשקלון, רחובות והמועצה המקומית נתיבות.

אפיק הזרמה תורני

בביקורת שנערכה במשרד הפנים נמצא, כי בנוסף לתמיכות הניתנות ישירות על־ידי הרשויות המקומיות, ישנו אפיק הזרמה נוסף של כספי ציבור כתמיכה למוסדות, בעיקר למוסדות דת, חינוך ותרבות תורניים. הכספים לתמיכות אלה הועברו למוסדות באמצעות הרשויות המקומיות מהתקציב של משרד הפנים (סעיף תקציבי „מענק לאיזון" — שנועד לאזן בין הכנסות הרשות המקומית לבין הוצאותיה).

על היקף הזרמה נוספת זו למוסדות שמשרד הפנים מעוניין בהם, ניתן ללמוד מהמספרים הבאים: ב־1983 הוזרמו בדרך זו תמיכות בסך 4.2 מיליון דולר; ב־1984 1.6 מיליון דולר, וב־1985 — 2.6 מיליון דולר. מדובר בתמיכה במוסדות שהרשויות המקומיות לא מצאו לנכון לתמוך בהם מתקציביהן, אולם כאשר קיבלו ממשרד הפנים תקציב מיוחד לכך, לא היתה לרשויות המקומיות התנגדות להמליץ בפני משרד הפנים להיענות לבקשות המוסדות. וכך גם עשו.

מסתבר, ש־13 רשויות מקומיות קיבלו ממשרד הפנים הקצבות מיוחדות למתן תמיכות. משרד־הפנים לא דרש מראשי הרשויות לצרף למכתבי ההמלצות מסמכים, שיצביעו על נחיצותן של התמיכות מהקצבות מיוחדות; למשרד הפנים לא היה כל מידע על מצבם הכספי של המוסדות שעבורם התבקשו התמיכות, ולא היה לו מידע אם אותם מוסדות קיבלו תמיכות גם ממשרדי ממשלה אחרים.

המבקר מטיל את האחריות של אי־קיום ההוראות לסדרי מתן תמיכות על הרשויות המקומיות. אולם אחריותו של משרד הפנים בנידון אינה פחותה — לדעת המבקר, וזאת בשל חוסר פיקוח מצידו על קיום הוראותיו הוא. בחומרה יתרה מתייחס המבקר לאותם ממצאים המצביעים על כך, שמשרד הפנים בעצמו המשיך, כבעבר, להעביר תמיכות למוסדות באמצעות הרשויות המקומיות, וזאת מחוץ למסגרות שנקבעו בנהלים למתן תמיכות על־ידי משרדי הממשלה ועל־ידי הרשויות המקומיות; המבקר קובע, שבנוסף לתמיכות שהרשויות המקומיות נתנו למוסדות מתקציביהן, הזרים משרד הפנים כספים למתן תמיכות מיוחדות למוסדות, אשר משרד הפנים קבע.

כמקור לכספים אלה שימש חלק מתקציב משרד הפנים, שיועד לאיזון תקציבי כלל הרשויות המקומיות. בדרך זו העביר משרד הפנים למוסדות, באמצעות הרשויות המקומיות, בשנת הכספים 1984, שלושת רבעי מיליארד שקל, כשחלק גדול מסכום זה נועד למוסדות דת, חינוך ותרבות תורניים.

קרובים לצלחת

עיריית באר־שבע סובלת ממשבר כספי כרוני חמור. היא חייבת מאות מיליוני שקלים וזועקת לעבר ירושלים: „הצילו!" אבל זה לא מונע ממנה להטיב עם שניים מבכיריה — הטבות שאולי מקובלות בבנקים.

מבקר המדינה מגלה, שגזבר העירייה קיבל חופשה בתשלום לצורך השתלמות בחו"ל וקבלת תואר מוסמך בפקולטה לטכנולוגיה. הוא שהה בחו"ל על חשבון העירייה מספטמבר 1984 עד יוני 1985. היועץ המשפטי של העירייה שהה בחו"ל ע"ח העירייה כשנתיים לצורך לימודים אוניברסיטאיים בנושא תעשיה וניהול.

שני הבכירים הללו התחייבו, כי בתקופת חופשתם בארץ יעמדו יום אחד בשבוע לרשות העירייה, ואילו העירייה התחייבה לשאת בשכר הלימוד שלהם ולשלם להם גם את מלוא משכורתם — לרבות כל התשלומים הנלווים. הוצאות עיריית באר־שבע על השתלמות הגזבר הסתכמו ב־12.6 מיליון שקל, וההוצאות בגין התחייבויותיה ליועץ המשפטי עלו כ־35.5 מיליון שקל.

יצחק טוניק מותח ביקורת חמורה על עיריית באר־שבע על ההטבות המפליגות שהיא נתנה לשני בכיריה, חמור מאוד — אומר המבקר — שההשתלמויות של השניים נועדו בראש ובראשונה לשרת את האינטרסים האישיים שלהם. המבקר דורש מהעירייה לטפל בכך שהסכומים ששולמו להם מקופת העירייה יוחזרו אליה — שכן מדובר בתשלומים שבוצעו בניגוד לחוק, על בסיס הסכמים בטלים מעיקרם.

„מכיוון שתמיכות אלה ניתנו למוסדות על־ידי משרד הפנים, באמצעות הרשויות המקומיות, לא קויים לגביהן הליך הטיפול המחייב במתן תמיכות, על כל הנובע מכך — לא במשרד הפנים וגם לא ברשויות המקומיות שדרכן הועברו התמיכות. משרד הפנים נתן בכך ידו לאי־קיום הוראותיו, שמטרתן היתה להבטיח שהתמיכות למוסדות יינתנו על בסיס קריטריונים מוגדרים ושווים שייקבעו על־ידי הרשויות המקומיות עצמן" — קובל מבקר המדינה, יצחק טוניק.

המבקר אינו מקבל נימוקי משרד הפנים לממצאים שהעלו על חוסר פיקוח נאות של המשרד על מגורים בשלטון המקומי שהוא אמור לפקח עליהם.

משרד הפנים מתנצל ואומר, שהדבר נבע מחוסר תקציב לקיום יחידת פיקוח גדולה, וכן בשל מדיניות של הימנעות מהתערבות־יתר בפעולותיהן של הרשויות המקומיות, כדי לאפשר לחן אוטונומיה מירבית. טוניק אומר בתגובה, שהממצאים הדבים בתחום הביקורת — הן אלה שפורסמו בעבר והן אלה המתפרסמים בדו"ח זה — מוכיחים שהטענות האמורות אינן עומדות במבחן.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

המסמר שנתקע בלב מנועי בית־שמש

מאבק מאחורי הקלעים על ייצור מנועי סילון ■ מה הקשר בין תעשיה לבין פוליטיקה?

מאת חיים מרגלית

השאלה, לסגור או לא לסגור, מלווה את מפעל מנועי בית־שמש (מב־ש) — לא מהשבוע שבו דנו בגורל המפעל בממשלה, בכנסת, בהסתדרות ובמפלגות. גם לא מהחודש האחרון, כאשר המפעל ובעיותיו עלו לכותרות, ולכולם נודע שהחוב המצטבר עולה על 110 מיליון דולר פלוס ריבית מצטברת, כאשר פתרון אין, כונס הנכסים מחכה בשער, ואין פראיירים שירצו לקנות אותו בכסף — לרוכשו חינם יש מתנדבים.

בינתיים מדברים. מדברים בממשלה; ראש הממשלה שמיר נפגש עם העובדים. אותו מחייבת האצילות פעמיים. פעם אחת כראש ממשלה ובשניה כמנהיג „חרות". הצירוף מב"ש — חרות הביא רעה על המפעל ומחלות שטרם נרפא מהן, כפי שיתברר להלן.

אביה שליף, מנכ"ל מב"ש בשנים 82—7 היה היחיד שניסה לממש את שם המפעל, היינו לייצר מנועי סילון. קודמו של שליף, אולק נחשון, ניסה לייצר במב"ש טורבינות קטנות כאשר התברר לו, שהמפעל אינו מסוגל לייצר מנועי סילון. למרות ששליף הוא אחד המנהלים המוכשרים במדינה, הוא יושב בבית מחוסר עבודה מאז ששרון „שרף" אותו.

שליף מגדיר עצמו כפנסיונר צעיר הלומד משפטים באוניברסיטת „בר־אילן".

בלוד או רמלה — זה היה אחרת

„הרבה בעיות אולי קשורות במקום. אם במקום בית־שמש היו מקימים את המפעל בלוד או רמלה, שהשלטון רוצה ביקרן, אולי המצב היה שונה", הוא אומר ומוסיף: „בית־שמש רחוקה מהמרכז. סך־הכל: כשעה מתל־אביב וקצת יותר מחצי שעה מירושלים, ובכל זאת רחוקה ורחוקה מכל הבחינות. הנה סיפור שמתאר מצב: „כאשר באתי למב"ש ב־1 בינואר 1977 מצאתי כי שכר העובדים היה נמוך בהרבה מהשכר הממוצע בתעשיה. העובדים לא שמעו ולא ידעו על ימי הבראה. ניסיתי להסדיר את השכר והתנאים הסוציאליים כדי להעלות את המוטיבציה לעבודה. בהסתדרות הסתכלו על כך בחשדנות. אוריאל אברמוביץ, שהיה ב־1977 יו"ר אגף האיגוד המקצועי, הסביר לי, כי אין לטפח לוקסוסים כאלה בעיירות פיתוח. מפעלי תעשיה פונים לעיירות־פיתוח בגלל שכר נמוך ותנאים סוציאליים נחותים.

העיירה בית־שמש — מסביר שליף — היא אחד המרכיבים העגומים בפסיפס מב"ש. אף־על־פי שבעלי המקצוע הטובים באמת הם תושבי בית־שמש ורבים מאלה שבאו מבחוץ והביאו עמם מוניטין של „טובים", במציאות היו טובים בערבון־מוגבל".

שליף מספר, כי הוא מונה לסמנכ"ל המפעל בסוף 1976, על־ידי שר האוצר דאז יהושע רבינוביץ, שר הבטחון שמעון פרס וראש־הממשלה רבין. המוניטין שלו היה — ראש פרוייקט „גבריאל" בתעשיה האווירית, ומטלה שהוטלה עליו היתה ייצור „אטאר 9 סי", מנוע סילון משוכלל ביותר למטוסי „מיראז'". שליף מתקן טעות נפוצה ומסביר, כי למומחים הישראליים היה חלק חשוב בפיתוח המנוע. הוא מכחיש שבשנת 1977 שמה התעשיה האווירית מכשולים על דרכו של מב"ש. אל שווימר, שהיה אז מנכ"ל התעשיה האווירית, שאף, לדברי שליף, להקים מפעל לייצור מנועי סילון. בתעשיה האווירית מכירים את החלוקה הנהוגה בארצות המערב, בהן יש מפעלים המייצרים גופי טיסה ומפעלים אחרים המייצרים את המנוע. הטכניקות השונות מחייבות את ההפרדה. שליף מספר, כי בתיכנון גופי טיסה, ההתפתחות שונה, מחפשים דברים אחרים ומכאן ההפרדה. אפשר היה לומר ב־1977, שהתעשיה האווירית רצתה לראות במב"ש את מטיבת מנועי הסילון. לדבריו, יש להסתכל על התעשיה האווירית כקונגלומרט, בו הנהלה אחת למפעלים מסוגים שונים. במציאות, ייצור גופי טיסה אינו העיקר בתעשיה האווירית למרות שמה. האמת היא, כי ייצור גופי טיסה בולע הכי הרבה כסף, משקיעים בו הכי הרבה ומכאן הרפיסות של מפעל כזה. מצביעים עליו כמרכיב חשוב בהפסדים. רווחים אין ממנו, אך הוא „הכרחי" ובמיוחד בתנאים של ישראל".

במקום מפעל — מערום אשפה

„מה קרה במב"ש?", אני שואל.

„אולי תשאל קודם איך מצאתי את מב"ש בינואר", הוא משיב, ומספר: כשבאתי לשם חשכו עיני. במקום מפעל מצאתי מערום אשפה, חלונות שבורים, מנורות חסרות, ייצור אין וחלקים למנוע סילון — „מרבורה 6", המורכב במטוס „פוגה־מגיסטר", מטוס אימונים של חיל־האוויר הצרפתי והישראלי. את המנוע הרכיבו במפעלי „טורבומקה" בצרפת. יצחק שירלובסקי היה מבעלי „טורבומקה" ובגלל סיכסוכים שם הוא פרש מהם, הקים ב־1968 את המפעל בארץ והיה לו חוזה להספקת חלקים למפעל הצרפתי. טיב המוצרים במב"ש היה רע. החלקים פגומים. הם נשלחו לצרפת ושם זרקו אותם. מנהלי מב"ש הסתירו עובדה זאת, כי על כל דולר יצוא הם קיבלו לירה (הדולר היה שווה אז 9 לירות). אם היו מגלים את האמת, היו צריכים להחזיר כסף לממשלה. היו שם חלקים יותר גרועים ואותם סיפקו לחיל־האוויר שלנו. מה אומר — זה היה נורא. בתנאים אלה התחלתי לעבוד. דיברתי עם העובדים, הלכתי לבתים שלהם, ישבתי עם מועצת הפועלים, עם העיריה, לפעמים דיברתי יפה, לעיתים קרובות צעקתי. ביצענו ביחד עבודת נקיון רחבה, קשרתי שכר בתפוקה, קיצצתי את הכנפיים לנרגנים. אנשי המקצוע, ויש כאלה בבית־שמש, התחילו לחייך. ביססתי את היחסים עם יו"ר ההנהלה יצחק שירלובסקי. העניינים התחילו לזוז. טורבומקה קיבלה חלקים טובים, חיל־האוויר היה בראש ראגותי ופסקו התלונות. ביקשתי שנה לתיקון המצב וחשבתי כי בשנה אחת איכשהו העניינים יזוזו. הם זזו מכיוון אחר. בחודש מאי 1977 התחלף השלטון, בגין נעשה ראש־ממשלה, עזר וייצמן שר הבטחון, שמחה ארליך שר האוצר. באה תקופה חדשה. אל שווימר הלך מהתעשיה האווירית, גבריאל גידור בא במקומו. שווימר הוא חבר של פרס. גידור חבר של וייצמן. גידור רצה לייצר מנוע סילון בתעשיה האווירית ובמיוחד כאשר עלה לדיון ייצור המנוע למטוס ה„כפיר". המנוע ל„כפיר" היה של חברת „ג'נרל אלקטריק". זוהי חברה אמריקנית ומתנגדי מב"ש חיפשו נימוקים נגד הייצור והעלו את עניינו של שירלובסקי. יצחק שירלובסקי יהודי אך אזרח צרפתי, בעל עניין במפעל „טורבומקה". וזה לדעתם לא מתיישב עם ייצור מנוע סילון אמריקני. שליף החל להלחם ולהיאבק נגד התעשיה האווירית. לא היתה לו ברירה. הוא רצה שהמפעל יתקיים ויעבוד. „במשך השנה הראשונה", הוא מתגאה, „עמד המפעל במבחנים של רשויות תעופה שאישרו את העבודה. המפעל צבר מוניטין. שליף הלך אל ישראל סחרוב, יו"ר מועצת המנהלים של התעשיה האווירית, הביא בפניו את כל הנימוקים לטובת מב"ש, ותשובתו של סחרוב היתה — אתה צודק אך אתמוך בגידור, בתעשיה האווירית.

מי זר ומי „שלנו"

את המנוע ל„כפיר" ייצרו בתעשיה האווירית וזה היה מסמר שתקעו בלב מב"ש. אחר־כך, ב־1980, בא פרוייקט ה„לביא". והתחיל מאבק חדש. הלביא פלוס המנוע, זאת פריצה לטכנולוגיות חדשות וחדישות. שליף הלך אל ראש־הממשלה בגין, שהיה אז שר הבטחון. הוא הלך גם לוועדות הכנסת ולהסתדרות, וטען — תנו למב"ש לייצר את המנוע ללביא. במקביל התנהל מו"מ מי תהיה החברה שממנה ירכשו את המנוע. „ג'נראל אלקטריק" לא הסכימה להכנס לשותפות עם מב"ש כדי שאת המנוע ייצרו בארץ. יש לזכור — הוא מסביר — כי מפעל לייצור מנועי סילון אינו מייצר את כל החלקים. הוא מרכיב את המנוע, ומייצר בין 45 ל־60 אחוז ממנו. את השאר הוא מוסר לקבלני־משנה. בקשר למנוע רצו בחברה מחו"ל שתתחייב כי את המנוע ייצרו בארץ. „חברת פראט־אנד־ויטני", המייצרת את המנועים עבור חברת „בואינג" וכן למטוסי־קרב שונים, הסכימה להכנס לשותפות בייצור מנוע „פי.1.1—1120" ל„לביא". ההסכמה שלהם לא היתה מטוב לב. חיל האוויר הישראלי פירושו מוניטין מגביר קניות.

בממשלה החליטו לרכוש את מניות שירלובסקי, שילמו לו יותר מ־10 מיליון דולר. ואת מקומו של שירלובסקי היתה אמורה לתפוס חברת „פראט־אנד־ויטני". המוזר בסיפור, שבשעתו טענו כי שירלובסקי הוא „זר" ואילו את „פראט־אנד־ויטני" הפכו פתאום ל„שלנו".

התעשיה האווירית, בראשות גידור, יצאה להתקפת נגד. הוקמו ועדות שונות שעסקו לטובת מנועי בית־שמש. „יכולתי לומר או.קיי. יש דרך, מב"ש הולך לייצר מנועי סילון חדישים, הדור הכי חדש, דור שנות 2000". אך לא, הוא מרגיש, לא הלך לו. אריק שרון התמנה כשר הבטחון. את אריק שרון מעניין אריק שרון, „וכאן אנחנו מגיעים לאחת הרעות של המשק הישראלי. הקשר בין פוליטיקה לתעשיה, בבית־שמש. היו אנשים שהיו נגד אביה שליף, כי הוא תמך בעובדים שרצו לעבוד, והוצאתי ממב"ש את האלמנטים ההרסניים שלא רצו לעבוד. לצערי הם היו חזקים. שרון שמע להם ושרף אותי".

זהו הסיפור של שליף. אחריו באו אחרים. היום מב"ש היא ללא הנהלה. אחד העובדים הבכירים לשעבר ב„מנועי בית־שמש" טען, כי המדינה זקוקה למפעל מנועי סילון והוא חשוב להתקדמות הטכנולוגית. ערך המנוע בכלי־טיס הוא שליש. בהשוואה בין המנוע לגוף הטיסה בלי המערכות האחרות, הערך הכספי של המנוע גדול יותר. ייצור מנוע סילון, כפי שהוא מתוכנן ל„לביא", היה פותח סדרת ייצור של מנועי סילון מסוגים שונים ואלה יכלו לתת למב"ש תנופה וחיים. הם היו מביאים לבית־שמש כוחות חדשים. אך במקרה זה פעל „חוק מרפי", שמכל האפשרויות הגרועות נבחרת האפשרות הגרועה ביותר. סילוק שליף פתח את הדרך להידרדרות.

שנאת הכנענים

מאת עוזי אורנן

במאמרו במדור „לכל הדעות" (על המשמר 24.10.86) עורך פרופ' יהודה באואר הקבלה מעניינת בין המחנה הדתי הקיצוני מכאן והמחנה הכנעני מכאן, מתוך עיון בדבריו עולה, כי אף־על־פי שכל אחד מהמחנות האלה הוא בעל עמדה אחרת, בכל זאת שתי העמדות מקבילות. ובמה? — בשלושה עניינים: א. כל אחת מן העמדות הללו נוגדת את „ההסכמה הציונית־חילונית"; ב. כל אחת מן העמדות הללו רואה את היהדות כזהות דתית; ג. כל אחת מן העמדות הללו מביאה לידי ניתוק בין החברה הישראלית החילונית לבין העם היהודי.

אולם פרופ' באואר מציין גם הבדלים בין שני המחנות הללו. למשל, הוא מראה כיצד המחנה הדתי הולך „הלאה מן הדמוקרטיה. שהרי...מה לנו ולדמוקרטיה?", ואילו האשמה כזאת אין הוא יכול להשמיע כלפי המחנה הכנעני. להיפך, הוא מסביר כי המחנה הכנעני מבקש לבטל את זכויות היתר שהוענקו לחלק מאזרחי ישראל, וביטול זכויות־יתר הוא כידוע סיסמה מרכזית של כל תנועה הדוגלת בעקרונות הדמוקרטיה.

מבקש אני להתרכז רק בנקודה זו, השאלה הבוערת של הדמוקרטיה בישראל, ולא לעיין כאן בשאר הנקודות החשובות שהעלה פרופ' באואר, במאמרו. כי חנה מדבריו שם עשוי הקורא לקבל את הרושם, כי באואר משלים עם זכויות היתר המוענקות היום ליהודים במדינת ישראל. אולם אין זו שאלת חוק השבות, כפי שהוא סבור.

שני המאפיינים העיקריים של כל חוק חסרים לגמרי ב"חוק השבות", שהרי, אל"ף, כל חוק נועד לחול על אזרחי אותה מדינה שחוקקה אותו, ו"חוק השבות" כפי שהוא מוכר מכוון דווקא כלפי מי שאינם אזרחים; ובי"ת, כל חוק מכיל סעיפי ענישה למי שיפר אותו, ואילו ב„חוק השבות" אין כל איום בעונש על מי שלא יקיים אותו...ואכן חוק השבות, יותר משהוא חוק הרי הוא „הכרזה", לא לכל באי עולם, אלא ליהודים בכל העולם, והוא אומר להם שהם רצויים בישראל.

למחוק לדיראון

אולם יש בין חוקי ישראל חוק אחר, והוא באמת חוק המפלה כל מי שאינו יהודי, אף על פי שהמלה „יהודי", אינה מוזכרת בו. זהו „חוק האזרחות". כמו בחוקי אזרחות של רוב המדינות בעולם, גם חוק האזרחות הישראלי מחייב כל מי שרוצה להתאזרח במדינה 1. לשבת במדינה שנים אחדות (אצלנו — חמש שנים) ולהוכיח כי זהו ביתו העיקרי; 2. להראות ידיעה מספקת בשפת תושבי המדינה; 3. להישבע שבועת אמונים למדינה ולחוקיה. אולם בחוק נאמר, בסעיפו הראשון, כי מי שנמצא בישראל „מכוח שבות", היינו יהודי (ש"חוק השבות" חל עליו, ולא חשוב אם נולד בארץ או משפחתו יושבת בה מדורי דורות) — פטור מכל שלוש החובות הללו והאזרחות מוענקת לו כמעט ביום רדתו מן המטוס! כך הוענקה אזרחות „על מגש הכסף" לפלאטו־שרון ולמאיר כהנא, ורק על יסודו יכלו להיבחר לכנסת, וכך נהפכים לישראלים בעלי זכות בחירה לכנסת כל שונאי המדינה החרדים, המתלקטים לארץ מבחוץ כדי להרוס מבפנים אותה ואת „ההסכמה הציונית" חילונית.

כאילו אין אנו יכולים להעניק מקלט ליהודים נרדפים בלי להעניק להם מייד אזרחות ישראלית, ובלי לוותר להם על שבועת אמונים למדינה הנותנת להם מקלט, לה ולחוקיה הדמוקרטיים. מה יקרה אם יישבו בארץ חמש שנים בלי שייהפכו מייד לאזרחים בעלי זכות בחירה והיבחרות? את חוק השבות אין שום צורך לבטל (אף על פי שהוא חדל לחיות אפקטיבי, ודאי לא אטרקטיבי ליהודים בעולם). את הסעיף הראשון בחוק האזרחות יש למחוק לדיראון מספר החוקים הישראלי. האם פרופ' באואר, איש המחנה הדמוקרטי בישראל, לא יסכים לכך?

ירצו — יאכלו

הוא הדין בבעיית הנישואין והגירושין. חברי הכנסת, נציגי העם, שנבחרו כדי לחוקק חוקים ולאשר תקנות, ולשנות מדי פעם חוקים ותקנות — השתמטו במקרה זה מחובתם, ולא דנו כלל בחוקי נישואין וגירושין; במקום זאת אימצו להם משנה חוקים מוכנה מראש. עד היום אני סבור כי לו היו מגישים לכנסת את חוק הנישואין והגירושין להצבעה, לפחות הסעיף „ממזר", שכן לא זה זוכה לרוב בכנסת... חוק נישואין וגירושין אזרחי, ישראלי, הוא אחד מן הצעדים העיקריים של התוכנית להפרדת הדת מן המדינה.

בזמנו היתה מפ"ם המפלגה העיקרית שנלחמה נגד חוק זה. האומנם יתנגד היום פרופ' באואר לחוק נישואין וגירושין אזרחי? האמנם יכנה אותו „מעשה קיצוני", [illegible] אלפי הזוגות המוצאים דרך לנישואין [illegible] לרבנות יעידו, שאם יש צורך [illegible] לפשרה שתאפשר לחילוניים [illegible] משותפים עם אנשים המאמינים במסורת הדתית, כאן צריכה להתבטא „ההסכמה". בכל הידוע לי אין איש ב"מחנה הכנעני" המבקש לבטל את זכותם של הרבנים לחתן כדת וגם כדין את כל המבקש להינשא כך. אנו מבקשים לבטל רק את המונופולין שלהם ואת כפייתם עלינו.

גם עניין האוכל הכשר בצבא משמש בעיני. ברור שכאשר מדינה והממשלה מביאה אדם בכוח החוק לשרת בצבא מוסדותיה, היא חייבת לספק לו אפשרות לקיים את אורח חייו שאמונתו מנחה לו. הדבר אינו נוגע לדתיים בלבד, אלא למשל גם לצמחונים, ולא לצבא בלבד, אלא למשל גם לבתי־הסוהר (גם שם יושבים, משום מה, גם יהודים דתיים). אולם [illegible] חייבת להתבטא בכך שהיא מטילה את חוקי הדת היהודית על כל [illegible]. למשל, בכל מחנה צבאי מקיימים [illegible] ויפה. אבל רק מי שמעוניין לסעוד בה [illegible]

(המשך בעמוד [illegible])

הכל מוכרים, איראן קונה

מאת דליה רפאל, וושינגטון

הסעודים מכרו כדי לעזור לעצמם, לקדם את מטרותיהם הפוליטיות, ולסייע לאמריקנים בשחרור בני־הערובה..

הישראלים מכרו כדי לעזור לעצמם, לקדם את מטרותיהם הפוליטיות, ולסייע לאמריקנים בשחרור בני־הערובה..

האמריקנים מכרו כדי לעזור לעצמם ולשחרר את בני־הערובה...

דו"ח „הסוכנות האמריקנית לפיקוח על נשק ופירוק הזיוון" לשנת 84 מספק רשימה ארוכה של מוכרי־נשק לאיראן. מדינות רבות מוכרות, כספקות או מתווכות בעסקות נשק מאז פרוץ מלחמת איראן־עיראק ב־1979.

בעסקות הראשיות נזכרות סין וצפון־קוריאה. עסקה אחת של סין עם איראן, בראשית 1983, מוערכת ב־1.6 מיליארד דולר. מצויין כי הסינים מכחישים זאת נמרצות, עקב החשש לפגוע ביחסיהם עם ידידיהם הערבים.

[illegible]

הפאקיסטנים מוזכרים כמי שתיווכו בעסקות נשק מתוצרת ארה"ב.

לטענת העיראקים, על־פי [illegible] למחות הועבר לאיראן [illegible]

נסיון של הצבא האיראני [illegible] מ־2 מיליארד דולר [illegible] מציין הדו"ח.

לבריטים — אין בעיה [illegible]

[illegible]

מיבצע חג המולד

תקיפת בית הגסטאפו בקראקוב, שנערכה ערב חג המולד 1942 על־ידי לוחמי מחתרת יהודים, נזקפה עד כה לזכות הפולנים ורק באחרונה צויינה פעולת המחתרת היהודית בלוח־הזכרון על הבניין.

מאת נתן גרוס

שלושים שנה הבריז לוח הזיכרון בחזית בית־הקפה „ציגנריה" בקראקוב על תהילתה של „הארמיה לודובה", אשר בליל 22 בדצמבר 1942 (ערב חג המולד) התקיפה, כביכול, את יחידת הגסטאפו ששכנה שם. הארגון היהודי הלוחם (ז. או. ב.) אשר הוא ביצע למעשה את ההתקפה והשליך רימונים לתוך בית־הקפה, לא הוזכר על הלוח, ואפילו לא במלה אחת. לאחר שנים של התכתבות עם נשיא פולין וראש ממשלתה ולאחר התערבותם הנחרצת של סגן נשיא אגודת קורצ'אק, רפאל שרף, האגודה לשימור אתרי־תרבות יהודיים ומזכירת קומיזי טראצייביץ, הוק העולם, באפריל השנה הוחלף הלוח הישן בחדש, המציין את השתתפותו של הארגון היהודי הלוחם בפעולה הזאת. ביום באפריל נערך טקס אזכרה במקום והונחו זרי פרחים לציון גבורתם של קומץ לוחמים יהודיים מקראקוב, שיצאו למשימה בלתי אפשרית והדימו את גם המרד של גטו קראקוב.

אחד המשתתפים במיבצע, שמעון לוסטגרטן, נפטר לפני שנה. רעייתו אלוה (לאשה) וחברו הנאמן פולדק (יהודה) מימון (טסקן) עמדו על פעילותו במחתרת.

שמעון לוסטגרטן (יליד 1921) הגיע לתנועת „עקיבא", הקראקובאית מבית־הספר „תרבות". בפלוגות „שרון", של שימק (שמשון) דרנגר, לימים מהמפקדים הבכירים של „ארגון יהודי לוחם". הוא לימד עברית ותנ"ך. לקריאת מפקדו התייצב מיד לפעולה מחתרתית בגטו קראקוב ועמו אלוה, חברתו. קרוב לגירוש יוני 1942 נשלח שימק יחד עם חברו נוסק (נתן) פאריזר בשליחות המפקדה לוולברום, לאיסוף כספים לצורך רכישת נשק. בשובו לגטו לא מצא עוד איש ממשפחתו — כולם הובלו למחנה ההשמדה בבלז'ץ — חוץ מאחיו הצעיר רומק, שהצליח לברוח. לאחר גירוש הוריו העמיד שימק את ביתו ברחוב יוזפינסקה 13 לשירות התנועה ושקע כולו בפעילות מחתרתית.

גזר־דין מוות למלשין

שימק עבד בבית־חרושת למסמרים של מאסנער, שהיה מחוץ לגטו. במקום עבודתו ביקרה אותו אלוה, בבגדי צוענייה, ופולדק המיר ממנו. אלוה נעשתה לקשרית של הארגון, ואחת המשימות שהוטלו עליה היתה לעקוב אחרי המלשין שפיץ, שבית־הדין המחתרתי גזר עליו עונש מוות. בסוף 1942, בגטו קראקוב, כאשר הוחלט לשים קץ לחייו של המלשין, הוטל התפקיד על שמשון דרנגר שהיה בחברת שימק לוסטגרטן, אידק [illegible] ואלוה. באופן בלתי צפוי הופיע אחד מבכירי אנשי הגסטאפו, קונדה, עם פמלייתו. אנשי הגסטאפו לא יגלו את סיבת נוכחותם של היהודים במקום, לאחר שראש המפקדה [illegible] נתגלה. על־ידי שוטרים יהודיים, שאותם הניס באיומי אקדח וברח. הוחלט להעביר את הפעילות גם אל מחוץ לגטו.

עם ההכנה לפעולת חג המולד פיזרה המפקדה את אנשיה לנקודות־מוצא לפעולה. מקום הריכוז נקבע בבית־חולים יהודי עזוב ברחוב סקאבינסקה בקראקוב. אחת מנקודות המוצא היתה לאגבניקי — מחנה לעבודת כפיה, שבו בית־חרושת ללבנים, לשם נשלח שימק לוסטגרטן. יחד עם אלוה, שסירבה להיפרד ממנו והסתתרה מפני הגסטאפו בבית־החרושת. עמם נשלחו רומק לוסטגרטן ואידק ליבר. במקום כבר היתה קבוצת לוחמים מתנועות ציוניות ממייכוב, שנועדה לצרף הארבעה. שימק ואלוה, חמושים עם חבילות כרוזים יצאו מלאגבניקי בשקט, מרכיבים כרוזים ועלו ברגל למרכז העיר. [illegible] שפגשו בדרך, גם על כל משאת אותם אחוז בנשק, כי האויב ישמיד את עמנו, ואיש לא יישאר בחיים...

בתום המבצע, בשעה מאוחרת בלילה, חזרו ללאגבניקי (עמם אידק ליבר מ"עקיבא", מפלוגת „דוגיה", של גוסטה דרנגר („יוסטינה"), והיה זה הוא שזרק את הרימונים.

בזכות החלום

הפעולה זעזעה אותו. לאחר המבצע לקה בהלם. נבהל וחולה לצעוק ולמלמל מלים בלתי ברורות. הוחלט להוציאו ממחבואו ואלוה הביאה אותו לבית מרזח, שהיה בקרבת מקום, להשקותו תה חם. לבית־מרזח זה בבעלותו של פרנצישק נובקי היו רגילים להיכנס אנשי גסטאפו ושוטרים פולניים. בזמן שהותם של אידק ואלוה במקום שמעו.

שוטר פולני לוחש, שצנחנים צנחו לתוך קראקוב והשליכו רימונים, ומתחיל מרד הפולנים. אידק הקודח רצה לגלות לשוטרים, שאלוה והוא הם הלוחמים האמיתיים, היהודים שהרימו את נס המרד. אלוה הצליחה להשתיקו והחלה לנהל משא־ומתן עם נובק, על לינה, ולו ללילה אחד בלבד. נובק, אשר הכיר את הבחורים מבית־החרושת השכן, היסס. „אאכסן אתכם ללילה זה בעליית הגג." — אמר לבסוף — „ואם אשתי תסכים, אמצא לכם מחבוא". אשתו הסכימה לאכסנם עקב חלום שחלמה בלילה הקודם, שבו נצטוותה על־ידי ישו לאסוף כבשים תועים, ועתה סברה, שאלה הם הכבשים, שעליה לאסוף. וכך נשארו. נובק הורה להם: „כאשר ארפוק שלוש פעמים, קפצו מהקומה השנייה" — אות לבואה של המשטרה. נובק היה אב לשני בנים וסחר מאוד מתגרמנים. אף־על־פי־כן, שימק לו ואלוה שהו אצלו כחודש ימים.

שלושה שבועות לאחר ההתקפה נאסר שמשון דרנגר. גוסטה התעקשה ללכת לגסטאפו לשאול על גורלו. נלווה אליה מטעם הארגון רומק לוסטגרטן. את גוסטה אסרו מיד ועמה נאסר גם רומק. שימק לוסטגרטן החליט להמשיך בדרכם של דולק ושמשון.

בימי א' לכנסייה

נובק סידר לשימק ששמו הוסב לטדיאוש וסולי — עבודה בבית־חרושת ואלוה ליוותה אותו יום־יום לעבודה. אשתו של נובק עמדה על כך שאלוה תילווה עמה בימי א' לכנסייה. החלו רינונים כי היא מסתירה אצלה יהודים. היתה בכך סכנה כפולה משום שאצל נובק התחבאו יהודים נוספים ממייכוב ומדזאלושיצה. נובק, שחשש מאוד מחיפושי הגסטאפו אחר ה"טרוריסטים", שביצעו את ההתקפה, פנה לשימק ולאלוה, שיעזבו את המקום. שימק, אשר נשקו האישי היה ספר תנ"ך קטן, שלא נפרד ממנו מעולם, יצא לדרך עם אלוה למרות מצבו הקשה.

לאחר תלאות והרפתקאות הצטרפו לקבוצה הלוחמת בבוכניה בפיקודו של הלל וודויסלבסקי, שהמשיך בפעולה לאחר חיסול המפקדה בקראקוב וארגן קבוצות של פרטיזנים, שהיו אמורים לצאת ליער. בינתיים הביא את הקבוצה הקראקובאית לבונקר והחל לגייס אמצעים כספיים ונשק. פעילות זו היתה כרוכה בביקורים אצל יהודים עשירים וכן ב"אקסים", שכולם נטלו בהם חלק על פי תכנית ערוכה מראש. אחד מ"אקסים" הללו נסתיים בהלשנתו של נתק ו. אשר מסר לשוטרים מידע על הבונקר. וכך, ביום 13.3.1943 — יום חיסולו של גטו קראקוב, נאסרו כולם בבוכנייה והובלו לבית הכלא מונטלופי אשר בקראקוב. בתוך התא מצא שימק את אחיו רומק, שנאסר יחד עם גוסטה, ושימק חשבו למת. שימק לוסטגרטן, אשר למען ההטעיה הורדה בשמו של חברו טננוורצל, דבק בעקשנות בשם זה ולא נשבר תחת עינויים קשים ביותר. הוא וחבריו עונו באכזריות, ובין השאר נצטווה להלקות את פולדק חברו, ולהפך, פולדק נצטווה להכותו ולהצליף בו. לאחר חודש, ב־13.4.1943, הועברו כולם לאושוויץ. באושוויץ נפרדו דרכי הידידים וניתק הקשר בין שימק ואלוה. אך למרבה המזל, מצא פולדק את שימק לאחר שלושה חדשים בין ההמונים שנשלחו לבונה. „היה זה אותו שימק, שהכרתי זה שנים. אפילו כאן, בתנאים בלתי אנושיים, קיפל בקפדנות את בגדיו לפני השינה", מספר פולדק. הם ארגנו הרצאות לחברים בצריף, ובלילות שבתות „עונג שבת" המסורתי.

בריחה מ"מצעד המוות"

ב־21.1.1945 — ברחו שימק ופולדק מ"מצעד המוות", וכבר בפברואר היו בקראקוב. הם התגייסו מיד למבצע „בריחה", והחלו לכוון את היהודים החוזרים מבריה"מ וממחנות־הריכוז הגרמניים לדרך המובילה לארץ־ישראל. בסוף פברואר הם נמצאים כבר ברומניה, ושימק הפך לכתובת לשרידי התנועה. שימק ופולדק פעלו גם בגרמניה תחת פיקודו של אבא קובנר. תוך זמן קצר נעשה שימק לוסטגרטן לאחד מעמודי התווך של פעולת „ושבו בנים לגבולם". במחצית 1946 ניסו שימק ופולדק להבקיע את המצור האנגלי והגיעו לבסוף למחנה עתלית. מכאן במחצית יולי מצא שימק את דרכו לבית יהושע, מקום מושבם של אנשי „עקיבא", מקראקוב. מדי שבת הוא יצא לביקור אצל אבא קובנר בעין־החורש.

על הצלתה של אלוה נודע לשימק עוד בשנת 1945 מתוך רשימת ניצולים משוודיה של הצלב האדום, עוד בהיותו בגרמניה. לאחר פרידה ארוכה מצאו סוף־סוף איש את רעהו ובסוף ינואר 1948 הקימו בית בחיפה.

תגובות

אשמתה של אוסטריה

במאמר הראשי של „על המשמר" (31.10.86), בתגובה לחשיפת המיסמכים היוגוסלאוויים בפרשת עברו הנאצי של נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, נאמר בין השאר: „אין אנו מאמינים בתיאוריות של אחריות קולקטיבית

קורט ואלדהיים

ורחוקה מאיתנו התפיסה שלפיה כל העם האוסטרי אשם בבחירתו האומללה של ואלדהיים".

נראה לי שקביעה זו היא טעות, שעלולה גם להיות יסוד למסקנות לא־נכונות שממשלת ישראל חייבת לנקוט אותן. נשיאה החדש של אוסטריה נבחר בבחירות דמוקראטיות ולא באווירת־טרור על־ידי רובו של העם האוסטרי שידע שהוא מצביע בעד מועמד שנגדו הועלו האשמות בדבר עברו הנאצי. זוהי האמת ולכן ודאי שהעם האוסטרי אשם, בשם שאין לשכוח את המיעוט הגדול שלא הצביע בעד ואלדהיים. אבל האחריות היא של העם האוסטרי. אין לטשטש את העובדה המחפירה, אלא להסבירה וללמוד לקח ממנה. אחרי מלחמת העולם השניה העם האוסטרי לא עבר תהליך של דנאציפיקאציה ראויה לשמה, שהיתה מחנכת את הדור הצעיר ומכה ברוב המבוגר (כך היתה משחררת את עם אוסטריה מן הנאצים שדבקו בו מאז שיתוף הפעולה ההדוק שלו, מאז צורפה אוסטריה לגרמניה הנאצית.

יתר על כן, הדנאציפיקאציה היתה אף יכולה במידה רצינית לשרש את האנטישמיות שהעם האוסטרי היה שטוף בה ב־40 שנותיה האחרונות של הקיסרות האוסטרית וב־20 שנותיה של הרפובליקה שבאה אחריה. היתה כאן התפתחות מעניינת: אוסטריה, שקיבלה את האנטישמיות המודרנית (לרבות השם) מגרמניה, פיתחה אותה עד כדי כך שעלתה על מורתה ובתורותיה ובאירגוניה האנטישמיים שהזינו את הנאציזם החזירה לה עשרת מונים.

שלוש תורות אנטישמיות

שלוש תורות ובהתאם לכך שלושה אירגונים עיקריים היו באנטישמיות זו. היתה האנטישמיות הדתית־הקאתולית המושרשת מדורי דורות והניזונה תמיד משנאות חדשות ושלא סלדה אפילו להשתמש בעלילות־דם, מימי־הביניים, נגד היהודים. היתה האנטישמיות הסוציאלית, שאת חיציה כיוונה נגד הבורגנות היהודית הגדולה, אבל את אלימותה המשית ואף החוקתית כיוונה בראש ובראשונה נגד הבורגנות הבינונית היהודית של סוחרים, בעלי עסק קטנים, רוכלים, חנוונים ובעלי־מלאכה זעירים. שני פלגים אלה יצרו את המפלגה האנטישמית הגדולה של „הנוצרים־הסוציאליים" אשר בראשית המאה זכו בנצחון הגדול כשמנהיגם לואגר היה לראש עיריית וינה (1897־1910) ובימי הרפובליקה עמדו בראש ממשלותיה. הפלג השלישי, אומנם קטן יותר, אבל ארסי יותר ואלים יותר, היה האנטישמיות הגזענית הפאן־גרמנית (ששאפה לגרמניה גדולה אחרי צירופה של אוסטריה וכמובן כולה נקיה מיהודים) של שינרר, שקדמה רק להיטלר ולנאציזם בתפיסתה זאת. במשך עשרות בשנים הוחדר הרעל האנטישמי המגוון הזה לכל מגזרי החיים באוסטריה. ועשר זאת האינטליגנציה (בעיקר המורים בבתי הספר, הסטודנטים באוניברסיטות), הפקידות הנמוכה וכמובן שאר חלקי הבורגנות הבינונית כמו חנוונים ובעלי־מלאכה. כזאת היתה אוסטריה בעבר ואולי היא גם בהווה — ברובה. אחד הביטויים לכך הוא ההצבעה למען ואלדהיים.

לכן מהגדרה של „על המשמר" נובעת גם המסקנה הבלתי ברורה של העיתון, כי הוא מסתפק בכך „...שהעם היהודי לעולם לא ישלים עם כהונתו של ואלדהיים...". זה אינו מספיק: יש להעז יותר. יש להתנגד, שבמקרה זה — קיומו של נאצי כסמל שלטוני במדינה, בלב אירופה — יישקלו שיקולים פראגמאטיים ויהיו חשובים עד כמה שיהיו והם ירפו את ידי ממשלת ישראל. זו חייבת להגיב תגובה הולמת — בניגוד להתבטאותו המנוזה של נשיא המדינה — כממשלה של מדינה יהודית שבחשבונותיה המדיניים לוקחת תמיד בחשבון את העבר — את מה שעולל הצורר הנאצי לעם היהודי. והתגובה המתאימה לא יכולה להיות כעת פחותה מאשר ניתוק הקשרים עם אוסטריה.

„על המשמר" צודק כשהוא אומר שאת הדחתו של ואלדהיים חייבים לעשות האוסטרים עצמם. אולם הם יעשו זאת רק או כשיהיה לחץ בינלאומי ראוי לשמו, שפירושו, היחיד יכול להיות לא התגוננויות נימוסיות שונות אלא ניתוק קשרים ואין ספק שמדינת ישראל עליה לתת דוגמא לכך. אז יהיה גם סיכוי שלפחות הדור הצעיר של עם אוסטריה יתן גט כריתות למורשת האנטישמית הבזויה של אבותיו.

שמואל מעין, מעגית

*

הערת המערכת: ל„על המשמר" היו מסקנות מאד חד־משמעיות לגבי ואלדהיים החל מן הפירסום הראשון שהחשיד אותו בקשרים עם המימסד הנאצי ועד הגילויים האחרונים, אך אנו סבורים, כי יש הבדל בין רוב העם האוסטרי לבין כל העם האוסטרי (או כל עם אחר) — וזה וההבדל בין גישה של אשמה קולקטיבית, אותה אנו דוחים, לבין הגישה של האחריות האישית והלאומית, שבה נושאים האוסטרים היום.

רשות הקורא

מחירה של טעות פוליטית

לדעתי עשתה מפ"ם טעות פוליטית חמורה בפריקה את המערך, מה שהוליך הקמת ממשלת האחדות הלאומית. בעשותה כן והחליטה מפ"ם את אותו גורם בממשלה שאינו נימנה עם הליכוד. את עצמה היא הביאה למדבר האופוזיציוני, בו אין לה השפעה של ממש, תוך שיתוף פעולה עם חד"ש ו„המתקדמת", מרצון או מחוסר ברירה.

שנתיים לאחר אותה הכרעה אומללה, מן הדין שמפ"ם תשאל עצמה שתי שאלות עיקריות: מה היתה תרומתה היהודית למעמד הפועלים ולמדינה ממקום ישיבתה עתה, ומהם סיכוייה ביום הבחירות, אם תלך לבחירות לבדה או תשוב למערך סמוך לבחירות. לדעתי, היא תתבזה בציבור, שיטען, ובצדק, כי סחר הבוחר נפל על מפ"ם וספק אם מפלגת העבודה תיאות אז לאיחוי הקרע. אם מפ"ם חפצה להישאר גם בעתיד גורם פוליטי בעל השפעה, עליה לשוב למערך לאלתר.

מפלגה פוליטית משלמת לא אחת מחיר על טעויותיה. המחיר עשוי להיות כבר מנשוא אם מנהיגיה אינם משכילים לתקן את המעוות בזמן, ובמקום זאת מעדיפים להכות על חטא כששוב אין אפשרות לשנות את המצב.

מרדכי אות־יקר, תל־אביב

למען הדיוק

במכתבי למערכת, תחת הכותרת „אורח מיותר", לא כתבתי כי איש הליכוד הבריטי דוגל ב„השמדת המדינה הציונית". נאמר שם, כי הוא „לא הסתייג ממעשי טרור ומן האמנה הפוליטית (של אש"ף) שתוכנה השמדת המדינה הציונית". יש להניח, כי ידידי אברהם רוזנקייר מבין את ההבדל המהותי בין שני הניסוחים האלה.

אך לא זה העיקר. במכתבו למערכת „כן לקן ליווינגסטון", (רשות הקורא, 27.11) מתעלם רוזנקייר מן הטיעון העיקרי שלי — האם עלינו להשקיע ממשאבינו הדלים לצבירת אהדה בשמאל בעולם, אך חשוב לנו יותר להשקיע אותם משאבים, כדי לחזק את האהדה והתמיכה של הציבור הישראלי (והמפ"מי). ועוד הוספתי, כי האירוח הנ"ל בא מייד אחרי המשלחת לרומניה, שגם היא לא הוסיפה לנו, לא כבוד ולא אהדה.

עם זאת, אין לבטל לגמרי את החשיבות של הפיכת אויב לאוהד, התומך בזכות קיומה של ישראל, ביחוד אם המימון לכך הוא ממשרד החוץ של ממשלת ישראל.

צבי בן־חורין, עין־השופט

תיקון טעות

בתשובה שניתנה ע"י חיים מרגלית למכתבו של עוזי נווה מקיבוץ סאסא, שפורסם כאן לפני מספר ימים, ואשר דן בסכסוך בין החברה להגנת הטבע לבין מפעל חצבנידרן על שמירת נופי הנחלים בשמורת דין, נפלה טעות בעריכה. עקב כך חלק מתשובתו של חיים מרגלית לא היה רלוואנטי.

אירוח נוער אמריקני

ארגוננו נערך להבוא בני נוער בגיל 16־18 מארה"ב (חלקם יהודים) לשהייה במשפחות ישראליות בעיר, במושב ובקיבוץ, במשך 5־10 חודשים. והתלמידים, שילמדו בבתי־ספר תיכוניים ובאולפנים עוברים מיון טרם בואם.

לקבלת פרטים נא לפנות לא.פ.ס. ארגון בינ"ל לחילופי נוער, רחוב ארלוזורוב 98, תל־אביב 62097, או לת.ד. 14025 תל־אביב.

א.פ.ס. ישראל

תודה על ערב הזיכרון

אני רואה כחובה וכצורך נפשי להודות מקרב לב לכל הגורמים והמוסדות שחברו יחד כדי לציין עשור לפטירתו של בעלי המנוח, אליהו גולדנברג, באודיטוריום „בית אריאלה". ראש העיר שלמה להט, סגנו נתן וולוך ולמזכירתו, ואנשי המדור לנוער והמרכז למוסיקה, עשו כמיטב יכולתם כדי שערב הזיכרון יוכתר בהצלחה. תודתי נתונה גם לאמנים שהשתתפו — „שלושת השמוליקים", הגב' אתל קובנסקה, חברי תזמורת הנוער של עיריית ת"א וכן למנהלי ספריית „שער ציון". תודה לכולם על הערב שהיה ברוחו של המנוח.

לילי גולדנברג, תל־אביב

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים והנכם למרוץ מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד, בכתב ברור ורווחים כפולים בין השורות.

המערכת

תיאטרון

פריחה בסתיו החיים

ליד קברי ילדיהם בבית־הקברות של בלפאסט מוכת הטרור, החלה לפרוח לה אהבה. „אהבה מאוחרת" מאת גראהם ריד, עם חנה מרון ויוסי ידין, בתיאטרון הקאמרי.

מאת ציפי שוחט

„אהבה מאוחרת" – הגיל לא משחק. בתמונה: חנה מרון ויוסי ידין

כשהתותחים רועמים שותקות המו־זות. לא תמיד. במקרה של ברט ותרזה האירים, גיבורי מחזהו של גרהאם רייד, המלחמה היא זו שהפגישה ביניהם והצמיחה מתוך ההרס פרח נהדר, הקרוי אהבה. שם ליד קברי ילדיהם בבית־הקברות בבלפאסט מוכת הטרור. שם ליד המוות וקרוב אליו, החלה לפרוח לה אהבה— אהבה אחרונה. פריחה שנת־אחרה. זהו נושא המחזה „אהבה מאו־חרת", המועלה בימים אלה בתיאטרון „הקאמרי".

שביל צר מפריד בין הקברים של הקא־תולים לאלה של הפרוטסטנטים — תוצאה של קונפליקט הנמשך מאות שנים. על השביל הזה נפגשים שני הורים שכולים — ברט, אב לבן מהמחתרת הפרוטסטנטית, ותרזה הקאתולית, שבנה נהרג על־ידי אותה מחתרת. שני אנשים ממחנות יריבים, הנפגשים מדי יום על השביל המפריד בין המחנות. הם מברכים איש את רעותו לשלום ופונים איש איש לקברו. כשהורסים את קבר בנה של תרזה מתגייס ברט לעזרה. כך מתחילה האהבה.

כל בוקר מתעורר ברט, מכין סנדוויצ'ים ותרמוסים עם תה, והולך לבית־הקברות. הוא הולך לפגוש את תרזה אהובתו, שם, ליד קברי היקירים.

תרזה, אשה קטנה, אפורה, לא ידעה הרבה רגעי אושר בחייה. את בעלה איבדה כתוצאה ממחלה, את בנה שיכלה במלחמה. גם מבנותיה, קתלין (סנדרה שרה) ודירדרי (רבקה נוימן), היא אינה רווה נחת. לבת אחת רגשות אשם באשר למות האח, האחרת — בעלה יושב בבית־הסוהר. אשה קשת יום, שחייה רצופים במאבקים קטנים אינסופיים.

חנה מרון, המגלמת את הדמות, אוהבת אותה מאוד: „זו אשה שנאבקת, נלחמת על חייה הקטנים והעלובים. כאשר היא פוגשת גבר שהוא, למעשה, האויב שלה — נוצר אצלה רצון לעוד פעם אחת לפחות, להיות אשה. הגיל לא משחק תפקיד. הבעיות האמיתיות נראות לה כאפשרות של לסבול אותן".

שני ענקים

על הבמה שני ענקים. יוסי ידין בתפקיד ברט וחנה מרון, כאמור, בתפקיד תרזה. אני מוקסמת מהדמות של תרזה, אחרי חזרה, אני פוגשת את חנה מרון. היא מותשת. גם אחרי כל־כך הרבה שנים על הבמה צורכים אנרגיה כה רבה כדי לגלם דמות?

חנה מרון: „כמה שאתה יותר מקצוען, אתה מבין שאתה צריך להשקיע. התפקיד קשה. סגנון הכתיבה של המחזה מצומצם. הוא כתוב כמעט כטלוויזיה, כקולאז' של תמונות — לכן הצורך בתימצות. אני צריכה להביע או להביא לידיעת הקהל כל מה שמתרחש בתוך הדמות. זה דורש עבודה מאוד מרוכזת, מאומצת —- וזה צורך הרבה אנרגיה. חוץ מזה, אלה ימים אחרונים לפני הצגה ראשונה אלה הם ימי טירוף. צריך לחבר את כל האלמנטים. העצבים מגיעים עד קצה גבול היכולת."

אהבה אחרי גיל שישים. פריחה אחרונה בסתיו של החיים. אהבה בלתי־אפשרית שצריכה לגשר על עוינות שנאה ודעות קדומות. בראש הנאבקים הם הילדים — ילדיהם של ברט ותרזה. תרזה כורעת, מוותרת. המחויבות לילדיה גדולה מהמחויבות לעצמה. למרות הקאתוליות שלה, מצטיירת בעיני אמא יהודיה.

חנה מרון: אמא יהודיה? יש משהו לאמהות הקאתוליות יש קווים מקבילים לאמהות היהודיות. שם האם היא מרכז הבית, למרות שהיא בדרך־כלל מהשכבות הנמוכות, חיה בעוני, כשהבעל שתוי, לא עובד והאם היא זו שמגדלת את הילדים ומביאה את הלחם. היא הבסיס, הכוח של התא המשפחתי — אותו דבר קורה ביהדות. כל האסונות הפוקדים אותה מביאים אותה למצב של שחיקה — ויחד עם זאת היא אינה מוותרת, יש בה המון כח".

המחזה אינו פוליטי. הוא אמנם מפגיש אנשים משני עברי המתרס הפוליטי, הדתי, הלאומי, אבל אינו נוקט עמדה. אין רעים וטובים, אין אשמים וצודקים. יש מלחמה — ובמלחמה יש רק קורבנות. ומתוך השרטוט הריאליסטי של החיים בצל המוות — בוקעת שירה, מעין פיוט לאנושי שבאדם, של שכח לאהוב, שלא שכח את יעודו.

חנה מרון: „מה שקוסם לי במחזה, ופה ההקבלה לכאן ועכשיו, הוא שאנשים שחיים שנים על שנים בצל המוות, עם הכאב שבה, אנשים שחיים עם אסונות ומלחמות עדיין לא איבדו את צלמם. הנה, אנחנו יושבות בקפה „ריצה" ויש דיזינגוף ויש גם גבול הצפון שהיה במצב של הקבלה איומה למה שקורה במחזה. בכל זאת, גם שם פרחו האהבות והולידו ילדים ועשו מסיבות וחלמו חלומות".

מאוהבת בדמות

תרזה בת ה־63 היא בת גילה של חנה מרון. אף על פי כן ההתמודדות שלה עם התפקיד קשה. שתי הנשים הללו רחוקות האחת מהשנייה מרחק של אוקיאנוס. „למצוא בי את הזיקנה שלי - - זה קשה". אומרת חנה מרון, „אחת הבעיות של התפקיד זו ההשלמה עם הזיקנה - - אלה דברים שאני צריכה למצוא אותם, כי אין לי אותם. הכמאית טוענת," ממשיכה חנה מרון וסומק קל עולה בלחייה, „שאני נראית טוב מדי. שהמתניים שלי. שאני גאה בהם נראים יותר נדיר על הבמה. מעולם לא שיחקתי אשה באמת מכוערת. פה יש יותר תפקיד אופי ממה ששיחקתי בשנים האחרונות. אני מאוהבת באשה הזו —- תרזה —- זו סכנה, כי לשחקן אסור להיות מאוהב בדמות".

במחזה יש מפגש של דורות — כך גם על הבמה. איך את מרגישה בהצ־טלבות הזו?

חנה מרון: „זהו מפגש ראשון עם סנדרה שרה ורבקה נוימן. זה לא הדור הצעיר — הן שחקניות עם ותק. היתה לי סקרנות רבה לפגוש אותן ומצידן סקרנות רבה לפגוש אותי. לאנשים כמוני, עם שלט מודבק, יש פחד, רק לא לאכזב. תמיד קיים הצורך להוכיח את עצמי מחדש. לי מאוד מעניין המפגש הזה — קיבלתי מהן. יצרנו קשרי עבודה מעניינים. הן עובדות אחרת. כל שחקן עובד אחרת".

במה מתבטא ההבדל?

חנה מרון: „ כשאני עובדת על תפקיד, תחילת העבודה הוא איסוף חומר. הכוונה לקרוא על, להכיר את הסביבה — ההיסטוריה שלה, הסופרים שכתבו באותה עת. אם זה ג'יימס ג'ויס או ברנרד שאו — להכיר את הרקע עליו צמח המחזה. אני מסתכלת על תמונות של אנשים, מחפשת את הצדדים הפסיכולוגיים -- ורק אז, כשכבר נראה לי שאני ספוגה בתחושות וידע -- אני מתחילה לצמצם. הדברים הולכים במעגל לקראת התפקיד עוד לפני שאני יודעת מי הדמות, ובמקרה זה מי האשה. בחזרות אני אוהבת להגזים, לחפש את הקו הגדול ורק בסוף אני מצמצמת. הן עובדות אחרת. הן מאוד יודעות את הטקסט תיכף. מחפשות פתוח. צונחות ישר לתפקיד. הטקסט בשבילי סימן שאלה גדול. זוהי תקופה אחרת. התייחסות שונה לעבודה". אני רוצה להוסיף שאני מאוד נהנית לעבוד איתן ובמיוחד אני נהנית לעבוד עם יצחק חזקיה, שעושה תפקיד נהדר של ויקטור, הבן של ברט.

זהו מחזה שמדבר על התפוררות. כשכל הכלים נראים שבורים — שוב יש מעין איחוי מחדש. זהו מחזה אופטימי? פסימי?

חנה מרון: „זהו מחזה מהחיים. יש אופטימיות ויש פסימיות. זה מחזה עם תקווה. תקווה קטנה — לא של רגל, תקווה כארם באשר הוא ארם, שיש לו כוחות אדירים להתגבר על דברים".

חמישים וחמש שנה משחקת חנה מרון על הבמה. ברקורד של שורה ארוכה של תפקידים מרשימים: מדיאה, הדה גאבלר, נורה של איבסן, רוזלינד של שקספיר ועוד ועוד. עדיין מתרגשת מתפקיד טוב — שחקנית בכל נים ונים מגופה.

כאילו קרה אתמול

על הפגישה המחודשת שלה עם יוסי ידין היא אומרת: „עשר שנים לא נפגשתי איתו על הבמה. חסר לי חוש לזמן. זה נראה כאילו קרה אתמול. אנחנו מכירים הרבה שנים. היינו נשואים. נפגשנו עוד בסטודיו של „הבימה", בלהקה הצבאית, בצבא הבריטי, בתחילת „הקאמרי". זה תמיד טוב לעבוד עם שחקן כמו יוסי. שחקן כמו יוסי ידין" ממשיכה חנה ועיניה מתמלאות לחלוחית. „שעוד לא קיבל פרס ישראל — זה מדהים".

אנחנו ממשיכות לשוחח על המחזה. לנתח את הדמות של תרזה — לפני שאנחנו נפרדות, היא מבקשת ממני לבחור תמונה יפה שלה לעיתון — כזו שמחמיאה לה. חנה מרון לפני שהיא שחקנית היא אשה. אשה מקסימה.

את ההצגה מביימת הלן קאוט האוסן, על־פי הנוסח העברי של רבקה משולח. משתת־פים נוספים: יצחק חזקיה, ענת וקסמן, סנדרה שרה, רבקה נוימן.

קולנוע

אהבה אסורה

„אהבה במחתרת" בקולנוע „בית ציוני אמריקה" בתל־אביב החל במוצאי־שבת

מאת יעל ישראל

אהבה במחתרת של הבמאי הבריטי טוני סייג. היא הסרט הפותח את בית הקולנוע החדש ב בית ציוני אמריקה בתל־אביב. הסיפור מבוסס על הספר „היהודי האחרון בברלין" של לאונרד גרוס, שביסס את סיפרו על מקרה אמיתי ואנשים שחיו אז.

כמו ב„אהבה בגרמניה". גם כאן יש סיפור של אהבה אסורה בין גרמניה ארית לבין בן גזע נחות. אך במקום פולני יש כאן יהודי משכיל ונרדף. נינה פון הלדר (ז'קלין ביסט), רוזנת יפהפיה הלומדת וטרינריה ובזמנה הפרטי ניסחייגת מאוד מעליית הנאצים, מנסה לכפר על מוצאה המיוחס ועל שייכותה לגזע ה„רעים", בדירות עם יהודים ובפעילות־ נגד מחתרתית. במקום לשבת בקפה ברלינאי ולשתות קפה בקצפת במחיצת קציני ס.ס. יפים, כשאר בנות מינה ובעמדה באותה עת, היא מעדיפה להסתגר, לחיות חיים צנועים ומפני שנקעה נפשה מכל מנהגי בני עמה, היא מצטרפת למתנגדי היטלר ומנהלת רומאן סוער עם אינטלקטואל יהודי והשחקן הגרמני יורגן פרושנאו, הרואה עצמו כגרמני לכל דבר ובטוח כי מצבה של גרמניה זמני. מפני שהגרמנים זקוקים ליהודים.

כשהמצב הפוליטי מחריף וכשאמו האהובה נלקחה למחנה הריכוז ראכאו, הוא מסכים לרדת למחתרת בבית אהובתו הגרמניה. שמכינה לו קן אהבים חמים ונעים. ובאמת, בתחילה הם מבלים לילות על לילות בערגון בתשוקה בעוד שבחוץ שורקות הפצצות, אך בחלוף הימים פריץ מתחיל לצאת מרעתו משעמום ומתיסכול. על שהאיזון החברתי המקובל הופר ואשה דואגת לקיומו. עדנת הרודים חולפת ושגרה אפורה מלווה נ[illegible] עויינות מתוחה מתחילה לכרסם באהבתם. למרות שנינה נכנסת להריון, נינה — [illegible] גרמנית ל„אשת חיל מי ימצא", להראותם שלא כל הנשים האריות היו פרות [illegible] אופורטוניסטיות וחסרות בינה [illegible] — ממשיכה בפעילותה במחתרת ומעבירה בחשאי יהודים לשבדיה הנייטראלית, וב[illegible] עת אף מספיקה למצוא לעצמה [illegible] כאב פיקטיבי לתינוק היהודי, שלבסוף [illegible] בלידתו. כמו בכל מלודראמה הגונה, [illegible] ניצלו נינה ופריץ וחיו יחדיו בברלין עד [illegible] של פריץ ב־74. מאז הרוזנת נינה, חסידת אומות העולם, ממשיכה לעבוד כווטרינרית בגרמניה.

„אהבה במחתרת" – מקרה אמיתי. בתמונה: ז'קלין בוסט ויורגן פרושנאו

מופע

במשהו — השתנתה

נורית גלרון בתוכנית חדשה, „משהו בלבבה"

נורית גלרון

מאת יוסי ונונו

כל תקליט חדש של נורית גלרון משאיר את ההרגשה שזה עדיין לא התקליט של חייה. זו גם הסיבה שבמקרה של גלרון נשארים עם טעם של עוד, זה גם הקסם שלה.

„משהו בלבבה" מסמל שינוי, מחבר את הצד האיכותי עם היכולת של גלרון ליצור קשר רחב עם יותר קהל. התווית של זמרת איכות הרחיק ממנה קהל שהמושג איכות הבהיל אותו כנראה. בראיון איתה היא טוענת ש„משהו בלבבה" מחזיר את הקהל, או בעצם מאחר אותו. הקהל של התקליט הראשון עם זה של השלישי או הרביעי מתחברים בתקליט האחרון. יש לזה קשר להתפתחות האישית של גלרון, אבל אין טעם להיכנס לזה מפני שבסופו של דבר המוסיקה, ורק המוסיקה, צריכה לדבר.

יש בתקליט האחרון, וכאן אני מסכים עם גלרון, השילוב הנכון ביותר בין האיכות לבין היכולת שלה להיות פתוחה וקליטה יותר. „משהו בלבבה" השיר הוא רק דוגמה. סיבה אחרת להצלחה ולמעמד המתבסס והולך של גלרון היא יכולתה לשים את האצבע על הטקסטים המתאימים ולבחור את המוסיקאים הטובים ביותר שיש בשוק כיום. נדמה לי, שלפחות במקרה של המלחינים יש גם תהליך הפוך. האפשרויות הקוליות של גלרון הם חגיגה לכל מלחין.

היא אוהבת להופיע. זה נראה לה חלק בלתי־נפרד מהתקליט והמוסיקה. מבחינתה, בהופעה נוצרים קשרים מעניינים יותר מהתקליט. האפשרות ליצור בכל ערב משהו חדש מעניינת אותה. על השאלה, אם היא חושבת על הפוטנציאל הביצועי של[illegible] עונה שלא, לטעמה שיר טוב בכל מצב. [illegible] הוא לא בדיוק קצבי ומקפיץ קהל. [illegible] השירים היא עניין אישי. מה שנוגע [illegible] מה שבסופו של דבר יעלה על תקליט ובהופעה.

„משהו בלבבה" הוא הצלחה גם במונחים מסחריים — החששות של גלרון לגבי ההופעה החיה הם חששות טבעיים. נראה לי שאין לה מה לדאוג. היא לא מזהה [illegible] סוגים מסויימים של קהל שאוהב [illegible] במיוחד. לדעתה יש לה קהל כמעט [illegible] מקום. היא מתכוונת לרוץ עם המופע [illegible] מקום אפשרי. יש לה קהל קנאי, שבטוח [illegible] גם למופע החדש. נראה שהפעם יתווסף [illegible] קהל שונה, שהיא לא היתה רגילה אליו בהופעות קודמות.

במופע עצמו ילוו אותה אלונה טוראל [illegible] דוריאן בקלידים, מאיר ישראל תופים [illegible] וירצברג — גיטארה, שלות. טוראל ווירצברג אחראים על העיבודים וההפקה המוסיקלית. טוראל מושכת לכיוון הג'אז־קלאסי, [illegible] דגש אל האפשרויות הקוליות המגוונות של גלרון. וירצברג בצד הרוק־קצבי. [illegible] הגיטארה של וירצברג היא תענוג. [illegible] מקורית ששוה האזנה. הציר המרכזי [illegible] הם שירי התקליט האחרון. אליהם יצטרפו שירים מתקליטים או הופעות קודמות.

המופע הולך בגדול. אני לא מתכוון [illegible] בימתי, עם החלפות בגדים ותפאורות [illegible] וזמרות רקע, אלא להפקה — [illegible] הפרטים הקטנים על איכות הצליל, [illegible] התאורה, כשבסך הכל המוסיקה מדברת.

מופע ראשון בכינרת ב־5.12 ואח"כ [illegible] הארץ. המרכז התל־אביבי יהיה בצוותא.

הצגת ילדים

פיטר־פן בתיאטרון מריונטות

24 מריונטות מגלמות את כל דמויות המחזה פיטר־פן בגירסה של תיאטרון „בובוני", אותן עיצבו חלי ואילן ברק, מנהליהם האמנותיים של התיאטרון.

בגירסתם של חלי ואילן ברק, המנסים להשאר נאמנים למקור, יוחלפו 10 מערכות תפאורה לעיני הקהל ללא מסך מורד, לצורך זה נבנו התפאורות על במת גלגליות ובמה מסתובבת.

תאטרון „בובוני" קיים כ־8 שנים הוקם ע"י חלי ואילן ברק. חלי אחראית על הצד הארגוני, כתיבת הטקסטים מוסיקה ועוד. אילן אחראי על הצד האמנותי, עיצוב הבובות, התפאורה ועוד.

הצגת פיטר פן מיועדת לכל המשפחה.

מישהו מטפל בך?
או: קיבוצניק כסוחר זעיר

חברי קיבוץ סער, יוצאי הקן הימי בתל־אביב, לא תיארו לעצמם ברמיונות הפרועים ביותר, שחלום הים שלהם יתנדף אל קירות חנות כליבו בסמוך מאד לחוף. אבל זהו. זו מה שיש היום, ולא רק בסער. חנויות ומזנונים הם תופעה חדשה יחסית, העולה ופורחת בשדות הקיבוץ כתחליף לגידולי תבואות וירק. „פעם", אומרת מרסדס הקופאית, „היו מנגויות והדרים להיט. היום, בוחרת שפע [illegible] חנות היא הלהיט". „מיכלול" הוא שם החנות, שנוסדה מלכתחילה למען רווחתם ורווחתם של עובדי מפעלי „מילואות". חברי הקיבוץ קיבלו אז על עצמם את תפעול המקום. כעבור שנים אלה, לאחר דיונים, שיחות ויכוחים, [illegible] החנות כלעדית לידי הקיבוץ. הוויכוח [illegible] שני מחנות מוגדרים למדי: רוב הוותיקים [illegible], מרבית הצעירים בעד. המתנגדים יצאו להגנת עקרונות ואידיאות משכבר. „לא נועדנו לעסוק במסחר אלא בעבודה יצרנית", הם אמרו. „הכסף מלכלך את הידיים", טען אחד הוותיקים, וכנגדו גרס איש צעיר, „וכסף שהולך לטלוויזיות, טלפונים ושאר מוצרי נוחות לא מלכלך?"

„עם כל הרצון לשמור על העקרונות", אמר בני, המנהל בפועל את החנות, „אי אפשר להתקיים מהן. אם החנות יכולה לפרנס אותנו בצורה סבירה. אין שום סיבה שלא נחזיק אותה. יש כאן אפשרות להעסיק מבוגרים ומוגבלים וגם זה שיקול."

„כלי עבודה שאין בה גזל ומירמה מכבדת את בעליה", אומרים עובדי מילוכל. הם גם מסכימים שיום עבודה במפעל נותן תמורה גבוהה יותר. „אבל לא כל אחד מוכן ובנוי להיות עובד מפעל", טוענים כאן. חברים רוצים לבחור מקום עבודה לפי נטיות ליבם

מרסדס על הקופה

ומה לעשות? כמו אבות אבותינו בקהילות פולין וליטא, גם בתוכנו מהלכות נפשות הנוטות למסחר דווקא. „עבודה לא שגרתית, מפגש עם הרבה אנשים, ניהול משאו־ומתן על רכישות ובעיקר הסיפוק כשמצליחים למכור ולקוחות מרוצים חוזרים ונעשים קבועים.

תושב העיירה הסמוכה שלומי מילא עגלה בכל טוב. „יש מבחר", הוא אומר, „המחירים נוחים והשירות נהדר. כן, החבר'ה אמינים וזה חשוב מאוד".

נתינת שירות היא לא בדיוק הצד החזק של הקיבוצניק. „אבל כאן בחנות אין חוכמות בעניין. צריך לחייך, לענות יפה ובנימוס גם אם קמת על צד שמאל ואריבות היא לא בראש שלך".

מה בכל זאת מקום סוחר־קיבוצניק? „שעות עבודה ארוכות ולא מקובלות לפי הסטנדרט בקיבוץ, מגע עם סוכנים ערמומיים שמנסים 'לסובב' אותך, לקוחות מעצבנים שחושבים שהכל מגיע להם. גם קוריוזים יש פה. קונה שניסתה 'להבריח' שקיות פיסטוקים בתוך החזייה, צ'ק שמן שחור ותמורתו לא התקבלה עד היום הזה, ובעליו ניסו לתרגל פעם שנייה. לא נעים, אומרת מרסדס. „אבל חלק מהסיפור".

עכשיו כשהחנות הפכה בסער לעובדה קיימת, יש שאצל עובדיה אמביציה לעשות הרבה למען ההצלחה. מתכננים מסע פירסומת, מבצעים באמצעות ועדי עובדים, העשרת המבחר ועוד ועוד. „סך הכל", אומר בני, „הרבה יותר נעים לעבוד במקום שהוא ריווחי ומצליח. אז נעשה הכל שכך אמנם יהיה".

בצמוד לחנות פועל מזנון — כמעט מסעדה. צ'יפס, פלאפל, חצילים מסוגנים שטעמם מעולה (פינקו אותי שם) ומבחר מגוון של משקאות. את המזנון מפעיל אלן

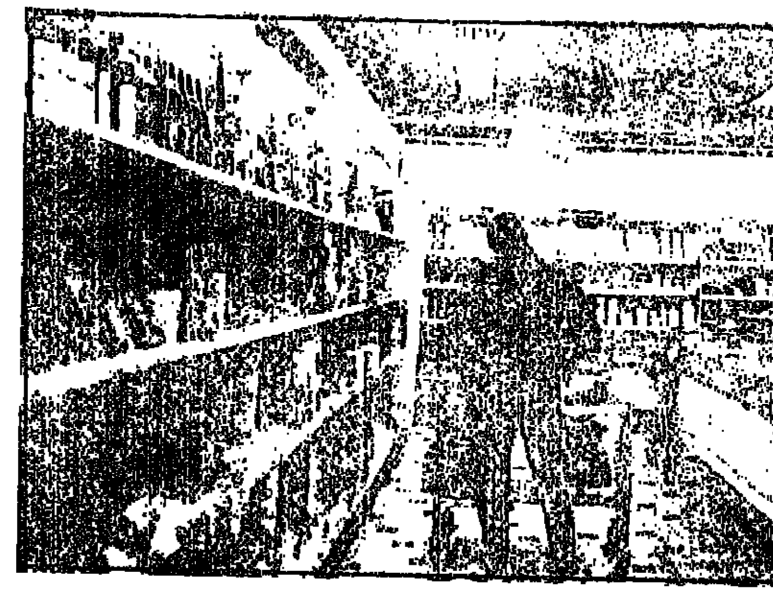

מאנגליה (אלא מה?) חצי עברית חצי אנגלית וכבר יש הבנה. והעיקר, סבר פנים בהיר וחייכני. אלן הוא צוללן במקצועו. האם נכבש לעסקי מזון? לא לא. מזה אין כסף, הוא אומר. צלילה זה עסק הרבה יותר ריווחי".

מיקומה של החנות הוא לא אידיאלי — קצה הארץ. בואך ראש הניקרה. אבל בקיץ אפשר לעשות עסקים. בשביל תיירים ונופשים זו חנות אידיאלית. אפשר להצטייד בה בכל מה שנחוץ לפיקניק מוצלח ומשביע. יש כבר לא מעטים שגילו את האפשרויות. מספרים כאן.

עכשיו, שההכרעה נפלה ואין דרך חזרה. צריך רק לקוות שגם בענף החדש הזה יגלו הקיבוצניקים את פניהם היפות ויעשו חיל.

רחל שלו

בני (סער) מנהל החנות (צלומים: רחל שלו)

מתכונים למהדרין

פאטה במעבד מזון

כל המירשמים נלקחו מספר „פאטה צרפתית במעבד מזון". הוצאת „מילכה". **לא כשר.**

בצק פריך

1½ כוסות קמח רגיל; ½ כפית מלח (או לפי הטעם); 125 גרם חמאה, חתוכה ל־8 חתיכות; 3–4 כפות מי קרח.

שמים את כל החומרים, פרט למי קרח, במעבד מזון ומעבדים לתערובת פירורית. כשמעבד המזון פועל, יוצקים פנימה בהדרגה את מי הקרח עד שהתערובת נאספת לכדור. מקררים 30 דקות לפני השימוש.

פאטה עגל ועוף במעטה בצק

350 גרם בשר עגל, חתוך לקוביות; 350 גרם בשר עוף, מנוקה מעור ומעצמות, חתוך לקוביות; חצי כוס פרורי לחם; 1 ביצה; ¼ כוס שמנת לקצפת; 2 כפות ורמוט יבש; 100 גרם פיטריות מנוקות וקצוצות דק; ½ כפית עשבי תיבול מעורבים (מיורן, קורנית, טרגון, רוזמרין, בזיליקום) 2 כף פטרוזיליה קצוצה; מלח ופילפל שחור טחון וטרי, לפי הטעם; בצק פריך (כנ"ל) 1 ביצה טרופה.

טוחנים את הבשר ואת העוף במעבד מזון. מעבירים את הבשרים הטחונים לקערה, ומוסיפים את כל החומרים פרט לבצק ולביצה טרופה. בוחשים היטב. מעבירים את התערובת לתבנית משומנת בגודל 8x1x22 ס"מ. אופים שעה בתנור מחומם מראש לחום בינוני (180 צ' 350 פ'). מניחים לתערובת האפויה להצטנן, והופכים את התבנית על צלחת. מסירים בזהירות את התבנית. מרדדים את הבצק הפריך לעלה, ומניחים במרכזו את כיכר הבשר האפויה. מקפלים את הבצק על הבשר כך שיכוסה כולו, מהדקים את שולי הבצק ואוטמים היטב. מניחים את הכיכר העטופה על תבנית אפייה שטוחה, כשתפר חיבור הבצק כלפי מטה. מעטרים את פני בצק בשאריות בצק חתוכות לצורות נאות, מנקבים חור קטן במרכז הבצק, חוקרים את פני הבצק במזלג סביב שוליו, כדי לאפשר לאדים להיפלט. מברישים את הבצק בביצה הטרופה, ואופים בתנור מחומם מראש לחום גבוה (200 צ'/400 פ') כ־30 דקות או עד שהבצק משחים.

פאטה הודו ואגוזי מלך

2 כוסות אגוזי מלך קלויים; 4 כוסות בשר הודו מבושל או צלוי, חתוך לנתחים גדולים; 4 כפות חמאה מרוככת; 1 בצל קטן חתוך לרבעים; ½ כפית רוטב ווסטרשייר (רויאל); ½ כפית רוטב סויה; ½ כוס מיונית.

שמים במעבד מזון 1½ כוסות מן האגוזים יחד עם הבשר, עם החמאה, עם הבצל, עם הרטבים ועם המיונית, ומעבדים עד שהבשר טחון היטב, והתערובת אחידה. מעבירים לקערה שתכולתה 4 כוסות. מכסים ומקררים 4־2 שעות כדי שהטעמים יתמזגו. לפני ההגשה קוצצים חצי כוס אגוזים במעבד מזון, וזורים על הפאטה.

כיכר בשר

4כפות חמאה; 1 בצל קצוץ דק; 2 כפות פילפל ירוק חתוך לקוביות; 2 כוסות האם (שינקן) חתוך לקוביות; 1 ביצה טרופה; 2 תפוחי אדמה גדולים אפויים; ½ כוס חלב; ¼ כוס שמנת חמוצה; ½ כפית רוטב טבאסקו. 1 כף שמיר או פטרוזיליה קצוצים דק; מלח, פילפל לבן – לפי הטעם; ½ כוס פרורי לחם.

מחממים 2 כפות חמאה במחבת, ומטגנים בה את הבצל ואת הפילפל הירוק עד שהבצל נעשה שקוף. מניחים להצטנן. קוצצים את הבשר במעבד מזון עד דק. מעבירים לקערה, מוסיפים את הבצל ואת הפילפל המטוגנים, את הביצה (הטרופה), מערבבים היטב, ושומרים בצד. מרוקנים את תפוחי האדמה מציפתם, ומעבירים אל המחבת. מוסיפים את החלב, השמנת, השמיר (או פטרוזיליה), המלח והפילפל. מבשלים ומועכים על אש נמוכה למחית חלקה ואחידה. משמנים בכפית חמאה תבנית שתכולתה 2 ליטר או תבנית כיכר בגודל 8x12x28 סמ'. מעבירים לתבנית מחצית מתערובת הבשר, ומחליקים את פניה. מכסים בכל תערובת תפוחי האדמה, ביתרת תערובת הבשר. זורים למעלה את פרורי הלחם ומנקדים בכף חמאה. אופים בתנור מחומם מראש לחום בינוני (180 צ'/350 פ') 30 דקות או עד שפני הכיכר שחומים ופריכים.

מימרח כבד בקר

2 כפות חמאה; ½ ק"ג כבד בקר פרוס, חתוך לרצועות ברוחב 2 ס"מ; ½ כוס בצל קצוץ; ½ כוס יין שרי יבש; 100 גרם גבינת שמנת; 2 ביצים קשות; מלח ופילפל שחור, טחון טרי, לפי הטעם; ½ כפית חרדל.

מחממים את החמאה במחבת ומשחימים את הכבד והבצל, תוך בחישה לעתים קרובות. מנמיכים את האש ומוסיפים את השרי, מכסים היטב ומבשלים על אש נמוכה 5 דקות. מניחים לתערובת להצטנן. מעבירים את תערובת הכבד למעבד מזון, ומעבדים למחית חלקה. חותכים את גבינת השמנת והביצים הקשות לנתחים, ומוסיפים את תערובת הכבד. מוסיפים את התבלינים ומעבדים לתערובת אחידה. מעבירים לקערית שתכולתה 3 כוסות ומקררים במשך לילה.

בעקבות הספר

כל הדברים הטובים...

כל הדברים הטובים — או שהם מזיקים לבריאות, או שהם בלתי מוסריים, או שהם משמינים. הפאטה אינו יוצא מכלל זה: הוא גם משמין, גם עתיר כולסטרול, גם יקר (אם מכינים אותו כמו שצריך) והכנתו — אפילו נעזרים באביזרי מטבח חדישים — מסובכת יותר מהכנסת מגשית עם חלקי עוף מתובלים לתנור מיקרוגל.

פאטה — אני מעתיקה את ההגדרה מספר חדש ממדף ספרי בישול לפני כמה מאות שנים תיארה מילה זאת תבשיל בשר או דגים, עטוף כליל בבצק, ואפוי בתנור. ככל שהפך הפאטה פופולארי יותר, התרחבה הגדרתו, וכללה תבשילי בשר טחון אחרים, שנאפו בכלי חרס הנקרא „טרין", גם ללא מעטה הבצק המסורתי. כיום מחליפים לעתים קרובות בין המושגים „פאטה" ו„טרין".

בספר „פאטה צרפתי במעבד מזון" מוקדש פרק שלם להבהרת המונחים השונים הקשורים במאכל אצילי זה. המחברת כרמן ברמן רייינגולד. לפי הכתוב על השער האחורי „למדה את אמנות הבישול בפריז, וחיברה חמישה ספרי בישול קודמים. היא מתגוררת בניו־יורק".

תרגום מאנגלית: עדי גינזבורג; הוצאת מילכה כ־130 עמ', כריכה קשה, אין תצלומים או איורים.

חשוב ביותר: הספר איננו מיועד לשומרי כשרות. מבין 120 מירשמים, אפשר לספור על אצבעות יד אחת את אלה שלא נדרש בהם בשר לבן ו/או האם ו/או שומן לבן ו/או חמאה (וכנוסף לבשר) ו/או שמנת. בדרך כלל גם החומרים אינם זולים. מרבית המירשמים דורשים בשר עגל, חזה אווז מעושן, או האם (שינקן) בכמויות העולות על „150 גרם פרוס דק". שישראלי מצוי מבקש באיטליז או במעדנייה. למרות שהמחברת מבטיחה עבודה קלה ומהירה, הודות למעבד המזון (ודאי שזה שונה מקיצוץ בקופיץ או טחינה במטחנה ידנית של פעם...), ישל הקפיד על סדר של ערוב, תיבול, טיגון, בישול (במערכת כלים כפולים), אידוי, צינון תחת משקולת וכו'. זה בהחלט לא סיפור למי שרגיל לפתוח קונסרבים.

הספר נועד לאניני טעם, האוהבים לבשל, לאכול ולארח, שיש להם סבלנות, שאינם מתקמצים, שלא מתייאשים מכשלון אפשרי, שמוכנים להשקיע. יש בספר פרק שלם המוקדש לכלים הדרושים למי שרוצה להתמחות בפאטה (מרביתם שימושיים גם לצרכים אחרים), ופרק המוקדש ללחמים הנלווים ולרטבים. כל היתר אלה סוגי פאטה, טרין, קוליביאק (מין כרוכית שמוצאה ברוסיה) מימרחים, מעדני קריש, חביתיות וכו'. כל זה עשוי ממיגוון חומרים, החל בכבד, בשרים לסוגיהם, דגים, ירקות פריים ועד פירות ואגוזים והכל מעורב... בסך הכל, כאמור, כ־120 מירשמים, אחרים מהם ממש מתבקשים להיכלל בתפריט שלנו.

קראתי באחד העיתונים דיעה של מבקר־מומחה, הקוטל את הספר בשל אי דיוקים בתרגום ובמונחים. יתכן והצדק אתו. אך לדעתי טיבו של ספר בישול אינו נמדד בנאמנות למקור (לכל מאכל קלאסי יש

מירשמים אחרים, וכולם טוענים למקוריות) אלא בהגשה בהירה ומובנת של דרכי ביצוע ובטעם של התוצאה הסופית. הוראות הביצוע של „הפאטה הצרפתי" ברורות בדרך כלל. אשר לטעם טרם ניסיתי. יש כמה מירשמים של הערכת חיובים להצליח, באחרים לא אעז לגעת, כי אין לי ספר ש„את זה" אצלי בבית לא יטעמו. מה שחסר בספר אלה כתובות של חנויות, שבהן ניתן להשיג מיצרכים נדירים, הנדרשים מדי פעם. (צב"ש)

המורים יתחרו במחשב...

„התפתחות החינוך הטכנולוגי ומהירות המחשב לבתי־הספר ברמה מוגברת, יגדילו את הצורך בחינוך, שיתמקד יותר בהקניית ערכי מוסר ודות. ואת מקומו של המורה בלימוד המדעים המדוייקים יתפוס המחשב. כבר היום עומדים המורים בתחרות אכזרית וחסרת סיכויים מול הטלוויזיה והמחשב. ורק אם יגדילו את כובד משקלם בכיוון של חינוך למוסר ולמצפון, יהיה להם סיכוי לשרוד במערכת החינוך העתידית" אמר פרופ' יהודה אמיר, מאוניברסיטת בר־אילן, בכנס השנתי החמישי של ארגון נשי אורט, שהתקיים, בהשתתפות 800 נציגות במלון הילטון תל־אביב.

פרופ' צבי לם, מהאוניברסיטה העברית בירושלים, הוסיף כי „הטכנולוגיה הכניסה לחיינו ערך חדש שלא היה קיים עד כה ערך השינוי בשל היותה בנוייה על שינויים וחידושים, לכן, מתעורר הצורך להדגיש בחינוך אמות מידה של הערכה ובחירה, שאם לא כן, יקום דור התועה בדרך".

ישראל גורליניק, מנכ"ל אורט, אשר הינחה את הדיון בנושא „חינוך לערכים בעתיד הטכנולוגי", אמר, כי למרות הקיצוצים במערכת החינוך שומרת אורט על רמת החינוך הטכנולוגי המצריך משאבים רבים, וממשיכה לפעול בתוכנית לפתיחת מכללה טכנולוגית בין לאומית בכרמיאל. כן, מתמקדת הרשת בהרחבת פעילותה בעיירות הפיתוח. המפקחת על החינוך הטכנולוגי, רחל מאיר, סקרה אף היא את הנושאים הרבים בהם עוסקת הרשת בתחום הטכנולוגיה. דברי הפתיחה בכנס הושמעו מפי נשיאת הארגון, הגב' דבורה תומר. מהנהלת בנק הפועלים. הכנס אורגן על־ידי גלילה זאבי, מנהלת הארגון.

כמה דלק צורכת מכוניתך?

צריכת הדלק במכונית הוא אחד הנתונים הנבדקים בקפדנות בעת רכישת כלי רכב כלשהו. לאחרונה פורסם מכון התקנים הישראלי תקן חדש (ת"י 1224) — „צריכת דלק של מכונית". התקן קובע שיטה למדידת צריכת הדלק המוסכמת של רכב. נוסעים דו־שימושי, ושל רכב מיסחרי אחיד. שיטת הבדיקה המתוארת בתקן, דומה לשיטת הבדיקה בתקני השוק המשותף EEC, בתקני הוועדה הכלכלית האירופית ליד האומות המאוחדות ECE ובתקנים הבריטיים והצרפתיים. הבדיקות נעשות במבחן דרך בלבד, בשתי סדרות: סידרת נסיעה עירונית וסידרת נסיעה במהירות 90 קמ"ש. התוצאות המתקבלות בשיטה זו מיועדות להשוואת תצרוכת הדלק של דגמים שונים של מכוניות חדשות, והן שונות מהתוצאות שמתקבלות על ידי הנהג עצמו. התקן כולל בין השאר דרישות לגבי המיכשור הנדרש לבדיקה, אתר הבדיקה (דרך סלולה באורך 2 ק"מ לפחות בעלת מיסעה, שיפוע שאינו גדול מ־2%) והתנאים הסביבתיים כמו לחץ אטמוספירי, לחות, רוח וכן הנחיות לגבי הכנת המכונית לבדיקה: הרצה של 3000 ק"מ לפני הבדיקה, חומרי סיכה, דלק, צמיגים, וכמובן תאור מהלך הבדיקה וחישובי תוצאות הבדיקה. (נמסר על־ידי עדינה כספי, דוברת מכון התקנים).

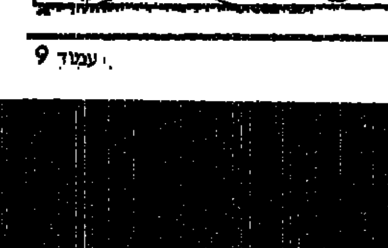

אילת אילת — מאת בצלאל רובין

מזרונים על הרצפה

לאחרונה מתרבות התלונות של אזרחים אילתיים כנגד שירותי הסעד העירוניים. לחלק מהמתלוננים אין מוטיבציה ורצון להשתלב בחיי העבודה והקהילה והם רואים בשירותי הסעד „פרה חולבת", שחייבת רק לתת. לאלה לא אתייחס. אך יש רבים שבאמת זקוקים לשירותי הסעד העירוניים ואלה, בלשון המעטה, פועלים באיטיות, או שלא פועלים כלל, או שפעולתם משולה לאפס. התלונות מתנקזות בעיקר על ביורוקרטיה, על „לך ושוב", על משה רונן, מנהל שירותי הסעד העירוניים, שאליו לא ניתן להגיע, ועוד כהנה וכהנה.

ביקרתי בביתה של חנה חג'יג'י, אשה גרושה ועריריית בת 58, חולנית ונכה הזקוקה לא רק לכסף קיומי, אלא בעיקר ליד חמה ומלטפת ולאוזניים קשובות ומבינות.

נכנסתי לדירתה, בקומת קרקע, וחשכו עיני. עוני זועק לשמיים. לכלוך וזוהמה בכל מקום. התלונות שבורים. כל מיטתה — 4 מזרונים מונחים שאספה במזבלה במרוצת השנים. מונחים זה על גבי זה. כמעט ריק לחלוטין. עוני מרוד. וכי אפשר להתקיים מ־170 ש"ח, דמי הביטוח הלאומי, ועוד 110 ש"ח הבטחת הכנסה? האשה האומללה הזו, שאיננה אלימה ואינה יודעת לדפוק על השולחן, היא חולה מאד. אסטמה, סכרת, מיגרנה, אולקוס, דיסקוס, צולעת על רגל אחת, ועברה ניתוחים רבים. היא איננה מסוגלת לעבוד ושום מעביד גם אינו מוכן לקלוט אותה בעבודה.

בצר לה, פנתה לכל הגורמים, לרבות ראש־הממשלה. במכתב אישי אל שמעון פרס (כשהיה ראש־הממשלה) כותבת חנה חג'יג'י:

„אדוני ראש הממשלה, אני החתומה מטה מבקשת שתתייחס למכתבי זה בתשומת לב ובהבנה. מאחר שהנני אשה גרושה זה שבע שנים וחיה באילת בבדידות נוראה. אינני מוצאת אוזן קשבת לבעיותי אצל שום גורם ורק אתה נותרת לי כאפשרות אחרונה. הנני אשה מוגבלת ברגלי, בעלת נכות של 60 אחוז, כפי שהוכר לי על־ידי המוסד לביטוח לאומי. אני סובלת מאסטמה, מאולקוס, מדיסקוס, ובין היתר יש לי מגבלה בעין אחת. על כל אלה יש בידי אישורים רפואיים. פניתי לעירייה למר משה רונן — מנהל המחלקה לשירותי רווחה באילת, וביקשתי סיוע לשיפוץ הבית שלי, מאחר שאני מתקיימת מקצבת הביטוח הלאומי בלבד. וכידוע לכבודו, סכום כזה אינו מספיק אפילו לקיומי. נעניתי בסירוב. יש לי ריקבון חמור בשיני. בעקבות הסכרת שממנה אני סובלת. צמחה לי שן מתחת לפלטת השיניים. עלי לעקור אותה. אין לי כסף לכך ונשארתי עם הבעיה.

„שכבתי חולה במשך שבוע ימים ולא היה איש שיעזור לי וכאשה בודדה ונכה יכולתי ממש להתפגר". (המכתב נשלח בתאריך 19.12.84). כעבור כמה שבועות התקבלה תשובת ראש־הממשלה:

„הריני לאשר קבלת מכתבך. המכתב הועבר אל הגב' רחל אגמון, מנהלת היחידה לפניות הציבור, אשר נתבקשה לטפל בפנייתך ולהשיב לך ישירות".

מאז התכתבותה עם ראש הממשלה עברו הרבה מים בירדן, וחנה חג'יג'י נשארה קשורה וצמודה למשרדי שירותי הסעד והרווחה העירוניים.

ומה אומר משה רונן, מנהל שירותי הסעד והרווחה העירוניים?

„נראה לי שחלק מסיפורה של אשה זו היא הצגה מבויימת על־ידה. היא מתפקדת באופן סביר ויש לה הכנסה נוספת מטיפול בילדים ומהשכרת חדרים. יש לה בעיה עם המצנן ואני אבדוק. מה רוצים מאיתנו? מקרי הסעד ילכו ויתרבו, כי ברגע שאין כסף — יש בעיה. יש לנו כ־151 מטופלים בשבוע ואין לנו מספיק כוח־אדם. חסרים לנו שלושה עובדים ואנחנו בקושי עומדים במעמסה. משתדלים לענות לכל הבעיות אבל האמן לי, זה לא קל".

מכל מקום, נדמה לי שעל אף בעיות התקציב החמורות, אסור שמקרים כדוגמת האשה הזו ישארו בלתי־מטופלים. נדמה, שבמקרה זה לא הכסף הוא העיקר.

רוחצים אותנו

תבוא פעם אחרת

בשבוע שעבר הוצמד לחלון מכוניתי דף צבעוני בולט עם סמל חברת הדלק "פז" וכותרת זועקת: „רחץ אותי" בהמשך: „רחיצת מכוניות אוטומטי + ווקס + שטיפת מנוע + קיטור + פוליש ווקס". עוד נאמר במודעה, שהשירות אדיב ומהיר, הצוות אמין ומקצועי ומי שיבוא לרחוץ את מכוניתו בין השעות 13.00 — 19.00 ויביא מודעה זו — יקבל 10% הנחה.

וכבן, ביום חמישי בשבוע שעבר בשעה 17.00 התייצבתי עם מכוניתי לרחיצה בתחנת הדלק „פז" שליד „ארקיע".

אין ספק שחל שיפור ניכר ברחיצת המכונית כלפי מה שאני זוכר מלפני חודשיים. פשוט, רוחצים עכשיו קצת יותר טוב. אבל, נדהמתי כאשר נדרשתי לשלם עבור הרחיצה הזו 6 שקלים לעומת 4 שקלים לפני חודש או חודשיים, ו־1/2 2 שקלים לפני קצת יותר מחצי שנה.

האם היתה העלאת מחירים של יותר מ־100% במשך חצי שנה, ושל 50 אחוז תוך חודשיים? היכן הפיקוח? היכן משרד המסחר והתעשייה? היכן משרד התחבורה? גם כאשר הצגתי את טופס ההנחה (זוכרים את הדף הצבעוני) — ענה האחראי על תחנת הרחיצה „אני מצטער, למה אתה מגיש את הטופס עכשיו. כבר עברתי קופה. תבוא בפעם אחרת"...

לאן נעלם עמוס אלישיב

לפני קרוב לשלוש שנים הוכרז עמוס אלישיב, מי שהיה „האיש החזק" של אילת, יו"ר ועד עובדי תמנע ונציג הליכוד בעיריה — כעבריין נמלט. הוא היה חשוד בביצוע מעשי מרמה בעשרות וכמאות אלפי דולרים. קורבנותיו התמימים, מרביתם שכירים, איבדו ביום אחד את כל חסכונותיהם.

לפני שנעלם ניהל אלישיב, שהיה בעבר יו"ר מועצת עובדי מכרות הנחושת תמנע, משרד תיווך בשם „צמרת". משרד זה קיבל על עצמו למכור 81 דירות של חברת „צים" באילת. הדירות נמכרו, אך לפי החשד שולשל הכסף לכיסו ולא הועבר לחברת „צים".

תושבי אילת, אשר הפקידו בידיו כספים לרכישת דירות מיד שנייה, התלוננו במשטרה שלא קיבלו את דירותיהם ולא את כספם. בפברואר 1984 הוא נעלם מאילת. אשתו המשיכה לנהל את העסק, שהיה רשום על שמה, ולשאלות הנושים למקום בעלה, השיבה תמיד שאינה יודעת. ביולי 1984 נסגר משרד התיווך והאשה עם שתי בנותיה עזבו את אילת.

לפי בקשת המשטרה הוצא נגד אלישיב צו עיכוב יציאה מן הארץ, אך נראה שסגרו את הכלוב לאחר שהציפור כבר עפה. בתחנות הגבול לא נרשמה יציאתו מן הארץ. המשטרה פתחה בחיפושים אחריו אך ללא תוצאות.

תושב אילת ראה אותו לפני שנתיים וחצי במצודת־זאב בתל־אביב, בעת הבחירות למרכז חרות. הוא עשה אז נפשות לעצמו כדי להיבחר למרכז חרות כנציג אילת. שמועה עקשנית המתהלכת לאחרונה באילת מספרת, שהוא התחתן שוב ומאשה זו נולדה לו בת. השמועה מספרת עוד, שערך חתונה מפוארת במלון „רץ" בתל־אביב. אחות במרכז הרפואי „יוספטל" באילת סיפרה לי, שלפני שבועיים ראתה אותו יושב בבית־קפה ב„לונדון מיניסטור" בתל־אביב. הוא נראה טוב ולא הראה כל סימני דאגה.

פרסומו הגדול כמנהיג פועלים היה בשנת 1976, כאשר שר המסחר והתעשייה דאז, חיים בר־לב, החליט לסגור את תמנע לאלתר. פועלי תמנע יצאו להפגין ואליהם הצטרפו פועלי הנמל ויתר המפעלים בעיר. כביש הערבה לאילת נסגר, וכן נסגר שדה־התעופה של העיר. איש לא הורשה אז להיכנס לאילת פרט לשר בר־לב, אשר בא לנהל משא־ומתן עם העובדים. נותן הרשות היה כמובן עמוס אלישיב.

מפקד משטרת אילת, רב־פקד ירוחם קיים, אמר השבוע, שבמשטרה הצטברו הרבה תיקים נגד עמוס אלישיב. הוא אכן הוכרז כעבריין נמלט והמשטרה ממשיכה בחיפושיה אחריו. „אם אתה כעיתונאי או אחד הנושים יודעים היכן הוא מסתתר — אנא הודיעו לנו. אנחנו נתפוס אותו" — אמר מפקד משטרת אילת.

השקעות בפטרוכימיה (2)

האוצר: אין לתת סיוע מיוחד

כשבאים לאוצר עם הטיעונים של המפעלים הפטרוכימיים בישראל (מפ"ב), בזכות תכנית ההשקעות שלהם המסתכמת ב־105 מיליון דולר, כולל מענק בסך 40 מיליון דולר שהם מבקשים, נתקלים בסירוב נוחלט: לא ארבעים מיליון דולר. וגם לא עשרים מיליון או משרה אחרת. לדעת האוצר אין להקים שום מפעל מלבד באזורי פיתוח, שאינו רווחי גם בלי סיוע ממשלתי. מלבד הנימוק הכללי הזה יש נימוק ספציפי נגד ענף הפטרוכימיה: לדעת האוצר, זהו ענף עתיר הון ואנרגיה, שני המשאבים שישראל אינה משופעת בהם, ולכן הענף לא מתאים לישראל.

גם זאת, האוצר אינו מתנגד להרחבת הפטרוכימיה אך אינם מאמינים שפקידי ממשלה צריכים להחליט איזו תעשייה תקום ואיזו לא. שהיזמים יעשו את חשבונם. אם כדאי להם — שיקימו. רק שלא יבקשו מאיתנו עזרה נוספת על המקובל, אומרים באוצר.

לעומת הטענה שאם לא יינתן סיוע, המשקיעים הזרים יילכו למדינה אחרת עם 60 מליוני הדולרים שהם רוצים להשקיע במפ"ב מכספם, ושבכל המדינות האחרות יש סיוע ממשלתי להקמת מפעלי פטרוכימיה — עונים באוצר שלא נורא אם יילכו, ואם ממשלות זרות מסייעות לענף, זה רק מוכיח שגם ממשלות אחרות עושות טעויות כלכליות...

על פי תחשיבי האוצר, בשני העשורים האחרונים זכתה הפטרוכימיה בעידוד מאסיבי — למעלה מ־200 מליון דולר. כן ניתן סיבסוד לחומרי הגלם ותוצרי הדלק שסופקו מבתי הזיקוק בחיפה.

האוצר חולק על טענת המפ"ב, כי מלבד המענק להשקעה הם אינם דורשים סיוע שוטף, ומוכנים להתחרות ביבוא על בסיס המחירים הבינלאומיים. לדעת האוצר, המפ"ב דורשים סיבסוד לחומרי הגלם בעתיד. כך למשל את הנפטא, חומר הגלם הבסיסי, הם רוצים לרכוש מבתי הזיקוק במחיר „ספוט" שוק עסקות הנפט קצרות הטווח, עסקות שאינן במסגרת חוזים ארוכי־טווח. מחיר ההובלה. האוצר טוען, שהמחיר הנכון הוא „ספוט" בתוספת הובלה.

ההגנה על ערך מוסף נמוך

באוצר מסכימים, שהגנת המכס על מוצרים פטרוכימיים ירדה מ־30% ל־5.5%, אבל גם הגנה זו עדיין משמעותית: מדובר בהגנה שלא צריך לייחס למחיר הכולל, אלא לערך המוסף של המוצרים המקומיים, שנע בשנים האחרונות בין 20%־30%, ואז 5% זה לא מעט. המפ"ב נהנים גם מ„הגנה טבעית" של מחירי ההובלה שישלמו אלה שייבאו מוצרים פטרוכימיים מחו"ל.

האוצר דוחה כל טענה המנסה להצדיק את ההשקעה והמענק למפ"ב בתועלת עקיפה שתביא הרחבת המפעלים: אם המפ"ב ינצלו השקעות תשתית שנעשו בבתי הזיקוק, כמיתקן האתילן היכול לייצר יותר, בתשתית צנרת ההובלה, בקיטור ובתחנת החשמל — ניצול זה צריך להתבטא בהוצאות ייצור מוזלות במיתקנים החדשים שיוקמו — ואינו נימוק לסיוע ממשלתי חיצוני.

אם המפ"ב טוענים שאחרי ההרחבה יוכלו לספק לתעשיית הפלסטיק בישראל, המשגשגת והתורמת ליצוא, מגוון חומרי גלם רחב יותר ובאיכות גבוהה — האוצר משיב שאם זה טוב לצרכנים, הם יהיו מוכנים לבטא זאת במחיר גבוה יותר שישלמו למפ"ב — ושוב אין צורך בסיוע ממשלתי.

המפ"ב טוענים שיגבירו באופן משמעותי את היצוא, עד לכ־40% מכלל התפוקה בעתיד. והאוצר אומר שאין לו עניין ביצוא, אם אינו כדאי על־פי תנאי הסיוע לכלל היצואנים במדינה, ואם הוא כדאי — שוב, מפ"ב אינו זקוק לעזרה.

על־פי תחשיבי מפ"ב מתוך תכנית ההשקעות בסך כ־100 מיליון דולר, כ־60 מיליון דולר יוצאו בישראל על בנייה ורכישת ציוד ממפעלים מקומיים, ומתוך הסכום הזה כשני שלישים הם שכר עבודה בסך 40 מיליון דולר. וכיוון שמשכר העבודה משלמים מסים של כ־40%, הרי ש־16 מיליון דולר מכלל המענק בסך 40 מיליון דולר חוזרים לקופת האוצר כמסים, בתוספת כמה מיליוני דולרים נוספים שיגיעו כמסים על רווחי המפעלים שיעסקו בהקמה ובייצור הציוד. תרומה נוספת של הפיתוח לכלל המשק — תעסוקה לקבלנים ולמפעלים שישתתפו בהרחבת המפ"ב, וזה באיזור חיפה. וכן מקומות עבודה נוספים במפ"ב לאחר ההרחבה. האוצר אינו נותן ביטוי בתחשיביו לאפקטים חיוביים אלה, ויותר מזה — הוא טוען שעל מפ"ב להסתפק בתנאים רגילים של מפעל מאושר, ואם חסר לו הון להשלמת 40 האחוזים האחרונים שהמשקיעים הזרים לא גייסו, אין בעיה: האוצר מוכן לגייס 30% כהלוואה, ולהוזיל את הריבית על סכום זה על־ידי מתן מענק מזערי של 4%, כמקובל בכל מפעל מאושר. אם לא די בכך, הוא מציע למפ"ב להיעזר בקווי אשראי ארוכי־טווח בתנאים נוחים שנותנים יצרני ציוד בחו"ל. מכאן שיתכן כי כתוצאה מהעדר סיוע ממשלתי יאלצו המפ"ב להזמין בחו"ל ציוד שניתן לייצרו בארץ.

רווחיות שוטפת בשיקול יחיד

בסיכום, ההתייחסות של האוצר למפ"ב עיקרה התמקדות על רווחיות ישירה כשיקול יחיד, ערעור על נתוני מפ"ב המצביעים על רווחיות והתעלמות מכל אפקט סביבתי חיובי של פיתוח, על אף שמקובל להתייחס למכפילים כשמדובר בתעשייות תשתית — כל מקום עבודה חדש שיוצרים שם, וכל תוספת הכנסה, מכפילים עצמם פי שניים ושלושה ע"י יצירת מקומות עבודה ויצירת הכנסה ורווחים בתעשיות הסופיות, במקרה זה פלסטיקה, ובתחומים יצרניים וצרכניים.

גישה זו אינה מעוררת צמיחה, ומאחר שאיפיינה את מדיניות האוצר במשך שנים רבות מדי, אין פלא שאנו ממתינים לשווא ל„קפיצה קדימה" של המשק הישראלי.

אין פלא שלא רק המפ"ב אלא גם כלל התעשיינים בישראל חולקים על גישה זו. השבוע התקיימה אסיפה של התאחדות התעשיינים בישראל, והדוברים זעמו על כך שהתעשייה נתקעה מחוסר השקעות, סיוע והון חוזר, בעוד שקופות האוצר מלאות בדולרים ויתרות מטבע החוץ עברו את הסכום של 4.2 מיליארד הדולרים, שיא ישראלי חדש. טענות קשות הושמעו נגד אלה שהתעשיינים רואים כאחראים ישירים למדיניות המקפיאה פיתוח תעשייתי — אהרון פוגל מאגף התקציבים באוצר, פרופ' מיכאל ברונו, מאבות התכנית הכלכלית החדשה וכיום נגיד בנק ישראל, ועמוס רובין, יועצו הכלכלי של ראש הממשלה שמיר. היה מי שסיפר כי אנשי האוצר מנסים למנוע ככל האפשר ביקורים של שמיר במפעלי תעשייה: חוששים שמא ישתכנע מטיעוני התעשיינים...

אם יש סיכוי שתכנית ההרחבה של מפ"ב תאושר, הוא אינו נמצא באוצר. אלא בוועדת השרים לכלכלה או במליאת הממשלה. שם יש למפ"ב תומכים רבי־משקל שיוכלו, אולי, להתגבר על המכשולים שמציב האוצר. בראש התומכים האלה עומדים כרגע השר משה שחל, שר האנרגיה ותושב חיפה, ואריאל שרון, שר התעשייה והמסחר.

(רשימה שנייה)

עודד ליפשיץ

גלגלי הבורסה

השפעה מצומצמת לירידות „רסקו"

מניות „רסקו" איבדו אתמול 3.5 מיליון דולר, יותר מ־30% מערך השוק שלהן. אולם לירידות תלולות בשעריהן היתה השפעה קטנה יחסית על המניות החופשיות האחרות, מכפי שחששו רבים. ערך השוק של כל המניות החופשיות ירד ב־0.8%, בעוד מניות ההסדר עלו בשליש האחוז בממוצע. הירידה הגדולה ביותר במניות החופשיות היתה ב־2.27%, במניות חיפושי נפט. ההיצעים בענפי המניות האחרים נקלטו בירידות שערים קלות יחסית או ללא כל שינוי בשעריהן. שוק איגרות החוב הוסיף לסבול מתחרות הנפקות צמודות של בנק ישראל.

הציבור השקיע אתמול 2 מיליוני ש"ח בקרנות הנאמנות מכל הסוגים.

סל המטבעות ירד אתמול ב־0.12% ל־1.4936 ש"ח. בעוד שער הדולר היציג עלה ב־0.01% ל־1.4840 ש"ח. דולר נוסעים עלה ל־1.7535 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.46 ל־1.47 ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 186 שערים, לעומת 74 שעלו ו־124 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 37 ב־5% ויותר ו־15 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 1 „מוכרים בלבד" ו־1 „קונים". המחזור בשוק המניות הסתכם ב־9.2 מיליון ש"ח, מזה 1.4 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר היתה מגמת שערים מעורבת. עלו (ב־%): פועלים ש' — 0.6; אי די בי רג' — 0.4; אי די בי א' — 2.1; דיסקונט א' — 1.0; מזרחי ש' — 0.5. לעומתן ירדו: אי די בי ב' — 1.1; דיסקונט ב' — 0.3; כללי — 0.4; מימון סחר 5 — 6.7. התשואות השנתיות במניות ההסדר המובילות נעו בין 15.75% (הפועלים ש') ל־15.98% (הפועלים מ'). בל"ל — 15.87%, דיסקונט א' — 15.94%, המזרחי ש' — 15.9%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו תנודות לשני הכיוונים. עלה: הספנות 0.1 — 2.6; הבינלאומי 0.1. לעומתן ירדו: אוה"ה 0.4; כללי מ"ר 1 — 0.5. לפי. בי. היה עודף ביקוש, שנקלט ללא שינוי שער.

במניות החופשיות בלטו הירידות במניות „רסקו", ביום המסחר הראשון בהן לאחר פרסום הדו"ח הכספי האחרון של החברה. רסקו מב' ירדה ב־3,300 נקודות ל־7,590 נק', ב־30.3%. רסקו מ"ר ירדה 3,050 נק' ל־6,500 נק', ב־31.9%. מלבדן נרשמו ירידות בולטות ב־%: מאגרי טכנולוג' — 10.1. ב־10% ירדו: ת.י.ל.ן. חירון 1, מ.ג.ג. לעומתן עלו ב־10%: אלומית 4, תאת, תרו. הסנה ירדה ב־2.7%. דלק ירדה ב־0.6%. באזורים היה עודף היצע, שנקלט ללא שינוי בשער. נכסים בנין ירדה ב־0.5%. בהכשרת הישוב נקלט היצע קטן יחסית ללא שינוי שער. לפולגת 4 היה עודף ביקוש, שסופק ללא שינוי שער. אלביט ירדה ב־1.0%. אלרון ירדה ב־1.3%. חיפה כימיקל' ירדה ב־1.2%. לטבע היה ביקוש שסופק ללא שינוי בשער. מפעלי נייר ירדה ב־0.4%.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.55% ל־1.64% והתשואות השנתיות בין 20.00% ל־21.50%, תוך מחזור גדול יחסית של כ־53.5 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.04%, בעוד ערך השוק של הצמודות למט"ח ירד ב־0.03%. המחזור בשוק האג"ח הסתכם ב־7.7 מיליון ש"ח.

„לנדיקו רובינשטיין השקעות" הודיעה כי על־פי ההסדר שהושג בין בל"ל ובנקים הקשורים עימו קיבלה „לנדיקו" והחברות הבנות שלה הלוואה לזמן ארוך בסך 9,450,000 ש"ח, ובתמורה פרעה אשראי שוטף לזמן קצר לבל"ל.

אגן יצרני כימיקלים — ועד עובדי המפעל שבאשדוד הודיעו להנהלה על השבתת העבודה. מועצת פועלי אשדוד לא אישרה את השביתה. במפעל מועסקים 400 עובדים ומחזורו השנתי הוא כ־60 מיליון דולר ובזה יצוא של 45 מיליון דולר.

אלחנן הורוביץ

החל בראשית 87

מלאי הדלק — לאיחסון ממשלתי

מלאי הדלק, שהוחזק עד כה בידי שלוש חברות הדלק (פז, דלק וסונול), יעבור לאחריות הממשלה בחודש פברואר 1987 — על כך נמסר לאחר פגישת שר האנרגיה השבוע עם נציגי חברות הדלק.

השר הסביר לנציגי החברות את שלבי הרפורמה במשק הדלק: השלב הראשון יבוצע בחודש ינואר 1987. שלב זה יכלול ביטול ההסכם הקיים בין חברות הדלק לממשלה, לפיו הן הזמינו דלק גולמי וסיפקו אותו לבתי הזיקוק (בז"ן). מחודש ינואר יזמין בז"ן את הדלק הגולמי וחברות הדלק ירכשו אותו ביציאה מבז"ן. בפגישה סוכם עם נציגי החברות שהן יוכלו לייבא מחו"ל תזקיקים בשיעור 25 אחוז מכלל רכישות הדלק. כמות זו מהווה הרכישות בשוקי הנפט, בעוד היתר נרכש במסגרת הסכמים ונרכש ממצרים, מקסיקו ונורווגיה...

עוד מסר השר, כי חברות התובלה וחברות האיחסון, „פי גלילות" ו„שיכר נפטין", יאוחדו בינואר איחוד תפעולי, ובנפרד ללא איחוד הבעלות. האיחוד הקבוע יתקיים בעוד מספר חודשים.

חיים מרגלית

העורך הכלכלי: צבי טימור

מערכת הביטחון ממשכנת את העתיד

היועץ הכספי לרמטכ"ל, תא"ל ראובן הישק, גילה נתון מעניין בפגישה עם הכתבים הכלכליים השבוע. לדבריו, 700 מיליון דולר מהוצאות מלחמת לבנון, שמומנו בסיוע האמריקני, לא תוקצבו בכלל. סכום נוסף זה יש להוסיף למחירה הענקי של מלחמה זו, שאת הוצאותיה הכוללות מבחינת המשק הלאומי סיכם פרופ' חיים ברקאי ב־5 מיליארד דולר.

אולם במערכת הביטחון טרם תפשו את חומרת הבעיות של המשק, ושל צה"ל בכלל זה. למרות שהסיוע הבטחוני האמריקני גדל רק במעט, משווי ריאלי של 1.4 מיליארד דולר ב־1982 לשווי ריאלי של 1,523 מיליוני דולר ב־1987; למרות גידול שחל בפרעון החוב הבטחוני והריבית הבטחונית; למרות הכוונה להעביר משאבים מהצריכה הציבורית הסקטורית שחלקה בעיקרי בטחוני — מנסה מערכת הביטחון לקיים את מלוא המערכת, ואף להגדיל את חלקה.

לפיכך דורשת מערכת הביטחון תוספת כבר שבין 16־20 אחוז. תוספת להגברת האימונים ותוספת לרכש בטחוני בתעשייה המקומית.

משמעות הדרישות האלה — הגדלת מלאים, הגדלת כמות אמצעי הלחימה, הגברת השימוש באמצעי הלחימה באימונים. פירוש הדבר, שבכל אימון תוכל יחידת שריון לירות יותר פגזים, כאשר כל פגז כזה עשוי לעלות יותר משכרו החודשי של צוות הטנק.

קשה לתאר את מערכת הביטחון כגוף החי מחוץ לבעיות של מדינת ישראל, אולם זה הרושם המתקבל מהסתמכות של מערכת הביטחון על ההסכם הרב־שנתי שנקבע בסוף 1981, לקראת תקציב שנת 1982. בהסכם זה נאמר, כי החל בשנה זו יפעל צה"ל בתוכניותיו במסגרת סיכום תקציבי רב־שנתי. ההסכם נעשה לפני מלחמת לבנון, בה בוזבזו כאמור סכומים גבוהים מאד מהמשאבים וגם מהתוצר האזרחי, מה שגרם גידול משמעותי של חובות המדינה.

בחישובי מערכת הביטחון על ירידת חלקה של ההוצאה המקומית ביחס לתל"ג ממשיכים דוברי מערכת הבטחון והיועץ הכללי, צבי טריפ, להתעלם מגידול הנטל של החוב הבטחוני, שאת פרעונו יש לממן על חשבון המשק המקומי. בגין היבוא הבטחוני בלבד חייב המשק כרגע קרוב ל־10 מיליארדי דולרים לחו"ל, ופרעון חוב זה בלבד, בתוספת תשלומי הריבית, מטיל על המשק הוצאה שנתית של כ־2 מיליארדי דולרים. קרוב לוודאי שחלקה של מערכת הביטחון ביצירת החוב הפנימי אינו קטן במיוחד, למרות הקושי לזהות אותו, בדומה ליבוא הבטחוני הישיר. אם הכוונה היא לתת נתונים אמיתיים על הנטל הבטחוני החל על המשק, היה צריך להכניס נתונים אלה לתוך הסידרה, שכן ככל שגדל החוב כן נשאר פחות למימון הוצאות שוטפות.

התעלמות מנושא זה, והכוונה לקיים את מערכת הביטחון בלי להתחשב בחובות, היא הטמנת הראש בחול והיא מסוכנת, כי אי־אפשר יהיה להמשיך בכך לאורך זמן ומערכת הביטחון עשויה למצוא את עצמה לפני העדר יכולת עתידית לממן תקציב ביטחון מינימאלי.

על־פי נתונים באוצר, בשנים 1985־1987 אין קיצוץ משמעותי בסדר הכוחות בצה"ל. ובכל מקרה איפשר הגדלת ההוצאה המקומית הביטחונית ועוד בתקציב השיקום והגמולים לנכים, כפי שהתחייב ממלחמת לבנון. תוספות סמויות ניתנו לתקציב באמצעות הפסדים שנצברו השנה בתע"ש ובתע"א הממומנים מחוץ לתקציב באמצעות אשראי.

גם העברת הנטל של מנועי בית־שמש עשויה לשחרר מקורות תקציביים, אלא אם כן סכום זה יקוצץ מתקציב הביטחון.

יתכן שמערכת הביטחון הגישה את דרישתה לתוספת תקציב של 400 מיליון ש"ח מסיבות טקטיות, כדי להתפשר עם תביעת האוצר לקצץ בתקציב סכום של 270 מיליון ש"ח. אולם הפשרה שעשויה להתקבל לא תאפשר למשק גם השנה לעלות על מסלול הצמיחה, ורק צמיחה מזורזת של המשק תוכל לאפשר החזקת תקציבי ביטחון בהיקף כזה. לפיכך גם מבחינת מערכת הביטחון היה עדיף לוותר השנה, ובעוד מספר שנים קרובות — כל עוד שגם לדעת משרד הביטחון הסכנות הבטחוניות הנראות באופק הקרוב נחלשו (עיראק־איראן, מצרים, ירדן) — מאשר להילחם על החזקת המערכת הקיימת והגבלתה.

כנגד הוצאה של 100 מיליון דולר לשכר בצה"ל לא יוצר אף שקל של תוצר חדש במשק. בכך שונה ההוצאה הבטחונית מכל יתר ההוצאות בייצור ובשירותים. אילו היתה מערכת הביטחון מביאה שיקולים אלה בחשבון מאז 1974, ומקצצת תקציבים במועד, יתכן כי השנה לא היו כבר נוצרים צווארי בקבוק בתחום זה.

צבי טימור

ועדת הכספים מענישה את הסקטור היצרני ולא את הבנקים

לא היתה הצדקה להחלטת ועדת הכספים, לעכב אישור הנפקות כל עוד לא ימסרו הבנקים את רשימת המשכורות של מנהליהם. כספי ההנפקות לא נועדו לשימוש הבנקים אלא לשימוש התעשייה, הקיבוצים וגורמים יצרניים אחרים, שימשיכו לשלם ריבית מופקעת כל עוד ההנפקות מעוכבות. הבנקים לבטח לא ינזקו מזה.

מה עוד, שקיים פער בין הבנקים השונים, גם בגובה המשכורות וגם בנכונות לגילוי המשכורות. ככל שניתן היה להתרשם, לבנק הפועלים אין מה להסתיר בתחום זה והוא יהיה מוכן להיענות לכל דרישה של הוועדה — במידה שוועדת הכספים תסכם את דעתה — אולם אין להתעלם גם מכך שהוועדה עצמה טרם החליטה מה היא דורשת.

מכאן, שעיכוב נוסף של אישור ההנפקה עשוי לגרום נזק חמור דווקא לסקטור היצרני ולאו דווקא לבנקים.

צ.ט.

חברת עובדים

סיכום שנתי — ללא המפעלים האזוריים

אתמול הפיצה חברת העובדים את החוברת המסכמת את פעילותה ב־1985. בחוברת נכללים תאגידים עיקריים של משק העובדים וחברות בנות בבעלות של 50 אחוז ומעלה. אולם השנה לא נכללו נתונים של המפעלים האזוריים.

בחברת העובדים טוענים, כי נשלחו שאלונים מפורטים לכל הגורמים הקשורים בה, ואלה התבקשו לדווח נתונים על פעילותם בשנה שעברה. אולם המפעלים האזוריים לא שלחו נתונים.

מסתבר, שקיים קצר מתמשך בין חברת העובדים לבין המפעלים האזוריים. גם בשנים קודמות לא שלחו המפעלים האזוריים נתונים על פעילותם. אבל בחברת העובדים ערכו אומדנים על היקף פעילותם. ואומדנים אלה נכללו בחוברות השנתיות שסיכמו את פעילות חברת העובדים.

השנה, אומרים בחברת העובדים, נמאס לנו להמתין לדיווחי המפעלים האזוריים והחלטנו להוציא אותם מהחוברת.

השינוי הזה גרם לכך שנתוני 1984, המובאים בחוברת החדשה לצרכי השוואה, שונים מנתוני 1984 שפורסמו בחוברת הקודמת. הוצאת המפעלים האזוריים אל „מחוץ לגדר" גם מלמדת כמה פרטים מעניינים. למשל, בענף מזון ומשקאות הגיע חלקה של חברת העובדים ב־1984, עם המפעלים האזוריים, ל־55 אחוז מכלל המשק, ואילו בנתוני 1984 „המתוקנים" מסתכם חלקה ב־27 אחוז. בתחומים אחרים ההבדלים אינם משמעותיים.

בחברת העובדים אומרים, כי השנה הגיעו נתונים מכמה מפעלים אזוריים באיחור וכי מאחרים לא התקבלו נתונים כלל. אריק רייכמן, מנכ"ל „גרנות", אומר שהוא נמצא בתפקיד רק שנה ועדיין אינו מודע לבעיה. לדבריו, יש קושי לאסוף את הנתונים. בגלל מועדי סיכומים שונים במפעלים השונים ובארגוני הקניות. אמציה רייס, מזכיר „מילואות", טוען שנשלחו מטעמם נתונים, כפי שהם נדרשו על־ידי חברת העובדים. אך לא ידוע לו מה עלה בגורלם.

אודי נחשון

יפאן

הממציא התמהוני הגורף מיליונים

היורשי מאג'ימה, ממציא בן 67, אינו מצליח להירדם בלילה אם לא צצו במוחו במשך היום לפחות שלושה רעיונות חדשים. בהיותו בן 11 המציא מכבש, שחולל מהפכה בתהליך הכבישה של אצות והביא אותו בפרס לאומי. מאז ועד היום לא חדל מלהמציא המצאות.

ניגוד גמור לגישה הקבוצתית והעניינית של התעשייה היפאנית, משתעשע מאג'ימה במצאותיו על ענן פרטי משלו. משרדו, השוכן סמוך למגרש חנייה סלול אספלט, במעלה מדרגות עץ רעועות, מזכיר משרד של ממציא מן הסרטים: מסמכים וספרים מוטלים בערימות על הרצפה, דגמי המצאות גודשים את המדפים עד אפס מקום ובדלת קבוע מכשיר אזעקה מוסיקאלי.

העתונות ביפאן מתייחסת למאג'ימה כאל תופעה מוזרה ויש הנוהגים להעיר, כי „אין הוא יפאני ביותר". אך מאג'ימה מגחך לעצמו ומתנודד בכסאו, בספרו כיצד צמחה החברה שהקים, חברת „מאג'ימה", מהון התחלתי של 10 דולרים ב־1947 ל־600 אלף דולר (100 מיליון ין) כיום, כשהפדיון השנתי ממכירות המוצרים מסתכם בכ־22 מיליון דולר (כ־3.5 מיליארד ין). החברה מעסיקה כ־35 עובדים.

ידיו אינן שוקטות לרגע, כאילו הן מפתלות תיל בלתי נראה, בעוד הוא מתאר את החביבות עליו ביותר מבין כ־2,000 ההמצאות השמלות שהמציא, ומסביר את סוד יצירתו — כשר ההמצאה הוא לדבריו היכולת לראות את מה שאינו קיים עדיין במציאות, במקום להסתפק בהערכת הקיים בלבד.

„כאשר הולכים לחנות וחושבים על מה שאין בה, עולים על הדרך המוליכה להמצאות", אומר מאג'ימה. „התבוננו למשל במכשירי האזעקה. יש לנו כבר גלאי עשן ואש. לכן חשבתי, מה בעניין גלאי להבה?"

מאג'ימה מוציא מכיסו מצית, ומיד מהדהדת במשרד צפירת אזעקה מחרישת־אוזניים. המזכירות, שכבר התרגלו להתפרצויות סמוכות כאלה, אינן מרימות את ראשיהן. „את רואה, זה יכול להיות לתועלת רבה", מחייך מאג'ימה. „למשל, במוזיאון, שם צריך להיזהר מאש כמו מפני אש"...

רוב המוצרים של מאג'ימה הן גירסות שונות של מכשירי אזעקה סטנדרטיים, אך הוא יצר גם כמה ואריאציות יחידות במינן. „עליך להרחיק לחשוב עוד יותר", הוא אומר, „כמו, למשל, אחרי התרסקות המטוס היפאני בשנה שעברה. חשבתי, אז, מה בעניין השמיים?"

המצאתו במקרה זה היתה מכשיר אזעקה המחובר לתיבה, המחוברת למצנח. במקרה של תאונה צונחת התיבה אל הקרקע וקול האזעקה מזעיק את הניצולים ומקבצם למקום אחד. הקופסה עשוייה להכיל אספקת חירום, כגון תרופות, נורות אזעקה ואולי גם חפיסות שוקולד, מסביר מאג'ימה. „אין לי מושג כמה אנשים מסוגלת ההמצאה הזאת להציל, אך היא בהחלט יכולה לעזור". „בכל יום אני חושב על שלושה רעיונות, ואז אני מאושר. אחרת, אינני מסוגל להירדם", מגלה מאג'ימה.

„אל־נום" ו„טוען מיני"

את כל רעיונותיו, אפילו את המטורפים ביותר, הוא מעביר מלוח התכנון אל מערכות הייצור ומשם למכירה נסיונית. אחת ההמצאות האחרונות שהמציא היא „אל־נום" מכשיר אלקטרוני לצינון הראש בעת נהיגה ארוכה וממושכת במכונית, העלולה להרדים. למעשה, מהווה המצאה זו פיתוח של המצאה קודמת — רצועת אזעקה לגולגולת, המשמיעה אותות אזהרה כל אימת שראשו של הנהג מתחיל לצנוח. את ההשראה להמצאת הצינון שאב ממתאבקי ה„סומו" היפאניים, בראותו כיצד משתמשים המאמנים במגבות רטובות קרות להשבת רוחם של מתאבקים תשושים. המצנן הוא רצועת ראש רחבה, הקובעת במרכז מצחו של הנהג לוחית אלומיניום מקוררת. קור הלוחית נשמר באמצעות חיבורה אל שקע המצית בכלי הרכב. „זה מרענן לצנן רק חלק מגופך למידת חום קטנה מכל היתר", אומר הממציא החרוץ.

וזה עוד לא הכל. מאג'ימה מספר, כי ניסה להתאים את המיתקן הזה לחלק נמוך יותר בגוף האדם, ולפני חודש בלבד, קיבל זכות יוצרים על המצאה שנועדה לדבריו „לאושש את אברי המין הזכריים". הוא כינה את המצאתו „טוען מיני" וניסה אותה על חולים בבית־חולים גדול בטוקיו וכן על גופם של כמה מעמיתיו לשירות בצי היפאני בעת מלחמת העולם השנייה. התברר לו מעל לכל ספק, כי המכשיר החשמלי אכן מסייע להתגבר על אין־אונות.

„המכשיר מנצל את ההישג הרפואי המזרחי העתיק והמפורסם של חימום וקירור לסירוגין, להשגת השפעה של גירוי. עושים זאת במשך חמש דקות, ומתברר כי זה יעיל מאוד", אומר מאג'ימה. „במלים פשוטות — זה מתקן את המין."

את מוצריו הוא נוהג לפרסם באמצעות גלויות משוכפלות, שהכיתוב נעשה בהן בכתב־יד ונשלחות בדואר לבתי הנמענים. „מאג'ימה הפיץ מאז ומתמיד הודעות לעיתונות, גם בזמנים שאיש עוד לא פירסם בדרך זו", מספר עיתונאי יפאני. לדבריו, „החברות היפאניות התייחסו לכך כאל מעשה מוזר, שכן הכל האמינו שמוצר מוצלח ימכור עצמו בלא עזרת כל פרסומת".

לימוד שפות ב... שירותים

מאג'ימה התעלם איפוא ממה שנראה בעיניו כצרות־מוחין של מתחרים, ויצר לעצמו ציבור נאמן של לקוחות בחו"ל. 99 אחוז ממוצריו נמכרים בחו"ל, כ־75 אחוז בארה"ב והיתר באירופה.

אך כמה מרעיונותיו לא שבו מעולם את רוחם של הלקוחות. אחת ההמצאות הללו נקראה „אסלת לימוד". הרעיון היה, שכאשר יתיישב הלקוח על אסלת בית השימוש בביתו, יופעל מתג במושב, שיפעיל אוטומטית רשמקול המשמיע ביטויים שגורים בפי תיירים בחמש שפות.

„את יודעת — גוד מורנינג, בונז'ור, אוהאיו גוזאימאסו", מדקלם מאג'ימה באוזני בנעימה מתנגנת. „אבל זה לא נמכר. אנשים שלפניהם הצגתי את המכשיר אמרו: האם אי־אפשר לנוח אפילו בבית השימוש?... אני עדיין חושב שזה רעיון טוב: בעצם, אפשר להקליט על הקלטת ביטויים ב־12 שפות..."

אליזבט רובינשטיין, רויטר

מבריחים קוויאר וגם מפקיעים את מחירו

קוויאר, שימורי דגים ומעדנים אחרים, שיובאו לארץ שלא כחוק, נמכרים ללא סימון מתאים — כך נתגלה בביקורות שערכו בימים האחרונים פקחי משרד התעשייה והמסחר ב־35 מעדניות. במקרים רבים התגלה, כי המוצרים שיובאו לארץ נמכרים במחירים מופרזים.

נגד בעלי המעדניות יוגשו בקרוב כתבי אישום. אנשי התמ"ס גם העבירו חלק מממצאי החקירה למשרד הבריאות להמשך טיפולם.

במבצע אחר של פקחי התמ"ס נעשו באחרונה ביקורות ב־220 חנויות ומפעלי נעליים, כדי לבדוק אם הנעליים הנמכרות לצרכן קיבלו היתרים לקביעת מחירים על־ידי המפקח על המחירים.

בביקורות התברר, כי היצרנים הגדולים הצטיידו בהיתרים כחוק, אך נתגלו כמה מקרים של שיווק ללא היתר למחיר חדש אצל יצרנים קטנים.

דובר המשרד מסר, כי בביקורות התברר שבדרך כלל נמכרות הנעליים באותם מחירים כמו בחורף שעבר, ובחלק מהמקרים נרשמו עליות מחירים שנעו בין 10 ל־20 אחוזים לעומת 85.

א.ג.

בנקים

מיתקפת תוכניות החיסכון

הבנקים הגדולים מנסים בימים האחרונים לנער את האבק מתוכניות החיסכון שלהם ולגייס חוסכים חדשים. המיתקפה המשולבת החלה כהודעת בנק דיסקונט על מענק בגובה של הפקדה חודשית לפותחים תוכנית חיסכון בהפקדות חודשיות.

בנק הפועלים תקף את החוסכים עם הלוואה עד גובה סכום החיסכון המשוערך שלהם, ועד לסכום מירבי של 30,000 ש"ח, ובהעלאת שיעורי הריבית בכל מסלולי „מטמון תשואה" — 5 אחוזים ל־27 חודשים, 5.25 אחוזים ל־43 חודשים ו־5.87 אחוזים ל־69 חודשים.

בנק לאומי קרא את הנתונים והודיעו אתמול על העלאת התשואות בתוכניות המקבילות — „כוח תשואה": הבוחרים במסלול של חמש שנים בהפקדה חד־פעמית ייהנו בתום תקופת החיסכון מן הגבוהה שבין שתי אפשרויות — ריבית שנתית צמודה של 5.75 אחוזים ומדד נוסף, או ריבית שנתית צמודה של 5.5 אחוזים ומענק צמוד בשיעור 2.5 אחוזים מקרן ההפקדה (תשואה שנתית של 5.9 אחוזים). הריבית במסלול לשלוש שנים וחצי תהיה 5.25 אחוזים לשנה, ובמסלול לשנתיים וחצי ייהנו החוסכים מריבית של 5 אחוזים.

למי שעדיין לא הצליח להשתכנע מציע בנק הפועלים תוכנית חיסכון חדשה, להחלפת רכב. התוכנית מופעלת בשלושה מסלולים, שבסיומם יהיה החוסך זכאי לקבל הלוואה בגובה סכום החיסכון בריבית מועדפת. מסלול אחד מבוסס על הפקדות חודשיות לתקופה של שנתיים ויותר ומסלול שני של הפקדות חד־פעמיות לתקופה של 27 חודשים ויותר ומסלול שלישי — מי שמתכנן לרכוש רכב חדש בתקופה הקרובה, יוכל לקבל, במסגרת התוכנית, הלוואה בגובה פיקדון יבוא הרכב. ההלוואה תינתן לתקופה של שנה, בריבית מועדפת של „פריים" + 1.5 אחוזים.

אודי נחשון

הוועדה לפיצויים מגרמניה שליד הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל דנה בפרשת הפירסומים שיצאו באחרונה מטעם גופים שונים, ובהם הצעות להצטרף לתוכנית הפנסיה הגרמנית למשכילים. הוועדה מצאה, כי הצעות אלה כוללות אי־דיוקים רבים בנקודות הבאות: מוסדות הביטוח הגרמניים, וכן בתי המשפט בגרמניה, מכירים לצורך פנסיה למשכילים רק בתארים של מוסמך (אמ.איי. ד"ר, אינג', או תואר מקצועי של מוסד מוכר להכשרה מקצועית). אין הכרה בתוארי בי.איי. שנרכשו בלימודים של שלוש שנים.

לישראלים שלא עברו רדיפות בתקופת הנאצים, או שעזבו את ארצות הולדתם לפני הכיבוש, אין סיכוי להיכלל בתוכניות הפנסיה למשכילים.

מוסר הביטוח הגרמני אינו מוכן לחשב את גובה הקיצבה העתידית, בנימוק כי ממשלת גרמניה שוקלת להרע את תנאי חישוב הפנסיה במידה שהיא מבוססת על תקופות לימוד. לפיכך קובעת הוועדה, כי אין כל ביטחון שהפנסיה תסתכם בסכום המובטח של 200 או 240 מארק, כפי שנאמר בפירסומים הללו.

מלחמת חסרי־הבית

אין לנו רכוש, אך נוכל להיאבק בגוף – מאיימים האנשים חסרי קורת־גג בערים הגדולות בארה"ב. לקראת החורף הם הקימו.

מאת ג'ון קאליש ("רויטר")

בהתקרב החורף מקימים חסרי־הבית בכמה ערים של ארה"ב אגודה, בניסיון להשיג עזרה — בעת הצורך אף בכוח.

"כיצד הם מעזים לסדרנו בתורים למרק, כיצד הם מעזים לשים אותנו באכסניות הדומות בכל לבתי־סוהר". — אומר קריס ספרואל, מייסד האיגוד.

בפגישה, שנערכה באחרונה בניו־יורק, הכריזה הוועדה המארגנת של האיגוד על "מיתקפת חורף". רונאלד דרנבי, אחד מסגניו של ספרואל, אמר כי תוכניותיהם כוללות קריאה אל חסרי־הבית לתפוס בניינים, שהוצאו מידי דייריהם על־ידי חברות משכנתאות.

"כל אימת שאתה מפעיל לחץ על הממשלה הזאת, הדברים משתנים", אמר דרנבי: "אתה יכול להשיג רק מה שאתה לוקח".

הסניף הניו־יורקי של האיגוד הארצי למען חסרי הבית עמד לקיים עצרת רשמית בכנסיה על גדת־הנהר, ולדברי ספרואל הוא ציפה, כי לפחות אלף איש ישתתפו בה.

"אין בידינו כוח כלכלי, אין בידינו כוח פוליטי, הדבר היחיד שיש לנו הוא גופנו", אמר ספרואל.

"אנו המונים, וביכולתנו להקים כוח של אנשים המוכנים להיאבק ולהקריב את חירותם — דהיינו, ללכת לבית־הסוהר".

לדבריו של ספרואל, פועלים סניפים של האיגוד בפילאדלפיה, בבוסטון, בשיקאגו, בבולטימור, בוושינגטון, בניו־אורלינס ובלוס־אנג'לס. לטענתו, יש לאיגוד 20,000 חברים.

אין נתונים בדוקים על מספר חסרי־הבית ברחבי ארה"ב. ואולם, לפי ההערכות, מגיע מספרם בניו־יורק בלבד לכ־25,000, ומספר זה אינו כולל רבים החיים ברחובות.

"יש ביניכם בוודאי רבים שיאמרו כי אי־אפשר לעשות זאת", אמר ספרואל בעצרת של כמה מאות חסרי־בית, שנערכה באחרונה בכיכר יוניון בניו־יורק: "כמה מכם חושבים שאנשים ללא קורת־גג אינם מסוגלים לעשות יד אחת ולהתארגן. באתי הנה כדי לומר לכם שזה שקר", אמר ספרואל.

ספרואל, בן 54, איש פילאדלפיה, היה פעם מארגן של פועלים ואף הוא היה חסר־בית. קומתו — גובהו 1.96 מ' — ולחיצת־ידו החזקה הופכות אותו לדמות מרשימה. הוא נואם חוצב להבות.

"לאיש הזה בהחלט אש בקרביו", העיר אחד מחסרי־הבית כאשר ספרואל נאם מתחת לכרזה בצהוב וארום, אשר בה נאמר: "חסרי־בית אך לא חסרי־ישע".

בעת העצרת הגישו מתנדבים עופות, צלעות, שעועית ואיטריות חמים וכן סלאט לחסרי־הבית, שבאו ממקלטים, אכסניות־סעד ומן הרחובות. חלק מהם נשאו עימם תיקים עם מטלטליהם האישיים או שקי פלאסטיק מלאים קופסאות פח ובקבוקים שאפשר להחזירם. המקור היחיד לכסף לגבי חסרי־בית רבים. זוג הביא את חפציו בשתי עגלות קניה.

האיגוד דורש דיור, תעסוקה, חינוך וטיפול רפואי לחסרי קורת־גג, והוא נשבע לנקוט באמצעים של פעולה ישירה — מרי אזרחי.

עד בה היו פה ושם תקריות:

● בפילאדלפיה נעצרו בראשית השנה פעילים של חסרי־בית על שקיימו שביתות־שבת במשרדו של ראש־העיר בתביעה לאפשרות לשהות באכסניות 24 שעות ביום, ובסוכנות תעסוקה פרטית שהאשימוה בלקיחת סכומים מופרזים על השגת עבודה.

חברי הקבוצה בפילאדלפיה נעצרו גם על שהתפשטו וקפצו לתוך מזרקה ציבורית כדי להפגין את הצורך במקלחות.

● בשיקאגו, אשר בה פנה האיגוד לבית־המשפט בתביעה להעניק זכות הצבעה לחסרי־בית, נעצרו חברים שלו על שהפגינו במחאה על בניית דירות־מותרות.

● בלוס אנג'לס עצרו כאלף חסרי בית את התנועה באיזור עסקים למשך שעתיים לאחר ועידת היסוד של סניף האגודה בעיר בחודש יוני.

● איגוד חסרי־הבית מקומם נגדו מספר עובדים באכסניות, הטוענים כי הקבוצה הינה תוקפנית יתר־על־המידה.

ואולם, התנועה מתקבלת בברכה על־ידי העו"ד בוב הייס, העומד בראש "הקואליציה למען חסרי־הבית בניו־יורק", והוא כיום אחד הפרקליטים הראשיים למען חסרי הבית בארה"ב.

"חוסר־בית ורעב הם חרפה, ויש להילחם בהם", אמר הייס לכתב רויטר בראיון אשר נערך במשרד הצפוף של "הקואליציה" במנהאטן.

"יש המתפללים לצדק, יש הצמים כדי להפעיל לחץ על הממשלה, אני מתדיין", אמר הייס.

"אם בחורים אחרים מפעילים יתר־תוקפנות — לרבות מרי אזרחי — אני מקבל זאת בברכה", אמר.

"ביום מן הימים עלול ספרואל להחליט להשתלט על גשר ברוקלין", אמר הייס: "אני לא הייתי עושה זאת. אך כאשר הוא מקדם את המאמץ להשיג דיור בשביל האנשים בברוקלין, אני אומר לו: "עשה זאת"..."

צחוק צחוק

מערכון בין 3 דקות הביא למשבר ביחסים בין איראן לאיטליה. אולי מישהו בטלוויזיה טעה לחשוב שלאייטולות יש חוש הומור?

מאת אהרון ניר, רומא

נשיא ארה"ב רונלד רייגן, לבוש במדי רוכל נאפוליטאני, מציע (ובניב נאפוליטאני עסיסי) לאייטולה חומייני גרביים, שעונים ושאר סדקית, לרבות אקדחים חלודים.

פיפו באודו, גדול הבדרנים האיטלקים, רכז התוכנית "פאנטאסטיקו", פונה את רייגן הניצב על עגלת־הרוכלים שלו: "האם נכון הוא שמספרים כי מכרת נשק לאיראן?" רייגן משיב: "יס. ברוח מדיניותנו כבדר פירוק הנשק". אזי מבקש אליל ההמונים האיטלקים, הבדרן פיפו, מטוליו סולנגי, המחופש כאימאם חומייני, אישור לדברי הבדרן לופס והמחופש לרייגן, אם אמת היא כי קנה נשק מכנו. האייטולה הקדוש עונה תחילה בנאפוליטאנית. בהמשך הוא עובר לניב של ליבורנו ורגו לטאלמונה, השוכנת לא הרחק מליבורנו. "עיזבו אותי עם הדיבורים שעל נשק, הרובים של רייגן בכלל לא יורו"...

אשתו של חומייני, עטופה כולה בסוודר פרסי שחור והבדרנית אנה מארקיזיני, שאליה פונה פיפו כאל "דונה קומה־אינס", מנענעת ללא הרף בראשה לאות הסכמה לדברי בעלה, האימאם הקדוש...

המערכון ההומוריסטי, שנמשך שלוש דקות בלבד, מבין שש השעות של תוכנית יום השבת "פאנטאסטיקו", הביא למשבר ביחסים בין טהראן ורומא. כתגובה על "חילול הקודש" "ולפגיעה בכבודו של ראש המדינה האיראנית", גירשה ממשלת טהראן שלושה דיפלומאטים של שגרירות איטליה באיראן, החזירה מרומא את שגרירה, וסגרה את "מרכז התרבות האיטלקית" בטהראן, מכון התרבות של ארה"ב ושל בריטניה אשר פעלו במדינה זו.

כלי התקשורת האיטלקים הגדירו, כמובן, את התגובה "ללא כל פרופורציה" של ממשלת איראן על המערכון הביזורי והביש למדי, כ"אבסורדית". שר־החוץ אנדריאוטי עשה כמיטב יכולתו כדי להמתין את התגובה הזאת: "נסביר לאיראנים — הצהיר בישיבת הסנאט האיטלקי — כי לממשלת איטליה אין כל אפשרות חוקית להתערב בתוכניות הטלוויזיה, וכי ראש הממשלה קראקסי היה הוא־עצמו לא־מכבר נושא לסאטירה קטלנית ביותר באותה תוכנית־בידור, "פאנטאסטיקו", כאשר מפלגתו, המפלגה הסוציאליסטית, תוארה כ"חבורת גנבים"..

הנהלת הטלוויזיה מצטדקת, כמובן, שלא התכוונה מעולם לפגוע ברגשות הפוליטיים והדתיים של איראן המוסלמית. בעבר שודרו בתוכניות בידור שונות מערכונים הרבה יותר חריפים על חשבונם של רייגן, של גורבאצ'וב, של תאצ'ר והליידי דייאנה, של קראקסי, פאנפאני, קראקסי ואפילו האפיפיור עצמו. ואיש מהם לא נעלב — בכל אופן לא מחה.

האורחים האיראנים המתגוררים באיטליה, הגיבו בשביתה על הפגיעה באימאם הקדוש שלהם. גם שגרירות איראן ברומא הגיבה קשות, מיד אחרי השידור. בעידן הטרור, אשר בו אנו חיים, המשטרה הרומית הציעה שמירה־יתרה לשלושת מבצעי המערכון. הבדרנים דחו את ההצעה. ואולם, המשטרה תגברה בכל זאת את אמצעי הבטחון מסביב לבניין הטלוויזיה ברומא, אשר בו הן עובדים כ־10,000 איש...

תחזית ורודה ל"מהפכה הצהובה"

מוקדם מדי להספיד את קורסון אקינו. החוקה החדשה, שתובא לאישור העם בפברואר, תהווה הצבעת אמון בממשלה ומשקיפים סבורים שהנשיאה שהביאה את המהפכה הצהובה תצליח לשמור על רסן השלטון

מאת שלמה סלוצקי

רבים בעולם הזדרזו והספידו את "המהפכה הצהובה" של נשיאת הפיליפינים, קורסון אקינו. זה היה עוד לפני ניסיון־הנפל להפיכה של שר־ההגנה אנרילה. אנרילה, הנאמן שהפך את עורו, כאלין לסגנות את כסאו לאחר שורה של התרחשויות טראגיות, שהחלו ברצח מ... השמאל, רולאנדו אלאליה (בשליחות אנרילה) וחטיפתו של מנהל חברה יפאנית בפיליפינים, רציחתו של עוזר שר־ההגנה, שהיה מזוהה עם מרקוס, ועוד אירועים חמורים, שתכפו ובאו בשרשרת, ואשר זכו להד מיוחד בארץ בעקבות "הנקודה הישראלית". בכוונת הנשיא הרצוג היה להגיע למנילה. אולם לאחר מכן שינה את דעתו — מסיבות בטחוניות, ו"כדי לא להטריד את הנשיאה באורחים ממלכתיים בתקופה הקשה העוברת על המדינה", בלשון ההודעה של לשכת הנשיא בישראל.

דומה, שמיהרו מדי להספידה. שלטונה של קורסון אקינו עדיין איתן ובטוח. מבית ומחוץ — כולל ארה"ב — תומכים בנשיאה ובצעדים שנקטה עד כה. כל זאת, לקראת הצבעת אי האמון שתתקיים בעוד חודשיים וחצי, כאשר אוכלוסיית הפיליפינים תתבקש לענות במשאל עם בהן או לאו על החוקה החדשה שתודע לה על־ידי ממשלתה של אקינו.

תמיכה כמעט אבסולוטית

רק מי שמכיר מקרוב את פרטי המרקם הפיליפיני, אשר הוליד את הממשלה שירשה את הדיקטטורה של מרקוס, יוכל להבין כיצד ולמה צירפה אקינו לקבינט הממשלתי שלה את שר ההגנה של מרקוס, אשר חותר כיום, כמעט בגלוי, נגד הנשיאה, מבלי שזו תנקוט נגדו אמצעים.

כדי להבין את הרקע למצב, יש לחזור ולזכור מה אירע בעת שאקינו לקחה לידיה את השלטון. בראיון ל"על המשמר" לפני מספר חודשים, טען ד"ר יעקב קובליו, מומחה לענייני המזרח־הרחוק באוניברסיטת ת"א, שאקינו החלה את דרכה הפוליטית כנשיאה (בעצם, את דרכה הפוליטית בכלל) בתנאים הפוליטיים הטובים ביותר ובתנאים הסוציו־אקונומיים הגרועים ביותר: 40 אחוז מובטלים, חוב לאומי חיצוני של 26 מיליארד דולר, ומונופול כלכלי בלתי מעורער של 18 משפחות אלה היו אז הנתונים העיקריים שאיתם נדרשה אקינו להתמודד — ומיד.

במירקם החברתי של הפיליפינים בלט במיוחד היעדרו של מעמד בינוני. יש שוליים ברורים בפיסגה. יש שוליים ברורים בשפל. אבל אמצע — כמעט שאין. "חמולת" מרקוס, "חמולת" אקינו ו"חמולת" קוחואנקו (משפחתה המקורית של קורסון) החזיקו את כלכלת המדינה בגרון. לאקינו לא היתה ברירה אלא להפקיע מהן אדמות ולהחזירן לרשות מאות האלפים או מיליוני האיכרים המנושלים. "נוסף על הרפורמה האגרארית שעליה לבצע במהירות, היא חייבת להקים מפעלים וליצור מקורות תעסוקה חדשים כפתרון לבעייתם של מאות אלפי בני־אדם מחוסרי פרנסה", אמר אז ד"ר קובליו.

התנאים הפוליטיים בחודש פברואר השנה, עת נתפס השלטון בידי אקינו, כללו את התמיכה הכמעט אבסולוטית של העם, שמאס במשטרו המושחת של מרקוס, את התמיכה של הכנסיה על עשרות אלפי כוהני הדת שלה, שהבינו ברגע האחרון לאן נושבת הרוח, ואת תמיכתה של ארה"ב — שמעורבותה בהרחקתו השקטה של מרקוס היתה מכרעת — כן זכתה אקינו באותם ימים לתמיכה האינטרסנטית של כמה מאנשי מרקוס הבכירים — ביניהם גם שר ההגנה אנרילה — אשר תפסו טרמפ פוליטי על נכונותה לפיוס לאומי ועל רצונה במעבר שקט לדמוקרטיה, שעבורו היתה מוכנה לשלם בהכללתם של כמה מרוצחי בעלה בקואליציה הממשלתית.

להחזיק מעמד עוד חודשיים

"המהפכה הצהובה" של הפיליפינים, כמו המהפכה הרוסית בזמנה, מתרחשת בשני שלבים — החל מפברואר 1986, עת הגיעה אקינו לשלטון, ועד פברואר 1987, כאשר ייערך משאל העם על החוקה החדשה.

האשה, שרבים לא האמינו ביכולתה לנהל מדינה, עושה את דרכה על הצד הטוב ביותר, בעזרתם של בעלי נסיון רבים, ובראשם סלוודור לאורל, סגנה ושר החוץ של הפיליפינים, אשר החליט לדחות — לעת עתה — את רצונו לרוץ לנשיאות, לטובת גיבוש הדמוקרטיה בארצו.

מקור ישראלי, המעורה היטב בפיליפינים, טוען כי המצב שם יציב ביותר בהתחשב בנסיבות. לדבריו, יש לייחס את הזעזועים האחרונים, כולל נסיון המרד של אנרילה, למשטר הדמוקרטי המתגבש. אותו מקור אומר, כי התנועות האחרונות של אנרילה ותומכים אחרים של מרקוס בממשלה הם צעדי יאוש, הנובעים מכך שאיומם לעזוב את הקואליציה אינו מפחיד את אקינו ומסכן אותם בלבד.

נשיאה אקינו. מחזיקה מעמד

תומכי אקינו מאמינים כי יש חשיבות מכרעת ב"החזקת מעמד" עד לחודש פברואר, שבו יתקיים משאל העם. המשאל הוא יתן גושפנקה לחוקה החדשה, וכך גם — פעם נוספת — לממשלת אקינו. החוקה אמורה להסדיר רשימה ארוכה של עיקרים דמוקרטיים שעד היום יצאו מתקפות ממשלתיות של אקינו. כן תגביל החוקה את סמכויות השלטון שהורחבו מדי על־ידי הנשיא הקודם, מרקוס, ואשר איפשרו לו לשמש כרודן באצטלה של "שליט נבחר".

אלא שהחשיבות הגדולה והמכרעת של משאל העם איננה, כנראה, בתחום החוקתי בלבד. זה יהיה המבחן הרשמי הראשון, שיעמוד למרידה, ויוכיח מהי מידת התמיכה בקורסון אקינו. תומכי מרקוס טוענים עדיין שלגיטימיות השלטון נגדה את החוק, ולא התקיימה על־פי כללי הנוהל. לכן יש חשיבות רבה למשאל העם, שיהווה למעשה הצבעת אמון בה.

היום, חודשיים לפני משאל העם, נראה כי אקינו תצליח לשמור בידיה את השלטון בפיליפינים. מה שנותר לה, ולעם הפיליפיני, זה להחזיק מעמד עד אז, מול אנשי מרקוס בחו"ל ובתוך הממשלה.

שנאת הכנענים

(המשך מעמוד 6)

זאת, ואין כופים על כל אנשי הצבא לאכול בסוכה. זו דרך לפשרה הוגנת, המאפשרת לכל אדם לנהוג לפי דרכו באמונה, והיא ניתנת להרחבה גם בתחומים אחרים, בצה"ל ובמוסדות ממשלתיים אחרים (מסעדות, חדרי אוכל וכו')

מרידה במוסכמות

לא אוכל לגעת בכל הנקודות שהעלה פרופ' באואר. אומר אך זאת: לשום אדם בעולם אין שום מחוייבות לאחוז במורשת התרבותית או האמונות שהנחילו לו אבותיו הביולוגיים. אם נוצר פער עמדות בין מורשת אבות לבין האידיאולוגיה או האמונה שהגיע אליה אדם בדרך שהגיע — חובתו כלפי עצמו וכלפי הדורות הבאים אחריו לאחוז באידיאולוגיה ולזנוח את הביולוגיה. אמת זו אפילו היהדות יודעת, ולא רק במקרה של "גוי" שהתגייר. זה הרי לפי ההלכה חדל אביו הביולוגי להיות לו לאב, חדלים אחיו ואחיותיו הביולוגיים להיות לו אחים ואחיות, והוא מתקרא "בן אברהם". אכן במסורת היהודית מתנוסס לתפארת מעשו של אברהם "אב האומה": כאשר הגיע אברהם בן תרח כדור שהגיע לאמונה חדשה — קם וניפץ כנא' אחת את מורשת אבותיו הביולוגיים, הרס את אליליהם ודבק באמונתו החדשה. לאמור, אם אמונתם של אביך ושל סבך נראית בעיניך פחותה ונחותה מן האמונה החדשה שקנית לך — אל תהסס מלזנוח אותה ומלדבוק באמונתך החדשה.

סבור אני שזה היה העיקרון שהנחה את תנועת "השומר הצעיר", כמו תנועות אחרות לשחרור ולמרידה במוסכמות יבשות. קשה להבין איך כינוי הגנאי "שנאה עצמית" המושמע כלפי כל מי שבא בביקורת מגמתית והושמע לא אחת כלפי השומר־הצעיר מושמע היום מפי איש רם־מעלה כמוהו.

120 שוטרים פרשו השנה במחוז הצפוני

120 קצינים ושוטרים פרשו מאז תחילת חודש ינואר 1986 משירות במחוז הצפוני של המשטרה. על כך מסר אתמול מפקד המחוז הצפוני, ניצב שאול לוי, בשיחה עם כתב עתים.

מפקד המחוז הצפוני, שנתבקש להתייחס לגל הפרישה הפוקד את המשטרה, אמר, כי המצב במחוז הצפוני טוב יותר מאשר במחוזות אחרים של המשטרה. "יחד עם זאת" אמר מפקד המחוז — מה שמכאיב זו האיכות של הפורשים משירות במשטרה".

ניצב לוי אמר, כי קצינים בכירים ותיקים ושוטרים שרכשו נסיון רב בעבודות המשטרה פורשים ממנה בגלל בעיה כלכלית.

מפקד המחוז הצפוני ציין, כי מצבת כוח האדם במחוז הצפוני של המשטרה עומדת בחסר בכ־200 קצינים שוטרים פחות מהתקן.

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
תיק בנין 4732/84

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 9 בגוש 6750 ברח' מפרץ שלמה 57 פינת קרית שמונה 36, חולון — הכוללת הקלה בקווי בנין 10% מקו הבנין הצדדי (דרומי לאורך 7.4 מ' בלבד) לשיפור התכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון — מ"מ ראש העיר ויו"ר משנה לתכנון ולבנית חולון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי שרינג: אנגלברג צבי; אבן סטרולו: גולדשמידט; כהן: בנר — לאשר תוכנית שינויים ברחוב שושנת־הכרמל מספר 90 א', חלקה 12 בגוש 10806, כרמל.

הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1) בליטות פינתיות של עד 15 ס"מ במרווח הצדדי־מערבי.
2) בליטה של 20 ס"מ למרווח המזרחי.
3) קומה חלקית נוספת מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יעבץ, מהנדס העיר

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

ת.ב. 4732/186

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה (128) 135 בגוש 6748, רח' שער ציון מס' 34, חולון — הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה: 2.5% עבור תוספת קומה רביעית 10% בקו בנין צדדי (מערבי) לשיפור התכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון — מ"מ ראש העיר ויו"ר משנה לתכנון ולבנית חולון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

רחוב כרמל 20/5, נצרת עילית

הודעה

לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בקשה לבניית בית מגורים בגושים 11496, 11083 חלקות 5, 23, 40. ישוב: יקנעם עלית.

מהות הבקשה: סטיה מקו בנין צדדי במסגרת 10% המותרים וקו בנין קדמי בהתאם לקיים.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו

ישראל רייגג, יו"ר הוועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי בקומת קרקע בלבד לתקופה של 10 שנים ברחוב נחמני מס' 7, גוש 6938 חלקה 89, תיק בנין 3/0056"007.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו

והיטי מאיר קובר (1983) בע"מ
(בפירוק מרצון)

הודעה על אסיפת נושים

החברה הנ"ל מוסרת בזאת הודעה בהתאם להוראות סימן ב' לפרק י"ג של פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג־1983 כי ביום 15.2.87 בשעה 09.00 תתכנס במשרד עוה"ד קובר, גרובס ושות', ברח' הלסינקי 3, בתל־אביב אסיפת נושים של החברה לצורך בחירתו של מר עובדיה מאיר למפרק החברה.

כל נושה של החברה מוזמן בזאת להשתתף באסיפה זו.

עובדיה מאיר
מנהל

והיטי מאיר ושות' שיווק (1981) בע"מ
(בפירוק מרצון)

הודעה על אסיפת נושים

החברה הנ"ל מוסרת בזאת הודעה בהתאם להוראות סימן ב' לפרק י"ג של פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג־1983 כי ביום 15.2.87 בשעה 09.00 תתכנס במשרד עוה"ד קובר, גרובס ושות', ברח' הלסינקי 3, בתל־אביב אסיפת נושים של החברה לצורך בחירתו של מר עובדיה מאיר למפרק החברה.

כל נושה של החברה מוזמן בזאת להשתתף באסיפה זו.

עובדיה מאיר
מנהל

והיטי מאיר ושות' (1979) בע"מ
(בפירוק מרצון)

הודעה על אסיפת נושים

החברה הנ"ל מוסרת בזאת הודעה בהתאם להוראות סימן ב' לפרק י"ג של פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג־1983 כי ביום 15.2.87 בשעה 09.00 תתכנס במשרד עוה"ד קובר, גרובס ושות', ברח' הלסינקי 3, בתל־אביב אסיפת נושים של החברה לצורך בחירתו של מר עובדיה מאיר למפרק החברה.

כל נושה של החברה מוזמן בזאת להשתתף באסיפה זו.

עובדיה מאיר
מנהל

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.03 שעת כושר. 08.15 מושגים ביהדות — וקשרתם לאות. 08.40 בלי סודות — ס"ע. 09.00 ארץ מולדת — אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה (כ). 09.20 מדעי הטבע (חטה"ב) — במצולות אוקינוס האוויר. 10.00 שעת כושר. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת (ו'־ח') — מראג'עה כ'. 11.30 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע (על יסודי) — חיסון. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 היסטוריה על־יסודי־העשרה — כריסטופר קולומבוס. 13.30 ספרות — מסך לספרות — הסנדלר העני והמלך. 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.03 שעת כושר. 14.15 קשר משפחתי. 15.00 טאו טאו. 15.25 רחוב סומסום — מפגש בחיק הטבע. 16.00 זהו זה. 17.00 ערב חדש. 17.30 מקרון 1 שם הפרק: ביקור בפריס. 17.55 ג'יין אייר הפרק הרביעי: התפתחות יחסי ידידות בין ג'יין למר רוצ'סטר והתקרבות הרדית. 18.25 פסוקו של מקום — מבט אל אשתאול. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 שבועון טלוויזיה (ערבית). 19.00 מפגש תכנית בענייני השעה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 לקראת שידור. 20.15 מבט ספורט. 21.00 מבט לחדשות. 22.10 ראול ואלנברג הפרק האחרון: למרות התחדשות משלוחי המוות ואלנברג אינו אומר נואש. משלם שוחד ומוריד יהודים מן הרכבות. אך זו רק טיפה בים. הרוסים בשערי העיר, והגרמנים מפנים אותה. אייכמן יוצא עם הרוסים והמשלוח האחרון בוטל. ואלנברג מקדם את פני הרוסים בברכה. אך להם — תכניות אחרות לגביו. 23.05 יאנקי סמוראי — סרט תעודה, הפקה הולנדית שעשה צוות ישראלי. במלאות 45 שנה למתקפה היפנית על פרל הארבור. אזרחים אמריקנים ממוצא יפני, שהועברו למחנות הסגר בימי מלחה"ע השניה מפחד מפני מרגלים יפנים, אחרי המתקפה על פרל הארבור. מתוך קבוצה זו הוקמה יחידה צבאית של מתנדבים לפי מוצא אתני. היחידה זכתה בסופו של דבר, למספר הרב ביותר של עיטורים על לחימתה בחזית אירופית. ועקב כך בוטלו היחידות האתניות בצבא האמריקני וחוקי אפליה נגד מיעוטים בארה"ב. 23.55 פסוקו של יום וחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 "בהאזנה נינוחה" — בורודין: מרש פולובצי פיביק: "ברמרומים" גריג: קונצ'רטו לפסנתר, בלה מינור סיבליוס: סוויטה קרליה רה פאייה: "הכובע־המשולש". 09.00 "קונצרט בוקר" 11.57 "מגישים שיר" 12.00 "מן הסרטיה" 13.05 "בהאזנה נינוחה" סמרטיני: סימפוניה במי במול מג'ור ולנקה: סונטה מס' 3 במי במול מג'ור לכנור, אבוב, בסון קונטרבס וצ'מבלו ברהמס: קונצ'רטו ברה מג'ור לכנור ותזמורת אופוס 77 מאהלר: סימפוניה מס' 1 ברה מג'ור. 15.00 "מפגשים". 16.00 "אתנחתא" רפי פרידר — כאריטון, ויקטור דרביאנקו — פסנתר שומאן: אהבת המשורר (היינה) בראון: שירי היונה והשושן בארבר: 3 שירים למילים של ג'ויס, צ'ייקובסקי: כהמולת הנשף, סרנדת דון חואן מוסורגסקי: הופק: שיר הפרעוש. 17.30 "קשת של צלילים" ויואלדי: סונטה ברה מינור, לה פוליה מוצרט־דיברטימנטו, ק. 439 ב. ל"נ קרנות כטאסט כרוביני: פרק שני מתוך רביעיית המיתרים מס' 6 בלה מינור. 18.00 "אנתולוגיה בצליל" הדרמה הליתורגית של ימי הביניים. 19.00 "מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 "אינטרלוד" — רצף מוסיקלי. 20.27 "מגישים שיר". 20.30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית רשה"ש היידן: סימפוניה מס' 89 בפה־מג'ור יעקב גלבוע: עיטורים סימפוניים על נושא של פ. בן־חיים. 21.15 "אנתולוגיה קטנה לשירה" (15 ד') סטרבינסקי: נשיקת הפייה רחמנינוב: קונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ותזמורת פאשה: סונטה לחמישה. 22.30 תכנית ג'אז, מג'אז והלאה. 23.00 "דור הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות ההסטוריות קלרה הסקיל — פסנתר/ארתור גרומיו — כנור בטהובן: סונטה מס' 3 במי במול מג'ור מוצרט: קונצ'רטו מס' 9 במי במול מג'ור, ק. 271 סקרלטי: שתי סונטות בלה מינור, פה מינור (ש.ח.)

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים. 08.05 "תעגה" — עם בני הגדל. 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים. 10.05 "השיר לא תם" — המשך. 10.30 "רדיו קל". 11.05 רגע של עברית. 11.10 השידור היומי לבתיה"ס "ידעתי ספר", "רוקטור דוליטל והכנרית הירוקה" — מאת: יו לופטינג. 11.30 "השכלה ודעת לכל" התפתחות לשונם של ילדים — בהדרכת ד"ר רות ברמן, רכישת מערכת הצורות. 12.05 "ליבי במזרח" — מבחר שירים מזרחיים אותנטיים. 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים א) "כליבוריקט" — מגזין לצעירים ובו ספורים, כתבות ושעשועונים. ב) "פילי חריף" — מאת יוזי קרן, פרק חמישי. 14.45 לילדים הגדולים "חתול בשק — ילקוט כלי"ב. 15.25 עוריה אלונן מספר על נוף הארץ. 15.30 "קתדרא". פרופ' גרשון שקד. לבעיית הדורות והאסכולות בספרות העברית מכנות ה־30 ועד ימינו (ש.ח.). 15.53 "ספר חדש" — סקירה. 16.05 "ארץ לא נודעת". 17.10 רגע של עברית. 17.12 "מגישים שיר". 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" צרפתית למתקדמים. שעור מס' 57 (ש.ח.). 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי להווי דתי ומסורת. 19.05 "שעור בתנ"א". 19.30 שידורים לעולים. 22.00 א"ז — חדשות (העברה מרשת ב'). 22.05 "יש לי חלום". עם ד"ר אביגייל גולומב וניצה אברבאנל. 00.05 סיום — "התקווה".

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "עושים עניין" — עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הרשת". 11.30 "סעו לשלום" — עם נרעון הוד. 12.10 "אלף־אלף" ב"בית" — עם אהוד מנור. 13.00 "כחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.05 "בת צחוק" — הווי והומור. 15.05 "רגעי קסם". 16.05 "שירים ושעורים". 17.05 חדשות בעניני משק וכלכלה. 17.10 "יומן כלכלה". 17.30 "על ספרים ואנשים". 18.06 שירים עבריים. 18.45 היום בספורט. 20.05 "שורשים" — מגזין לעניני עדות ופולקלור. 22.05 "מסביב לעולם בשעה קלה". 23.05 "בינינו לבין עצמנו". 01.10 "התקווה". (+ רשת ג').

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — פסיכולוגיה של החלומות תהליך ההרכבות. מרצה: פרופ' צבי גיורא. 06.30 "פוקחים עין" — החדשות הראשונות של היום. עם ירב אופיר. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אילה בוקר" — עם אלי ישראלי. 10.05 "הפסקת 10" — עורך: שרון מולדאבי. מגישה: מיכל ניב. 11.05 "נכון לעכשיו". 13.05 "אחר אחר" פזמונים ישראליים. 14.05 "רג רה יומי" — עם דובי לנץ ודני קרפל. 15.05 "פגישה יומית" — עם אורלי יניב. 16.05 ארבע אחר הצהריים — שעה של שירים עבריים. 18.54 כאוסף מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 "משולש" — עימות יומי בענייני השעה. 19.05 פזמונים לכוכבים. 20.05 "יעד משוטר" — מגאזין לענייני צבא וביטחון. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת פסיכולוגיה של החלומות. תהליך ההרכבות. מרצה: פרופ' צבי גיורא. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק. 23.05 "תוצרת הארץ" — פזמונים ישראלים. 23.55 "שיחת הצות" — עם המשפטן דר' אמנון רפאל. 00.05 ציפורי לילה — עם ענת דולב. 02.00 מבזק ידיעות. 02.05 לא רוצים לישון.

רשת ג'

07.07 "שיר כבוקר בבוקר". 09.05 "מה, ככר תשעי" — עם אבי אתגר. 10.05 "שבעים מי יודע". 11.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חוקיה. 12.05 "רק מוסיקה". 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי. 14.05 "פזמון חוזר". 15.05 "חדש, חדיש ומחודש". 16.05 "הצגה יומית". 18.06 "קול־כבי" — שבועון פופ. 20.05 "לי ולך" — שיר וברכה. 21.05 "מופע רוק" — עם דליה כהן. 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: חמושים ולא מסוכנים 9.40, 7.15, 5 — 4.30, 7.15, 9.30
אורלי: צביטה בלב 5, 7.15, 9.30
בית לסין: ישנוני 23.15
בן־יהודה: אהבה בשחקים 5, 7.15, 9.30
גת: אהבה מכושפת 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: אוונטי פופולו 7.00, 9.30
דקל: צרות גדולות בצ'יינה טאון 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: הטרמפיסט 5.45, 7.45, 9.45
הוד: שבט רב המערות 5, 7.15, 9.30
מוזיאון תל־אביב: "שואה" "לימור חדש" שורדי לבבות
פאר: שתי אצבעות מצידון 5, 7.30, 9.30
סינמה 1: חמים וטעים 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: מלכת הביתה 5, 7.15, 9.30
פאריס: עוברת אורח 12, 2, 7.15, 9.30
זכור את שמי 21.30

רב־חן:
חן 1: חטיפה נעימה 5, 7.10, 9.30
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 5, 7.25, 9.45
חן 3: צבע ארגמן 5, 7.40, 9.45
חן 4: רונה פלור 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: שובו של הנוסע השמיני 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: איש הנצח 5, 7.15, 9.30
תכלת: ראובן ראובן 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן

אואזיס: חטיפה נעימה 4, 6.40, 9.30
לילי: הצבע ארגמן 7.15, 9.10
ארמון: יחיד נגד כולם 5, 7.30, 9.45

רב־גן:
גן 1: היוחמן מכברלי הילס 5, 7.20, 9.40
גן 2: נשיקת אשת העכביש 5, 7.20, 9.40
גן 3: שלושה רווקים ותינוק 5, 7.30, 9.40
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: שבט רב המערות 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: כן תחת שן 4.30, 7, 9.15
בית אגרון:
פנטזיה – וולט דיסני 15.10
חבורת הלוחמים 17.10
ניו־יורק, ניו־יורק 19.15
ליקוויד סקי 21.45
ניו־יורק, ניו־יורק 24.00
בנייני האומה: הטנגו האחרון 7.00, 9.00
כפיר: חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.10
אורגיל: חטיפה נעימה 4.30, 7, 9.15
מיטשל: בעקבות הכרך 7.00, 9.00
סמדר: מונה ליזה 7.00, 9.10
הבירה: שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.15
אוריון
אור 1: הרומן של אתמול בלילה 4, 6.30, 9
אור 2: שובו של הנוסע השמיני 4.30, 7.00, 9.00
עדן: איש הנצח 4.30, 7.00, 9.00

חיפה

ארמון: איש הנצח 4, 6.30, 9.00
אורה: שבט רב המערות 4.30, 7.00, 9.15
חן: רומן על בטוח 4.30, 7, 9.15
עצמון 1: אהבה בשחקים 7.00, 9.15
עצמון 2: מונה ליזה 4.45, 7.15, 9.30
פאר: חטיפה נעימה 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור המחודש: עוברת אורח 4.30, 7.00, 9.15
רון: נסיעה נעימה 4, 6.30, 9.00
אמפי: ירח דבש מכושף 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: זכרונות אהבה מפירנצה 6.45, 9.15

נתניה

שרון: חטיפה נעימה 5, 7, 9.15
סטודיו: חנה ואחיותיה 5, 7, 9.15

חולון

סביוי: הטרמפיסט 5, 7.15, 9.30
מגדל: חטיפה נעימה 6.00, 9.00
ארמון: שתי אצבעות מצידון 5, 7.30, 9.30

בת־ים

עצמאות: אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – אודיטוריום התחלות ראשונות 19.15, 21.30

באר־שבע

חן: אהבה בשחקים 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1: אהבה בשחקים 5, 7.15, 9.30
היכל 2: חנה ואחיותיה 5, 7.15, 9.30
היכל 3: הצבע ארגמן 5, 7.15, 9.30

עפולה

מטמורין: טנגו 8.30

רעננה

אורות: תעלול קטלני 4.30, 7, 9.00

גבעתיים

הדר: הטנגו האחרון 5.00, 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 4.12
ביבוף: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 4.12 בשעה 20.30
"חחילוני האחרון"

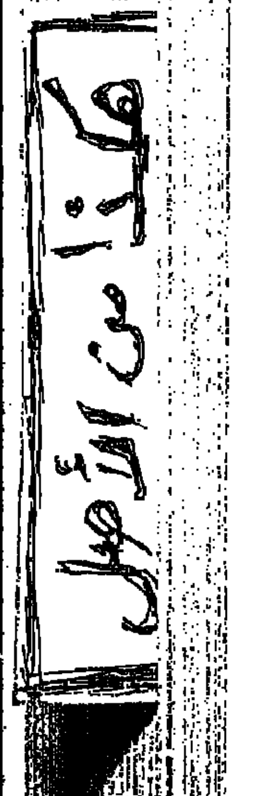

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3.
חולון
אהרון — הופיין 52.
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה — רח' המ"ג 28.
נתניה
נתניה — הרצל 11.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
אסותא — ז'בוטינסקי 41.
תל־אביב
בני — דיזנגוף 174.
קינג ג'ורג' — קינג ג'ורג' 25.
חיפה
שפרינצק — דרך צרפת 57.
רעננה — כפר־סבא
דוקסטור — ששת הימים 47, כ"ס.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניארו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ – ילדים, עיניים; ביקור חולים – פנימית, א.א.ג; שערי צדק – נשים, כירורגיה, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־20.00–08.00, בימי ו': 15.00–08.00. טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
נהריה – 04־920014 (11.00–20.00)

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ד' – טל. 222732.

"קו פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221660 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה כל יום כיומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקרבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־52432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן ילדים ונוער — טל' 261113
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מוקשים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022; עפולה טלפון 065־93354; טבעון — 101, טלפון 04־931401; נהריה — טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

• הרכבה תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

הערב נגד זאדאר: עוצמה ושטף משריקת הפתיחה

מאת ישראל פז

מאז 1973, ברציפות, במשך 13 שנים תמימות, אנו מתבשמים בימי חמישי, בחודשי החורף הקרים, ממשחקים מרתקים בגביע־אירופה לאלופות בכדורסל. במשך שנים רבות ידעה אלופת ישראל, מכבי ת"א, לרתק את הצופים ולקרבם למשחק הכדורסל. ארבע פעמים הגיעו מיקי ברקוביץ וחבריו למשחקי־הגמר. פעמיים נטלו את הגביע (בלגראד 1977; שטרסבורג, 1981) ופעמיים נכנעו במשחק המכריע (ברלין, 1980; קלן, 1982).

ההתחלה היתה ב־1958, כאשר פיב"א החליטה לקיים את משחק גביע־אירופה לאלופות. ישראל הצטרפה מייד למעגל המשחקים, כמו גם לגביע־אירופה למחזיקות־גביע, ב־1967, ובגביע־קוראץ', ב־1975 (המשחקים החלו ב־1972).

תקופת זוהר

תקופת הזוהר של מכבי ת"א החלה ב־1971, ומאז היתה האלופה הישראלית תמיד "בתמונת הגמר". היא הגיעה לשיאה בין השנים 1977־1982, כאשר ארבע פעמים פילסה דרך למשחק־הגמר ופעמיים הביאה את הגביע ארצה, בצהלה ובשמחה.

בשנות ההצלחה של מכבי ת"א נוצרה הזדהות עם האלופה. הטלוויזיה, שהחלה לשדר את כל המשחקים, חוללה מפנה, וגם אנשים שאינם קרובים לכדורסל, נלכדו. בשנים הראשונות בהן זכתה מכבי ת"א בהצלחות היה ממש "שגעון". מי אינו זוכר את החגיגה כשמכבי ת"א ניצחה בוירטון שבבלגיה את צ.ס.ק.א. מוסקבה בפעם הראשונה בעונת 1977, בסיומה זכתה אלופת ישראל בגביע?

במשך השנים "התמסרו" המשחקים, אולם נראה כי השנה הציפיות גבוהות יותר בעיקר בגלל העובדה שנוצר רעבון להישגים, שכן אחרי חמש "שנות תפנוקים" לא הצליחה מכבי ת"א לפלס דרך לגמר מאז 1982.

במבט ראשון נראות הפעם הקבוצות בבית־הגמר ניתנות להכנעה. העובדה שהעונה תייצג את יוגוסלביה קבוצת זאדאר ולא ציבונה זאגרב, עם הכוכב הגדול דראזן פטרוביץ, שזכתה בגביע האירופי בשנתיים האחרונות, מקלה על שאר הקבוצות.

בלי הפתעות

זאדאר, שתופיע הערב בהיכל־הספורט ביד־אליהו, כיריבה הראשונה של מכבי ת"א, אינה צריכה להקשות על אלופת ישראל. הטובה בהרבה מיריבתה. אמנם, חממת הכדורסל ביוגוסלביה שופעת כוכבים. אך ספק אם אלה יוכלו להתמודד בשוויון־כוחות במשחק־חוץ עם קבוצה ישראלית. בשורותיה כדורסלנים־תיגבור מצויינים כ־קווין מאגי ולי ג'ונסון. למכבי ת"א נסיון רב יותר מאשר לזאדאר, שלא הצליחה אף פעם להגיע לקרב מכריע כאחד משלושת גביעי־אירופה בכדורסל.

אסור, כמובן, לזלזל ביוגוסלבים, בשם שאסור להקל ראש בקבוצה אחרת, אבל ישנו הבדל מהותי בין קבוצה עתירת־נסיון כמכבי ת"א, לבין קבוצה חסרת־נסיון כזאדאר.

נצחון על זאדאר הערב יעניק לאלופה שלנו בטחון להמשך הדינוק, מה גם שבשבוע הבא שוב תשחק מכבי ת"א ביד־אליהו, הפעם עם יריבה קשה בהרבה, אלופת איטליה, טרסר מילאנו.

אין כאן שאלה של טקטיקה. מכבי ת"א חייבת להלום ביריבתה משריקת הפתיחה כדי להוציא את שחקני זאדאר משיווי־משקלם. ברגע שאלופת ישראל תחוש את עוצמתה היא תרוץ קדימה, ללא בעיות.

מאמן זאדאר פסימי לקראת המשחק הערב ביד־אליהו:

אם מכבי ת"א תשחק בחמישייה השנייה גם אז ספק אם ננצח

הקבוצה היוגוסלבית הגיעה ללא חמישה מהשחקנים שזכו באליפות * סונארה שבר את ידו * שרף: לכל יריב צריך להתייחס ברצינות

מאת יצחק ויסהוף

בפעם ה־11 ברציפות יעלו הערב ב־8.30 על משטח הפארקט ביד־אליהו, מיקי ברקוביץ, מוטי ארואסטי וחבריהם לקבוצת מכבי ת"א לתחילת משחקי בית־הגמר בגביע־אירופה לאלופות בכדורסל כשיתמודדו עם אלופת יוגוסלביה, זאדאר.

"אם מכבי תל־אביב תשחק נגדנו הערב ללא קווין מאגי, לי ג'ונסון, מיקי ברקוביץ ודורון ג'מצ'י, אז אהיה מרוצה שלקבוצתי יהיה אולי סיכוי להפתיע" — אמר אמש יוסיפ דז'רדז'ה, מאמנה של זאדאר היוגוסלבית, במסיבת עיתונאים בת"א.

"באנו ללא חמישה שחקנים שהופיעו בקבוצה בשנה שעברה: פטר פופוביץ', נמצא בשרות צבאי; איוון סונארה שבר את פרק ידו; דרגומיר צ'יקיליץ', מלאגן ופטרנוביץ, עברו לקבוצות אחרות ביוגוסלביה. כמו־כן לא בטוח שהרכז דארקו פאחליץ' ישחק הערב. פאחליץ' פצוע ורופא הקבוצה יחליט לגביו רק במשך היום אם הוא כשיר".

ביקור תשיעי

זאדאר זכתה בעונה שעברה באליפות יוגוסלביה בפעם השישית שלה, לאחר הפסקה של 11 שנה. האליפות הושגה לאחר נצחון במשחק השלישי והמכריע על ציבונה זאגרב — 100:111, כשפופוביץ' (35 נקודות) ופטרנוביץ' (26 נקודות) הירבו לקלוע לזאדאר. שני הצלפים ייעדרו מהמשחק הערב.

כיום נמצאת זאדאר במרכז הטבלה, עם שלושה נצחונות ושלושה הפסדים.

קבוצת זאדאר לא שיחקה מעולם נגד מכבי ת"א. הקבוצה היוגוסלבית שיחקה רק פעם אחת נגד קבוצה ישראלית. היה זה בשנת 1980 כשהפועל רמת־גן גברה במשחקי גביע־קוראץ' על זאדאר ביד־אליהו — 75:80, ונוצחה בזאדאר — 96:90, והודחה מהמשך המשחקים.

מיקי ברקוביץ

למאמן זאדאר דז'רדז'ה, יהיה הביקור הנוכחי התשיעי בישראל. בעבר שיחק בארץ גם במדי נבחרת יוגוסלביה נגד נבחרת ישראל, שבשורותיה שיחקו דוד קמינסקי, תנחום כהן־מינץ, רלף קליין ואחרים. דז'רדז'ה, בן ה־49, אימן מחוץ ליוגוסלביה את פ.א.או.ק. סלוניקי מיוון, ואת גוריציה האיטלקית בעונת 1969־71.

על המשחק הערב אומר המאמן: "מכבי ת"א היא אחת מארבע הקבוצות הטובות באירופה: ננסה לשחק בצורה הטובה ביותר שאנו יכולים במצבנו. אני יכול לקוות רק לטוב. כיום, לפי ראות עיני, יש בבית־הגמר ארבע קבוצות שהן מעל ליתר: מכבי ת"א, ז'אלגיריס קובנה, ריאל מדריד וטרסר מילאנו. אורטז וזאדאר נחותות".

גם קפטן הקבוצה היוגוסלבית, בראנקו סקרוצ'ה, התקשה להעריך את יכולת קבוצתו: "חזרתי ליוגוסלביה לאחר שנתיים בבלגיה. הקבוצה טובה יותר מזו שעזבתי. אך הפצועים הרבים מקשים עלי בהערכה לגבי יכולתה. מה שברור שמכבי ת"א היא קבוצה טובה. בעלת־שם באירופה".

קבוצת זאדאר, שערכה אמש אימון ביד־אליהו, תיפתח בחמישייה: וראנקוביץ, בלאזוביץ', אובאר, מאטולוביץ וסקרוצ'ה.

שרף: לא טיול

"על־אף שזאדאר היוגוסלבית נראית יריבה נוחה למכבי ת"א, הרי שזה רק על הנייר. אנו חייבים להתייחס למשחק הערב, שהוא הראשון שלנו בבית־הגמר בגביע־אירופה לאלופות, בשיא הרצינות, ולהוציא לשחקנים שלנו מהראש כי צפוי להם טיול ליל חורף קליל" — כך צבי שרף, מאמן אלופת ישראל.

צבי שרף, שכל שחקניו נמצאים בכושר אישי טוב ומוכנים נפשית לקראת המשחק, הוסיף: "המשחק בתחילת השבוע נגד הפועל רמת־גן היה נורא. נשתדל לשכוח את המשחק הזה. הוא היה גרוע יותר מאימון, ולא נתן לנו מאומה מבחינה מקצועית. כיום השאיפה שלי ושל שחקני לפתוח את המשחקים ביד־אליהו. אני מעוניין לנצח יותר מכל אחד אחר; אך כרגע קשה להעריך מה יקרה במגרש. עד שהמשחק לא נגמר — לא מנצחים אף פעם. בשביל לנצח אני מבקש מהקהל, שימלא את המגרש, לעודד את הקבוצה גם ברגעים לא טובים, אם יהיו כאלו".

מכבי ת"א תפתח בחמישייה: מוטי ארואסטי, מיקי ברקוביץ, דורון ג'מצ'י, קווין מאגי ולי ג'ונסון.

מכבי מול זאדאר

מכבי ת"א				זאדאר		
4. לאסוף	31	2.09		4. פאחליץ	23	1.88
6. שטיינברגר	20	1.84		5. שארילית	18	2.06
7. ארואסטי	32	1.88		6. קובצ'יץ	18	2.07
8. קורנליוס	29	2.01		8. מאטולוביץ'	28	1.87
9. ברקוביץ	32	1.91		10. בלאזוביץ'	23	2.08
10. ליפין	21	1.84		11. וראנקוביץ'	22	2.15
12. גמצ'י	26	1.97		12. חראבוב	26	1.88
13. מאגי	28	2.02		13. קומאזץ'	17	2.00
14. ארדיטי	19	1.92		14. אובאד	29	2.04
15. ג'ונסון	29	2.09		15. סקרוצ'ה	31	1.96

מאמן: צבי שרף; עוזר מאמן: יאיר שרון
מאמן: יוסיפ דז'רדז'ה; עוזר מאמן: בראנקו שוליאק
שופטים: דה־קוסטר (בלגיה), וואן ראנן (הולנד)

אורטז – מילאנו 73:75

הפתעה נרשמה אמש בפתיחת משחקי בית־הגמר בגביע־אירופה לאלופות בכדורסל כשאורטז הצרפתית גברה באולמה על טרסר מילאנו — 73:75, לאחר שהאיטלקים הוליכו במחצית — 33:36.

קרטר קלע 22 נקודות לאורטז ומקאדו 28 למילאנו.

במשחק הזה צפה עוזר מאמן מכבי ת"א, יאיר שרון.

במשחק נוסף הערב: ז'אלגיריס תארח בקובנה את ריאל מדריד.

חובנטוד – וילרבאן 83:98

במשחקים הראשונים בשני בתי רבע־הגמר בגביע־אירופה למחזיקות גביע בכדורסל ניצחה חובנטוד בדאלונה מספרד את וילרבאן מצרפת — 83:98, וצסק"א מוסקבה השיגה נצחון־חוץ על אוסטרבה מצ'כוסלובקיה — 80:89 (25:31).

בבית השני, ניצחה ראסינג מאלין מבלגיה, שתשחק בסוף החודש בישראל, את פילוז איסטנבול — 90:111.

שתי הקבוצות האחרות בבית, ציבונה זאגרב וסקאבוליני פזארו (איטליה), יתמודדו הערב בזאגרב.

כדורסלן פולני ערק לארה"ב

כדורסלן נבחרת פולין, ואלדמאר סנדר, בן ה־29, ביקש מקלט מדיני בארה"ב. מייקל דוויין ממשרד ההגירה מסר, כי הכדורסלן ניצל את ההזדמנות, כאשר נבחרת פולין קיימה מסע משחקים ברחבי ארה"ב.

סנדר התחמק מהמשלחת שעמדה להמריא מניו־יורק חזרה לוורשה.

זה הכדורסלן הפולני השני שביקש מקלט פוליטי. קדם לו יאצ'ק דורה ב־1981, דורה התקבל כסטודנט במכללת פרובידנס.

● נבחרת הכדורסל של ברית־המועצות, המקיימת מסע משחקים בארה"ב, גברה על מכללת מישיגן — 107:118, לאחר שתי הארכות.

הפועל פ"ת הנחילה הפסד ראשון להפועל ראשל"צ 21:22

הפועל הפתיע בדרבי ברחובות – 13:14

כדוריד

מאת אורי שטיינבך

30 שניות לפני שריקת־הסיום הצליח אמש איתן שיבי, כדורידן הפועל פתח־תקוה, להנחיל הפסד ראשון העונה למוליכה, הפועל ראשון־לציון — 21:22, במשחק המוקד במחזור ה־9 בליגה הלאומית בכדוריד.

המשחק, שנפתח ביתרון ראשל"צ — 1:4, התאזן לקראת המחצית. כתבנו שמעון קרודו מדווח כי 14 שניות לפני השריקה להפסקה הצליח זיו קושניר מראשון־לציון להשוות ל־12:12. במחצית השנייה שוב הוכיחה הפועל ראשל"צ את יכולתה הטובה והוליכה בפער מבטיח של שלושה שערים. כחמש דקות לפני הסיום כשהוליכה 16:20, הצליחה הפועל פ"ת ללחוץ ולהשיג את ההפתעה.

במשחק שנערך באולם ביהוד, לעיני 200 צופים, שפטו: גרוס וצבירין.

שערים להפועל פ"ת: אמיר 6, שיבי 5, זיגלר 3, טננבוים 2, ברו 2, חליתה 2, גולדבלט 1 וולינגר 1. להפועל ראשל"צ: קושניר 10, ורד 5, דיין 3, אקרמן 2 וגבלטש 1.

● בדרבי הרחובותי, מדווח תמיר תמסי, גברה הפועל במפתיע על מכבי — 13:14, לאחר שפיגרה 10:6 במחצית. שערים להפועל רחובות: י. כהן 4, דורוביץ' 3, רון 2, מוריץ 2, טיקוצ'ינסקי 2 ואורי 1. למכבי רחובות: בלדר 4, גלבוע 3, זיו 2, מרינה 2 ומרון 2. שפטו פלאם וברנדוין, בהיכל־הספורט ברחובות, לעיני 250 צופים.

● בדרבי הרמת־גני הכניעה הפועל את מכבי ארזים — 16:27 (7:12). שערים להפועל רמת־גן: ולינגר 7, גרא 6, סומך 6, פרוכטר 3, אלמוסנינוס 3, ספרן 1 וו'רמונסקי 1. לארזים: מועלם 4, בני גוז 4, שמש 4, גונן גוז 3 ואמבר 1. שפטו: פוקס והרמן, לעיני 100 צופים, באולם האוניברסיטה בת"א.

● במשחק בין שתי נועלות הטבלה גברה הפועל נופ־ים ברמת־הכובש על אס"א תל־אביב — 18:23 (11:13). לנופ־ים הבקיעו: הרכון 12, זיפרט 3, זוסמן 2, יצחקי 2, אלון כהן 2, הרמל 1 ושאול 1.

לאס"א: אפליג 7, טורקניץ' 4, אבנר 2, שיבי 2, גיסין 1, גלעד 1 ואלניר 1. שפטו: זינגר ובוקר.

● מכבי ראשון־לציון, כך מדווח יאיר ביטון, הביסה את מכבי פתח־תקוה — 21:35, לאחר 11:17 במחצית. שערים למכבי ראשל"צ: צרפתי 7, דרוקר 5, בשן 5, עמר 4, מוכשוביץ 4, אוסלנדר 3, כנען 2, אליעזר 2, יוסיפוביץ' 1, אילדיס 1 ושפרונג 1. למכבי פ"ת: מגדל 9, בן־נון 5, קביליו 4, אורן 1, צ'יליבון 1 וברויאר 1. שפטו: הרט וגורודי'ן, לעיני 100 צופים, באולם בראשל"צ.

● חלוקת נקודות היתה באולם הי"א במכון־וינגייט, כאשר אליצור הרצליה ומכבי נתניה סיימו בתיקו 19:19. אחרי יתרון של הרצליה 7:11 במחצית — כך מדווח דוד בכר. שערים לאליצור: פריקמן 6, מנדיל 4, פינזילבר 4, הרטמן 3, גובלטש 1 וצ'סלר 1. למכבי נתניה: בכר 5, ברק 4, סלומון 4, שרצר 3, לימן 1, בוארון 1 ופפרוביץ 1. שפטו: מאיה ורוזנברג, לעיני 150 צופים.

הטבלה (אחרי תשעה מחזורים)

1.	הפועל ראשל"צ	178־204	16
2.	מכבי ראשל"צ	141־223	15
3.	הפועל רמת־גן	170־213	14
4.	הפועל פ"ת	164־198	13
5.	מכבי נתניה	167־175	11
6.	מכבי ארזים	177־188	10
7.	מכבי רחובות	171־167	9
8.	אליצור הרצליה	181־153	6
9.	הפועל רחובות	167־129	5
10.	הפועל נופ־ים	216־170	4
11.	מכבי פ"ת	287־180	2
12.	אס"א ת"א	221־174	2

מלך השערים

1.	אפליג (אס"א ת"א)	67
2.	מגרל (מכבי פ"ת)	66
3.	ורד (הפועל ראשל"צ)	56
4.	דויראי (מכבי נתניה)	55
5.	אמיר (הפועל פ"ת)	54

ואשינגטון ניצחה בבוסטון 109:117

היסטוריה באנ.בי.איי.: קבוצת הבוסטון־סלטיקס, נוצחה אור לאתמול באולמה לאחר 48 נצחונות ביתיים רצופים ע"י הוואשינגטון־בולטס — 117:109.

ג'ף מאלון, שחקנה הצעיר של הוואשינגטון, קלע במשחק 36 נקודות.

משחק מרתק נערך בין השיקאגו־בולס וסיאטל סופרסוניקס. לאחר הארכה ניצחה שיקאגו — 109:115. כוכב המשחק היה מייקל ג'ורדאן, שקלע 40 נקודות, בכללן סל שכפה את ההארכה, וכן את נקודות הסיום לזכות קבוצתו.

אטלנטה גברה על דנבר — 110:116, כשדומיניק וילקינס קלע 28 נקודות למנצחים, ואילו אלכס אינגליש 31 למנוצחים.

גולדן־סטייט ניצחה את יוטה — 99:104, ג'ו ברי קרול, לשעבר כוכב מילאנו האיטלקית, קלע 36 נקודות לגולדן־סטייט. רלף סמפסון קלע 24 נקודות ליוסטון.

הפועל ת"א התנצלה

מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א פירסמה אתמול התנצלות על אי־הנוחות והקשיים שנגרמו לחלק מהעיתונאים בעת משחק הכדורסל בין הפועל ת"א והפועל חולון (89:98).

דובר המחלקה, יורם דורי, אמר כי מחלקת הכדורסל של קבוצתו הסיקה מסקנות ממשחק זה, ותפעל בעתיד למניעת הישנות מקרים מסוג זה.

לאתי ואריה גיטליס
ברכות לבביות
להולדת התאומים
מדור הספורט ב"על המשמר"

רוני רוזנטל עשוי לשחק במכבי חיפה נגד בריז'

מאת יוסף גלזר

רוני רוזנטל, חלוצה של ס.צ. בריז' הבלגית, יגיע ארצה ב־22 בדצמבר לחופשת מולדת ראשונה, מאז הצטרף לקבוצה הבלגית לפני כארבעה חודשים.

באותו יום תצא הליגה הבלגית לחופשת חג־המולד, שתימשך כשלושה שבועות.

חופשתו של רוזנטל בישראל תימשך עד ה־9 בינואר, כאשר ב־4 בחודש הוא יפגוש בישראל את קבוצתו הבלגית שתגיע למשחק בין־לאומי נגד מכבי חיפה.

כדי לשוות נופך סימפטי למשחק שמועדו המדוייק טרם נקבע יוצע כי רוזנטל ישחק מחצית אחת בכל קבוצה.

יצויין כי בואה של בריז' ארצה איננה כלולה בהסכם העברתו של רוזנטל אלא הועלתה במסגרת הקשרים שנרקמו בין שני המועדונים.

קפריסין הוליכה 1:2 יוון ניצחה — 2:4

גביע אירופה

נבחרת יוון גברה אתמול בקושי על קפריסין — 2:4, במשחק שנערך בניקוסיה, בבית 5 במוקדמות אליפות אירופה בכדורגל.

את השער הראשון הבקיע היווני אנטוניו בדקה ה־13, אולם כעבור 15 דקות השווה קריסטופי ובדקה ה־41 היקנה סאבידס יתרון לקפריסין — 1:2.

שלוש דקות לאחר ההפסקה הצליחה יוון להשוות על־ידי פאפאיואני, ומכאן ואילך שלטו היוונים. באטסינילאס היקנה יתרון ראשון ליוון בדקה ה־73, ואנאגנוסטופולוס חתם בדקה ה־86 בבעיטת־11.

בית 5

1.	יוון	3	5־7	4
2.	פולין	2	1־2	3
3.	הולנד	2	0־1	3
4.	הונגריה	2	3־1	0
5.	קפריסין	1	4־2	0

המשחק הבא בבית יהיה ב־21 בדצמבר, כשקפריסין תארח את הולנד.

● בטורניר הקדם־אולימפי בכדורגל בבורסה, גברה תורכיה על שווייץ — 2:3 (1:2).

ספרד הפכה פיגור לנצחון על אלבניה 1:2

נבחרת הכדורגל של ספרד הפכה פיגור של 1:0 במחצית וניצחה בטירנה את אלבניה — 1:2, בבית מספר 1 במוקדמות אליפות אירופה. 20 אלף צופים חזו במשחק.

שלקים מוסה היקנה יתרון לאלבנים בדקה ה־27, אולם חואן ארצ'ה (66) וחואקין אלונסו (83) הפכו את הקערה וזיכו את נבחרתם בנצחון חוץ. אלונסו חגג את שובו לנבחרת לאחר ארבע שנות היעדרות.

ספרד החמיצה בעיטת־11, את בעיטת של צ'נדו קלט השוער מוסטה.

המשחק הבא בבית יהיה רק ב־25 במארס 1987, בין רומניה ואלבניה.

בית 1

1.	ספרד	2	1־3	4
2.	רומניה	2	1־4	2
3.	אוסטריה	2	4־3	2
4.	אלבניה	2	5־1	0

אמיגה הורחק לשלושה משחקי ליגה בפועל

כדורגל

מאת אשר גולדשלגר

דוד אמיגה, כדורגלן מכבי יפו, נענש אמש ע"י בית־הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל בהפסקת פעילות לשלושה משחקים בפועל, ולעוד שלושה משחקים על־תנאי, לאחר שהורחק במשחק קבוצתו נגד שמשון ת"א.

אמיגה טען בבית־הדין כי לא פגע כלל בשחקן יריב, אלא נתקל בו.

בית־הדין לא קיבל את טענת השחקן ובגלל ריבוי עבירות הרחיקו לשלושה משחקים בפועל. אמיגה לא ישחק מחר נגד בית"ר נתניה.

בית־הדין המשמעתי הטיל על קבוצת הפועל רמלה מליגה א' עונש של שני משחקי ראוויה בפועל, עם קהל.

בית־הדין הרשיע את הפועל רמלה מאחר שאוהדי הקבוצה נכנסו לתחום המגרש במשחק ליגה והטיחו עלבונות בשופט.

בית־הדין המשמעתי הפסיק עד לסיום העונה את פעילות קבוצת הפועל בנימינה מליגה ג'. הקבוצה הורשעה באי הופעה למשחק ליגה. האגודה טענה כי לא הגיעה למשחק בגלל תקלה במכונית. למעשה הופסקה הפעילות בגלל הפעלת עונש על־תנאי, שהיה לחובת הקבוצה.

השופט גלין: הכדורגל מקצועני

"היחסים בין כדורגלנים לאגודותיהם הם על בסיס עובד ומעביד עם כל המשתמע מכך, הן בזכויות והן בחובות" — כך פסק אתמול שופט בית־משפט השלום בת"א, יורם גלין.

השופט פסק שלמעשה הכדורגל הוא מקצועני, לפי בקשת רביב ספירה, שחקן הפועל רעננה.

חצי בלומפילד כבר מלא

יומיים לפני המשחק בין הפועל תל־אביב ובית"ר ירושלים, שייערך בשבת, באיצטדיון בלומפילד ביפו, כבר נמכרו כ־10 אלפי כרטיסים.

ראשי הפועל ומכבי ת"א, שתקיים משחק מוקדם נגד מכבי חיפה (בשעה 1), מסרו כי הם מקווים כי מזג האויר יאפשר למלא את האיצטדיון.

רובינזון הזול האפיל על בניסטר היקר בקרב יוקרתי

זעזוע בצמרת – סטאטוס־קוו בתחתית

נצחון הפועל ת"א על חולון גרם לתפנית במאבק בחלק העליון של הטבלה * התחתית: נאנקת – ומפסידה * ההפסד המשמעותי ביותר הוא של גבת לבית"ר ת"א

כדורסל

מאת ישראל פז

הסיבוב השני בליגה הלאומית בכדורסל נפתח ביום שני בצורה די שיגרתית. כל קבוצות התחתית נוצחו. בצמרת חלה התפתחות מעניינת. הפועל חולון, שסיימה את הסיבוב הראשון במקום השני, נדחקה בעקבות התבוסה הדרמטית להפועל ת"א (92:89), למקום הרביעי, בעוד שלאוואן מרסר וחבריו, שלפני ארבעה מחזורים לא יכלו להלום על מקום ברביעיית הצמרת, טיפסו למקום השלישי.

שלוש מקבוצות התחתית שיחקו בחוץ נגד יריבות צמרת, מראש לא היו להן סיכויים. את העמידה העיקשת ביותר גילתה קבוצת הפועל ירושלים בהיכל הספורט ברוממה, שם נוצחה ע"י מכבי חיפה 85:82. לירושלמים היו טענות לשופטים, במיוחד בשלבי הסיום כאשר המאבק הגיע לשיאו. לעומת זאת נכנעו הפועל חיפה (96:111) להפועל הגליל־העליון ומכבי רמת־גן (116:98) לאליצור נתניה, ללא תנאי.

את ההפסד המשמעותי ביותר נחלה קבוצת הפועל איתן גבת כשנוצחה באולמה ע"י בית"ר ת"א — 89:87. הפסד־בית במשחק בו ניתן לנצח מסוכן במיוחד לקבוצה הנאבקת על עתידה בלאומית.

דוחק – והנאה

נדחקתי לאולם הפועל ת"א שהיה צר מלהכיל את הצופים הרבים שביקשו לחזות בדו־קרב הצמרת בין הפועל ת"א והפועל חולון. ממש "התפוצצות אוכלוסין". צופים שקנו כרטיסים לא מצאו מקומות. הם נדחקו לכל פינה אפשרית. גם יציע העתונאים היה מלא בצופים. הערה: אי־אפשר לעשות באלאגן ולמכור יותר כרטיסים מאשר האולם מכיל מקומות.

הצופים הרבים קיבלו לפחות פיצוי על הכרטיסים שקנו ועל חוסר הנוחות המוחלט. עד לשניות האחרונות אי־אפשר היה להצביע על הקבוצה המנצחת, אם־כי בשלבי הסיום לחמה הפועל ת"א טוב יותר מאשר הפועל חולון, וזו אולי הסיבה שלאוואן מרסר וחבריו עלזו בסיום כאשר לוח התוצאות הורה על 89:92 להפועל ת"א, נצחון שני העונה על הפועל חולון, המאוכזבת והמאכזבת (בסיבוב הראשון — 72:74 להפועל ת"א).

במשחק הראשון בין שתי הקבוצות לא שיחקו שניים, מגיבורי המיפגש השבוע. קני (החיה) בניסטר עדיין לא הגיע לחולון, ודן רובינזון טרם הופיע בהפועל ת"א. הפעם הרהיב רובינזון ביכולתו המצויינת. הוא שיחק ככוכב ממש. הטבעותיו המרהיבות מעל שחקני חולון, יכולתו המצויינת מתחת לסלים (קלע 37 נקודות וקלט 16 כדורים חוזרים), סחטו תשואות התפעלות. כאשר הגיע ארצה לא זכה לאשראי. אני מודה, גם אני לא התרשמתי מיכולתו. אבל לאחר המשחק נגד חולון אני מוכרח לציין שהבחור השתפר ללא היכר. כדורסלן מבריק ויעיל אפילו מבניסטר החולוני, עבורו שולם סכום־עתק (אומרים שפי חמישים), לא יכול היה להתמודד עם רובינזון, הגם שהיו לו מבצעים מצויינים במשחק המבריק המתוח וההפכפך.

מצויינים בהפועל ת"א היו גם לאוואן מרסר, היעיל מאוד מתחת לסלים (שתיים מארבע העבירות שהודבקו לו, ממש מתחת ליציע העתונות, היו דמיוניות), וג'ון ויליס, ששיחק בחוכמה רבה ובתכליתיות בכל 40 הדקות.

חולון לא ניצלה את משחקו חסר הבטחון של עמוס פרישמן, שנלחץ בהצלחה ע"י ישראל אלימלך, ובעיקר לא את פציעתו של מייק לארגי, שכשל לחלוטין במשחק ההתקפה. לארגי, הסובל מפגיעה ברגל ומכאבי גב היה ממש מסכן.

חולון לקתה בחוסר יציבות. היו לה דקות מצויינות, ובצידן רגעי־חולשה. אוהדיה הרבים שבאו לת"א "תבעו את ראשו" של המאמן מולי קצוריץ, אבל חושבני שהם כפויי־טובה, שכן מי שהפסיד את המשחק היו השחקנים ולא המאמן, שטעה רק כשהחליף למספר דקות בשלהי המאבק מסיק־נקודות מצויין כדייויד בורמור.

את המשחק אני יכול לסכם במילה אחת: נהניתי!

סקרנות בירושלים

במחזור הקרוב יהיו כמה קרבות מסקרנים. ראשית, הדרבי בחיפה. מכבי חיפה שואפת לפרוץ קדימה. הפועל חיפה מבקשת להיחלץ מהאזור המסוכן. ניגודי אינטרסים. מכבי חיפה — פייבוריטית, אך בדרבי אין לדעת לעולם מה יכול להתפתח.

מבין חמש קבוצות הצמרת מצפה המאבק הקשה ביותר להפועל תל־אביב, שתופיע עם ארבעה נצחונות רצופים, באולם מנחת בבירה, נגד הפועל ירושלים, שעל־אף הפסדיה האחרונים גילתה שיפור רב. בלי מייק לארגי, או עם לארגי פצוע — צפה להפתעה!

שאר קבוצות הצמרת מועמדות לנצחונות: מכבי ת"א תארח את הפועל איתן גבת; הפועל הגליל־העליון תשחק בת"א עם בית"ר תל־אביב; הפועל חולון תחזור לאולמה למשחק עם מכבי רמת־גן ואליצור נתניה תתמודד ביהוד עם הפועל רמת־גן.

מחזור חשוב הן לגבי הצמרת והן לגבי התחתית.

המחזור ה־12 היה שופע נקודות, בו קלעו הזרים 552 נקודות, המתאזרחים 245 והישראלים 407, כרגיל, שליש.

הבוקים / אליהו עמיאל

לכדורסלן: הגוף נושך והרצון שואף.

למאמן: קל יותר לתת עצות מלעשות.

לשופט: שתיקה – סייג לחוכמה.

שלוש שנות עבודה של המאמן פרטלו נושאות פרי

אטלנטה: משכורות נמוכות ו...הצלחה

מאת שלמה גלזר

לקראת סיום הרבע הראשון של עונת 87־1986 באנ.בי.איי. כבר ברור לכל כי אטלנטה היא הכח העולה והעונה המוצלחת שלה אשתקד לא היתה מקרית. אטלנטה סיימה את הרבע הראשון בהצטיינות מירבית עם נצחון היסטורי מבחינתה על הבוסטון־סלטיקס, והכניעה בחוץ גם את הלוס־אנג'לס לייקרס.

אטלנטה־הוקס אינו מועדון מפונק בהישגים ואינו נמנה על קבוצות הצמרת באנ.בי.איי. בעונה שעברה הצליחה הקבוצה, לראשונה מאז 1979, לעבור שלב במשחקי הפליי־אוף לפני שהפסידה לבוסטון. חושה כי אפשר להצביע בבירור על נקודת־המפנה בקבוצה הצעירה והדינאמית בהחתמתו של המאמן מייק פרטלו, שנבחר גם כמאמן השנה באנ.בי.איי. בעונה האחרונה. פרטלו, שהיה בעבר עוזר־המאמן באטלנטה־הוקס, הוחתם לפני שלוש שנים כמאמן ראשי בקבוצה. הוא היתנה תנאי אחד: תנו לי שלוש שנים כדי לבנות קבוצה, ואחר־כך תשפטו את התוצאות.

כיום מודים הכל שהצלחתו היתה מעל לצפוי. הוא קיבל לידיו קבוצה מבוגרת וכבדה ובסידרת מכירות וקניות, כמו שליחת כוכבה היורד של הקבוצה, דן ראונדפילד לדטרויט, תמורת ליווינגסטון וקאר, שני "פורוורדס" צעירים וטובים ורכישות מעולות מהקולג'ים, דרך ה"דראפט", בו רכש את הציר המצויין ג'ון קונקאק (2.14), קווין ויליס (2.14) וספאר ווב, העמיד את הקבוצה על הרגליים.

הגנת־ברזל

פרטלו, מאמן מזרחי מובהק, דוגל בהגנת־ברזל ובהתקפה מתפרצת. בנה באטלנטה במשך שלוש שנים צוות צעיר, דינאמי וחזק, שעתידו לפניו.

באטלנטה־הוקס יש כיום הצוות הצעיר ביותר בליגה, עם שלוש שנות ותק לכל היותר בממוצע לשחקן. רק הקפטן, טרי רולינס, הוא עם ותק של תשע שנים.

בחמישייה פותחת מופיעים: ראש וראשון, כוכב הקבוצה, דומיניק וילקינס (2.01 מ'; 98 ק"ג), מלך־הסלים של האנ.בי.איי. עם ממוצע של 30.3 נקודות למשחק. זהו שחקן עם ניתור אדיר, יד טובה וגמישות חתולית. אחד מכוכבי־העל באנ.בי.איי. הוא משחק בתפקיד של "פורוורד קטן". קווין ויליס (2.14; 107 ק"ג), כ"פאוור־פורוורד", הוא הפתעת העונה שעברה, עם 12.5 נקודות ממוצע למשחק ו־704 ריבאונדים בעונתו הראשונה. הצדיק את האשראי שזכה ממאמנו. ויליס הוא ענק, עם "יד רכה" ומהירות רבה, המסיים היטב את המתפרצת. שכרו — 250 אלף דולאר לעונה.

בתפקיד הציר פותח טרי רולינס (2.16; 111 ק"ג), שחקן הגנתי הנוסם היטב. הוא כבד מאוד ואינו זוכה לדקות משחק רבות. שכרו

ספאר ווב
"הגמד המעופף"

בשנת חוזהו האחרונה 923 אלף דולאר, הרבה מעל לשוויו. הרכז הוא גלן (דוק) ריברס (1.93), אחד הרכזים המבטיחים ביותר בליגה. שחקן פיקח מאוד, שומר היטב וקולע כ־15 נקודות למשחק. שכרו — 210 אלף דולאר. את החמישייה משלים ראנדי ויטמן, לבן (1.98), קלע מצטיין, בעיקר מהפינות. שכרו — 300 אלף דולאר.

בעמדת הציר יש לאטלנטה גם את ג'ון קונקאק (2.14; 110 ק"ג), בשנתו השנייה באנ.בי.איי. הוא שיחק בנבחרת האולימפית ב־1984. על־אף שאינו פותח הוא זוכה לדקות משחק רבות. כדורסלן יעיל וחזק.

ה"פורוורדס" הנוספים בקבוצה הם: קליף ליווינגסטון (2.03; 98 ק"ג) ואנטוני קאר (2.06; 103 ק"ג). שניהם יכולים לשחק בשתי העמדות הקדמיות ומשתלבים היטב בתפיסה של המאמן. יש להם מהירות, כח ויד טובה. הם עברו לאטלנטה מדטרויט, תמורת דן ראונדפילד.

סקוט הייסטינגס (2.08; 105 ק"ג), משלים בקו הקדמי. שומר טוב, משחק בכח רב בעמדת הציר או ה"פורוורד".

מאחור יש לאטלנטה את מייק מקגי שבא מהלייקרס. באטלנטה מצפים להרבה משחקן זה.

"הגמד" המטביע

הרכז מספר 2 של הקבוצה הוא אולי סיפור ההצלחה הגדול ביותר של המאמן פרטלו: ספאר ווב (1.68; 59 ק"ג). הוא נלקח ע"י דטרויט בסיבוב הבחירה הרביעי, ונופה. פרטלו אימץ אותו. הציניקנים אומרים כי הסיבה לכך היא שווב הוא היחידי באנ.בי.איי. הנמוך מפרטלו (1.70)... ווב הפך לאטרקציה של הליגה ומושך קהל רב. הוא גם זכה באליפות הדאנקינג בשנה שעברה ומעל לכל הוא שחקן נפלא. שכרו 75 אלף דולאר — שכר־מינימום בשנה שעברה. עתה צפוייה לו העלאה גדולה. הוא עצמו אמר לאחרונה: "חיי נראים לי כבתוך חלום".

אטלנטה משלמת משכורות נמוכות מאוד יחסית לליגה. זאת מאחר שרוב שחקניה צעירים ומתחילים. דומיניק וילקינס, בשנת חוזהו האחרונה, מקבל רק 500 אלף דולאר — הרבה פחות משוויו האמיתי. בחוזהו החדש מדברים על 1.5 מיליון דולאר לעונה. טרי רולינס, לעומת זאת, מקבל הרבה מעל לשוויו — 923 אלף דולאר לעונה. זאת, כתוצאה ממצב שהיה בקבוצה בעת חתימת החוזים.

בינתיים משתפרת הקבוצה מאטלנטה וכל המומחים צופים שתוך שנתיים־שלוש, עם צירוף קלעי חוץ מצטיין, עשוייה לייהפך לכח מוביל באנ.בי.איי.

מתעמלי הונגריה יבואו בשבוע הבא

נבחרות הונגריה, גברים ונשים, בהתעמלות־על־מכשירים, ונבחרת הנשים בהתעמלות אומנותית, תגיע בשבוע הבא לישראל, ותקיים מספר מופעי־ראווה.

הנבחרת ההונגרית תקיים ארבע הופעות בירושלים, תל־אביב, מכון וינגייט ועמק־הירדן.

הופעת הנבחרת ההונגרית בארץ התאפשרה בעקבות הקשרים הטובים של ההתאחדות לספורט בישראל עם ההתאחדות ההונגרית.

החולוני ג'יימס טרי קולע מעל ווליס, מרסר ורובינזון
(צילם: אריה קנפר)

יצחק שניאור משקיף מהצד על בלומפילד:

בית"ר ירושלים עדיפה מכבי תל־אביב תנצח

מאת יצחק ויסהוף

יצחק שניאור (61), מאמנה המצליח של בני־יהודה ת"א, שהיא הקבוצה היחידה בליגה הלאומית בכדורגל שעדיין לא נוצחה לאחר עשרה מחזורים, יוכל להשקיף בשבת מהצד על מאבק ארבע הגדולות של הכדורגל הישראלי בשנה שעברה.

קבוצתו של שניאור תשחק בנתניה נגד מכבי המקומית. לפיכך, יוכל לשמש כ"משקיף נייטראלי" במשחקים שייערכו

באיצטדיון בלומפילד, בין האלופה, הפועל ת"א, ומחזיקת הגביע, בית"ר ירושלים, ועל המשחק־המוקדם בין מכבי ת"א וסגנית האלופה, מכבי חיפה.

"בכל שבוע יש מאבקים מעניינים ושבת זו אינה יוצאת מהכלל. השנה יש יותר קבוצות בצמרת, לעומת שנים עברו. קבוצות כמו הפועל כפר־סבא, הפועל פ"ת, שמשון ת"א ובני־יהודה, הכניסו עניין לצמרת, בכך שדחקו את הקבוצות שהיו נותנות הטון בשנים האחרונות. משחקי הצמרת מוסיפים עניין רב לליגה, ואני יכול רק לקוות שעניין כה רב כפי שיהיה מחר ישרור גם בעתיד, ולשבת המוצלחת הזו יהיה המשך" — אומר שניאור.

מי, לדעתו של שניאור, ינצח?

● הפועל לוד — מכבי יבנה: משחק חשוב לשתי הקבוצות, שתיהן נמצאות בתחתית הטבלה. הפועל לוד הותירה רושם מצויין לאחר הנצחון 0:5 על בית"ר נתניה. המשחק שיתקיים בלוד יעניק סיכויים למארחים שמסוגלים לחזור על הנצחון בנתניה, לא באותה כמות שערים, אך נצחון יספק אותם.

התחזית: נצחון להפועל לוד.

● מכבי יפו — בית"ר נתניה: נראה לי כי מכבי יפו חייבת להתאושש. היא תעשה זאת על חשבון בית"ר נתניה. למעשה זו ההזדמנות האחרונה של מכבי יפו. במידה שלא תנצח אין לה זכות קיום בליגה הלאומית.

התחזית: נצחון למכבי יפו.

● הפועל באר־שבע — בית"ר ת"א: באר־שבע תנצל את הביתיות כדי לזכות ב־3 הנקודות. כל הסיכויים מורים על נצחון הפועל באר־שבע. בית"ר ת"א היא קבוצה לוחמת שתנסה לחלץ נקודה.

התחזית: נצחון להפועל באר־שבע.

● הפועל כפר־סבא — שמשון ת"א: הפועל כפר־סבא עדיפה על פני שמשון, במיוחד אצלה בבית, שם עדיין לא נוצחה העונה.

התחזית: נצחון להפועל כפר־סבא.

● הפועל ת"א — בית"ר ירושלים: משחק פתוח. אמנם בית"ר נראית טוב יותר מהפועל ת"א ונמצאת כיום בתנופה, אך הפועל ת"א אינה קוטלת־קנים, וכיום שהיא משחקת בהרכבה החזק ביותר יש לה סיכוי. מה שבטוח שיהיו הרבה שערים במשחק זה. הייתי רואה בכל זאת עדיפות מה לבית"ר ירושלים.

התחזית: משחק פתוח, עם עדיפות קלה לבית"ר.

● מכבי ת"א — מכבי חיפה: מכבי ת"א קבוצה טובה. היא משחקת יפה, אך לוקה קצת בסיומת ליד השער. כיום היא עולה ביכולתה על מכבי חיפה, ולכן אני צופה לה נצחון. בשבת שעברה היא סבלה מחוסר מזל. בשבת תנצח.

התחזית: נצחון למכבי ת"א.

● מכבי נתניה — בני־יהודה: לא מוכן להמר על משחק בו מופיעה קבוצתי. אני רוצה לזכות במשחק זה, ולכן כל מה שאגיד לא יהיה אוביקטיבי. נתניה, שנוצחה בשני משחקיה האחרונים, ספגה הפסדים לא צפויים. זו קבוצה המשחקת היטב, ולכן אני צופה מאבק קשה.

תחזית: אין.

● הפועל פ"ת — מכבי פ"ת: הפועל פ"ת עושה רושם של קבוצה טובה ממכבי פ"ת, אך לדרבי חוקים משלו, ולכן אי־אפשר לדעת כיצד יתפתח המשחק. בכל זאת הייתי מעניק עדיפות קלה להפועל פ"ת.

התחזית: תיקו ומעלה להפועל פ"ת.

בלחץ מימשל רייגן

מהקונגרס והפצירה במימשל לשמור בסוד את הדבר.

באמצעות סוכנים פרטיים

המקורות הרשמיים אמרו אתמול כי ממשלת ישראל השתמשה בכמה סוחרי נשק ישראליים פרטיים הפועלים במרכז אמריקה על מנת לשמש ככסוי. העסקת סוכנים פרטיים מקובלת במקרים ידועים על מנת לאפשר לממשלה להכחיש רשמית ובפומבי את מעורבותה בפעולות מסוימות, כגון בעסקת הנשק עם איראן.

עניין לחקירה

ממשלת ישראל הקפידה תמיד לאחוז באמצעים אלה כדי לא להרגיז את הקונגרס. בגבעת הקפיטול משוכנעים עם זאת, כי ישראל לא היתה ישרה לגמרי בתארה את קשריה עם ה"קונטראס". נראה שבעניין זה תתמקד חקירת החוקר הבלתי תלוי שתתמנה על ידי הנשיא.

מקורות בקונגרס אמרו כי אמינותה של ישראל ניזוקה קשה בשבועות האחרונים בעיקר לאחר שישראל אישרה בסופו של דבר, מה שהכחישה לפני כן בעקשנות — את מעורבותה במכירת נשק לאיראנים.

למרות ההכחשות

באוגוסט למשל הכחיש ראש הממשלה דאז שמעון פרס ידיעות על העברת נשק מישראל לאיראן כאשר נשאל על כך על ידי צירי קונגרס פרו־ישראלים בפגישה בירושלים. עכשיו מתוסף הסיפור על ניקרגואה כאשר מצטברות ידיעות על העברת נשק ל"קונטראס" בשווי מליוני דולארים על פי בקשה מפורשת של מנהל הסי.אי.איי. ויליאם קייסי. למרות ההכחשות האחרונות מירושלים אישרו אתמול נציגים של המימשל לכתבנו את אמיתות הידיעה שמסרנו שלשום על דברי נורת לחוקרים, כי דיווח במלואו לעמירם ניר על הקשר בין איראן לניקרגואה.

250 מיליון דולר

על בסיס עדותו של נורת הושמעו הרמזים הבוטים מפי הנשיא רייגן ומפי התובע הכללי אד מיז שישראל ידעה כי הרווחים ממכירות הנשק לאיראן עוברים למורדי ה"קונטראס". אתמול דיווח ה"וושינג־טון פוסט" כי בחשבון הבנק השווייצרי בו הופקדו הכספים היו

(המשך מעמוד ראשון)

250 מליון דולר שבהם השתמשו המורדים לקנית נשק סובייטי סיני ואחר. ה"וול סטריט ג'ורנל" גילה אתמול כי המימשל ניסה במאי שעבר להשיג שחרורם של חיילים ישראליים ובני ערובה אמריקניים בלבנון תמורת 300 אסירים שיעים, 22 מליון דולר וחלקי חילוף צבאיים לאיראן, אולם העיסקה התמוטטה כאשר אנשי המיליציה בשטח סרבו לשחרר את החייל הישראלי החטוף, למרות שישראל הסכימה לשחרר את המחבלים השיעים תמורתו.

בוש תומך ברייגן

סגן הנשיא ג'ורג' בוש אמר אתמול לראשונה כי ידע על פרשת משלוחי הנשק לאיראן וכי הוא תומך בעמדת הנשיא רייגן בעניין. דובר הבית הלבן אמר אמש כי המימשל אינו חוזר בו מהחשדות ישראל כי היא היתה "המדינה האחרת" שבאמצעותה הועברו כספים ל"קונטראס".

סטודנטים ערבים הפגינו נגד הפגיעות בערביי י־ם

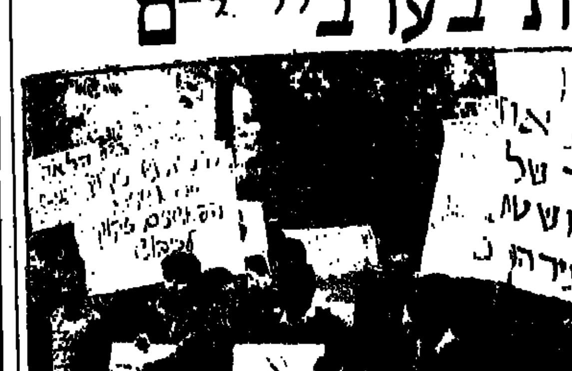

אמש ההפגנה במרכז י־ם (צילום: רחמים ישראלי)

סטודנטים ערבים ערכו אמש הפגנה במרכז ירושלים נגד "הפגיעות האחרונות באוכלוסיה הערבית במזרח ירושלים". המפ־גינים, קראו להפגנה לחיסול הכיבוש בשטחים ולהקמת מדינה פלשתינית לצידה של מדינת ישראל.

לאחר מכן הגיעו המפגינים לשער שכם ובעקבות האיסור שה־טילה המשטרה על קיום הפגנות בעיר העתיקה הוחלט לפזר את המפגינים. שישה מהם נעצרו לחקירה.

נופצו שמשות־רכב של ערבים

שמשות של מונית ומכונית נוספת השייכות לערבים נופצו ביום ג' בלילה בשכונת וארי ג'וז במזרח ירושלים.

יתכן והדבר נעשה על רקע המתיחות השוררת בימים האחרונים בין יהודים לערבים.

חוקר פרטי טוען שהמשטרה מפריעה לו לפענח את רצח נאווה אלימלך

מאת אשר שילוני, כתבנו בבת־ים

חוקר פרטי, מוקה קריגר, טוען שבידי חברתה של נאווה אלימלך, שנעלמה לפני כ־5 שנים בדרכה לאותה חברה וגופתה המגובתרת נמצאה כעבור שבועות בחוץ הקאונטרי קלאב, סוד משותף לשתיהן (ברית דמים) אשר באמצעותו ניתן להגיע לפענוח פרשת הרצח המזעזע, אולם המשטרה מפריעה בעדו.

עתון "מעריב", שגילה את הפרשה, מוסר, שהחוקר קבע פגישה עם הורי חברתה של נאווה, ולאחר שהיה בביתם כ־3 שעות, במטרה לדובבם ולהוציא מידע השמור עם בתם, הגיחו שוטרים מחדר סמוך בדירה, עצרו אותו ולאחר חקירה במשטרה הוא שוחרר בערבות.

המשטרה טוענת שהחוקר הפרטי, שהיה בעבר עורך מקומון שהופיע ברמת־גן, הגיע לבית המשפחה בדרכי מירמה והודיע לה שבתם זכתה בפרס מטעם המקומון.

ב"ערב חדש" אמר אמש מוקה קריגר, שהוא בא לבית אותה המשפחה תוך תיאום עימה ותוך כסוי כשר, מבלי לגלות לה את מטרת בואו האמיתית. לדבריו לו היתה המשטרה משתפת פעולה עם חוקרים פרטיים היו יכולים לפענח את רצח נאווה אלימלך וכן מקרי רצח נוספים שטרם פוענחו. הוא עצמו הוזמן על־ידי משפחת נאווה אלימלך לחקור בפרשה.

כזכור, טען בעבר מי שהיה רמטכ"ל צה"ל רב־אלוף (מיל) רפאל איתן, שנאווה אלימלך נרצחה על־ידי מחבלים כ"כרטיס כניסה" לאירגון אש"ף. גירסתו הוכחשה בשעתו על־ידי המשטרה.

● עובד בורסת היהלומים ברמת גן הותקף אמש על ידי שודד שניסה לחטוף את תיקו. נראה כי השודד סבר שלפניו יהלומן נושא יהלומים.

האסכולה הלובראנית

(המשך מעמוד ראשון)

אינטרסים משותפים

לוברני הטעים כי איראן היתה בת ברית שלנו בעבר והיו לנו אינטרסים משותפים, שאין לנו כאלה עם מדינות אחרות באזור.

הדובר אמר, כי אנו יודעים מעט על הנעשה באיראן, אבל מורגשת שם הפשרה בחריפות של מהפכת חומייני, שעברה כבר את נקודת השיא שלה. "באיראן יש התחלה של אי־שביעת רצון ותחושה של תסכול: יש אמהות שאינן מקבלות בלהט את המלחמה, מורגשת אכזבה בקרב ההמונים, ותהליך זה יתקדם", אמר. עם זאת גם בעתיד נראה שיעמוד בראש המדינה, שליט מסוג השאה או חומייני.

צוחקים על כולם

בהקשר למשלוח הנשק לאיראן, אמר, כי "האיראנים צוחקים על האמריקנים, עלינו ועל כולם".

הוא ציין, כי מצבם של האיראנים הוא טוב היום וזה מעיד על נחישות וכשרון. אשר לעיראק האכזרית, אמר, כי שם קיים חדלון אישים, למרות שכולם עוזרים לה. ואין לתת בה אמון.

בדברו על הנקודה הישראלית אמר לוברני, כי בדרום לבנון האיראנים מתנכלים לנו. והם רוצים להוכיח, כי המשטר בטהרן הצליח בייצוא המהפכה שלו. את אלה שמתנכלים לו — נכה, אך השיעים המקומיים כמהים לשקט ולשלום. אולם יחד עם המאבק נגד אלה שמתקיפים אותנו, ישראל צריכה למקד את עמדתה לא כלפי חומייני, אלא כלפי העם האיראני. על רקע המגעים שלנו עם האיראנים במשך ההיסטוריה.

"ההיסטוריה תצדיק רייגן"

הוא הוסיף, כי לא לנו לבקר את מהלך ארה"ב, אשר חיפשה דרכים להגיע לאיראן. "ההיסטוריה תשפוט את דרכי ארה"ב ותצדיק אותם", אמר. (עתים)

הסנטור אינוי סבור

(המשך מעמוד ראשון)

הממשלה התייחס לידיעה שפורסמה אתמול ב"על המשמר" וב"ג'רוזלם פוסט", לפיה אוליבר נורת, קצין המועצה לבטחון לאומי שפוטר, מסר לחוקרי משרד המשפטים האמריקני, כי דיווח לעמירם ניר על עיסקת הנשק לאירן ועל העברת הכספים ללוחמי ה"קונטרס" בניקרגואה.

גירסה מול גירסה

בהודעת הדובר נאמר, כי "אם אמנם אמר אוליבר נורת לחוקרי משרד המשפטים את מה שיוחס לו בידיעה זו, הרי שהדבר הוא חסר בסיס לחלוטין. ממה שמסר נורת לניר לא היה לניר כל מושג, כי הסכומים, או חלק מהם, שהעביר הנציג האירני לחשבון אמריקני, היו מיועדים ל"קונטרס".

יצויין, כי הודעת דובר לשכת ראש הממשלה מביאה למעשה את גירסתו של עמירם ניר, העומדת מול גירסתו של אוליבר נורת. מאחר שאין גורמים ישראליים או אמריקניים שיוכלו לאשר את אמיתות אחת הגירסאות, נותרת השאלה אם בידיו של נורת נמצא מיסמך כלשהו, שיוכל להוכיח את טענתו, שעמירם ניר ידע שהכספים מיועדים ל"קונטרס". אם לא יימצאו ראיות מסייעות לטענת נורת — לא יהיה ניתן להפריך את טענת ניר, כי ממה שנורת מסר לו, לא היה לו כל מושג על היעד של הכספים.

פרס שוחח עם מיז

שר החוץ שמעון פרס דיבר שלשום בטלפון עם שר המשפטים האמריקני, ארווין מיז. השיחה התקיימה בעקבות השדר שהעביר אל מיז השגריר מאיר רוזן, ובו חזרה על הודעת הממשלה, כי ישראל לא העבירה כל כספים ל"קונטרס" בניקרגואה. הרושם שהתקבל בעקבות שיחת פרס־מיז הוא, כי הנשיא רייגן, שרמז ב"טיים" על מעורבותה של ישראל בהעברת הכספים ל"קונטרס", לא התכוון לדברים כפי שהם הופיעו ולמעשה לא ידע שהדברים יתפרסמו. דברי מיז הובנו כמעין התנצלות על התבטאות הנשיא, שהחשידה את ישראל.

בירושלים סבורים, כי בימים הקרובים תגיע המנייה האמריקנית לתיחקור במרשת הנשק והכספים. העמדה העקרונית של ירושלים היא — נכונות לשיתוף פעולה עם ארה"ב.

המנהיג

(המשך מעמוד ראשון)

לדברי אושינן, "זוהי בהחלט הוכחה, כי מקורבי חומייני עומדים מאחורי סחר הנשק בין איראן וישראל.

ריווחי נמרודי

סוחר הנשק הישראלי יעקב נמרודי, מכר ב־1981 נשק לאיראן בסך של 136 מיליון דולר, ותה המכירה הגיע אתמול לידי אנד הימאים של דנמרק.

החוזה, מתאריך 24 ביולי 1981 (שהעתק ממנו נמצא בידי סוכנות הידיעות הצרפתית), מתייחס לחספקתם של 50 משגרי טילים קרקע־קרקע מתוצרת ארה"ב, 68 טילי קרקע־אוויר "הוק", 3760 פגזי־ליזר נגד טנקים מדגם "קופרהד", 40 תותחים 155 מ"מ טאמפלה" ו־8,940 פגזי תותחים 155 מ"מ.

נשק זה, על־פי החוזה עליו חתמו נמרודי והקולונל [illegible] ממשרד ההגנה האיראני, אמור היה להישלח מאנטוורפן ומרוטרדאם.

יעקב נמרודי מילא משך 15 שנה תפקיד של נספח צבאי בטהראן בימי השאה, ובילה כחצי יובל שנים במדינה זו. (ע"מ)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממגורים למשרד [illegible] בקומת המרתף [illegible] ברחוב [illegible] מס' 16, גוש 6915 [illegible] תיק בנין 0024־015/3. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש להועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב־יפו, [illegible] את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והתנגדות לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

ביטול כל

(המשך מעמוד ראשון)

לענף הבניה הפרטי לא יעוקלו. על כך סוכם אתמול בפגישה שהיתה בין שר האוצר משה נסים לשר הבינוי והשיכון דוד לוי.

שלטונות מס ההכנסה החליטו לאחרונה לעקל את המוקדמות מכספי הסיוע שאישרה הממשלה לענף הבניה. זאת משום חובות גדולים שרבצו על הקבלנים למס ההכנסה. הקבלנים הפרטיים פנו עקב כך לשר הבינוי והשיכון דוד לוי וטענו שעיקול כספי המקדמות, ע"י שלטונות המס, יסכן את מילוי התחייבויותיהם של קבלנים רבים כלפי לקוחותיהם.

תיקון טעות

במאמרה של דליה שחורי "הבקשה שישראל לא יכלה לסרב לה", שפורסם אתמול במדור "חוגים מקורבים", חלה השמטה באחד המשפטים. המשפט המלא צריך להיות כך: "וזה מזכיר לי, בהערת אגב, ידיעה שהתפרסמה בארץ ביום א', המצטטת את העתון הבריטי "אינדפנדנט", שכתב, שהעבודה האורירה של "המוסד" נעשית על־ידי צוות של לא יותר מ־500 איש ואשה, ששכרם נמוך להחריד, וזהה עם השכר המשולם לפקידי ממשלה בדרגות מקבילות".

שרון: הקולנוע והספרות

(המשך מעמוד ראשון)

מהמערך ומהשמאל, עד שידיד הישיבה דן תיכון, תמה בקול רם: מה אתם מתרגשים, כסח"כ מדובר בסרטים.

סרטים פוליטיים

שרון ציין כי שבעה סרטים הציגו את מועמדותם לתחרות לבחירת הסרט הישראלי, בתחרות ה"אוסקר". ארבעה מתוך השיבעה הם סרטים פוליטיים שאינם תורמים לדעתו לדימויה החיובי של ישראל. "לא הבעתי התלהבות מאף אחד מהסרטים".

גם בתקשורת ובספרות

לדעת שר המסחר והתעשיה יש בסרטים הישראליים פרסום מתמשך בכל מה שהוא יהודי או ישראלי, הבעיה של ביזוי והשפלה עצמית, אינם אופייניים רק לעולם הקולנוע, הם קיימים גם בתקשורת ובעולם הספרות. "אם אתם רוצים לדעת מה דעתי, הן הבעיות של ישראל הן לא הבעיות של הבטחון, ולא בעיות הכלכלה, זאת הבעיה של ישראל, זו בדיוק הבעיה של ישראל".

לבטל השיגור ל"אוסקר"

עוזי לנדאו, ביקר את הצעתו לסדר היום "אונטי־פונלו — ישראלי מפורש, מצוי יפה — הצעת ישראל לאוסקר". הוא קרא לשר שרון, לבטל את ההחלטה לשגר סרט זה לתחרות פרס הסרט הזר בתחרות האוסקר. באומר של לנדאו, היה רצוי התקפות חריפות ביותר, לעתים קרובות בוטות ביותר, על כל עולם היצירה הישראלי. לדעתו שורה ארוכה של סרטים ומחזות ישראלים, לוקים בשנאה עצמית, הלקאה עצמית, וביזוי עצמי בפרהסיה. רבים ממחזאי ותסריטאי ישראל שונאים את הדת והדתיים ומאדירים את הפלשתינאים והערבים.

אחראים לירידה

"באותם אמנים יש לראות אחראים במידה רבה לניכור ההולך וגדל בחלק מהנוער למדינה. ואת הביטוי הזה רואים לעתים בירידה של צעירים מהארץ". לנדאו נקב בשמות של יצחק לאור, תיאטרון חיפה ויהושע סובול, וטען כי הם וחבריהם מביאים להקצנת האווירה הציבורית בארץ, וגורמים להמאסת החיים בישראל. הם מרגיקים אותנו ב"תסמונת וייטנאם", המאיימת לפורר את החברה הישראלית. "אני לא מציע להטיל עליהם צנזורה, אבל אני בהחלט מציע לפתוח במערכה ציבורית כדי להציג את הנזק שהם גורמים ולהוקיע את מעשיהם".

מחר ב־ **חותם**

יש עוד ערים מעורבות
חיפה ועכו להבדיל
מאת שלום זמירין
★
ישראלי בניקרגואה
לא רק לקונטראס עוזרים
מאת שלמה סלוצקי
★
טורו בחסות מדינות
לא יותר תחביב ליחידים
מאת ושורות מ. קידר
★
סינרמה
כל תל־אביב בדיסקוטק אחד
מאת עמית רוט
★
צורה ויצירה
קווים ועיגולים — תערוכה
מאת חיים מאור
★
להרוויח רובל קל
מוסקווה מאמינה בכבר בזמנות פרטיות
מאת ג'ף טימבלר
★
מנהיג בעל כורחו
עם עבדול וואהב דראושה
מאת אהוד דוד

תותם אישי מאת לאה אברהם | **שלום בית** מאת חית יוסף | **הראקירי** מאת לוד

טורים ומדורים: עמירם כהן, עודד ליפשיץ, דינה גורן, מיכאל הרסגור, ראובן רחוביצקי, שמואל בונים

נשיא טוגו: אפשר שנחדש היחסים עם ישראל

לומה. — נשיא טוגו גנאסינגבה איארמה, אמר שארצו עשויה להיות המדינה הבאה באפריקה השחורה שתחדש את קשריה עם ישראל. נועד אתמול בעיר הבירה לומה, לשיחה עם הארכיבישוף הקאתולי היווני לשעבר של ירושלים, הילריון קפוצ'י.

ועידה של מפלגת השלטון של טוגו, איחוד העם, שתיפתח היום עשויה טוגו להכריז על החלטתה ללכת בעקבות ליבריה, זאיר, חוף השנהב וקאמרון, ולהיות המדינה החמישית שתחדש קשריה עם ישראל.

איארמה אמר בחודש שעבר מדיו הצרפתי, כי שאלת הקשרים תידון בועידה שתימשך שלושה ימים. (ע"ר)

אש"ף: סוריה מנסה נשק כימי בשתילה

בביירות נמשכים הקרבות בין אמל לאש"ף ■ 39 אנשים נהרגו ■ יותר מ־100 נפצעו

מאת חנה איש הורוביץ, ניו־יורק וסוכנויות הידיעות

נציג אש"ף האשים במועצת־הבטחון את סוריה שירתה טילים בעלי ראש נפץ כימי לתוך מחנה הפליטים בשתילה, אש"ף טוען, כי סוריה משתמשת במחנות הפליטים בבשרה ניסויים לנשק כימי. מועצת הבטחון הוציאה בעקבות דיון זה הצהרה נשיאותית בה הביעה דאגה מההסלמה באלימות, שפוגעת באזרחים במחנות פליטים.

גם ערפאת טען אמש, כי חיילים סדירים של סוריה משליטים טרור על שאתילה.

ביירות נשמע אתמול שוב רעם תותחים ומרגמות, מחילופי האש הנמשכים בין לוחמי המיליציה אמל לבין המחבלים הפלשתינים בלילה שבין יום שלישי לרביעי ולאחר מכן — מסרו מקורות בטחוניים. לפחות 39 בני אדם נפגעו בחילופי אש אלה.

מקורות שני הצדדים אמרו כי תותחים, מרגמות וטנקים המשיכו בהפגזה סביב מחנות שאתילה וברג' אל בראג'נה בדרום ביירות. אמל האשים את המחבלים בירי מתוך עמדותיהם לכפרים בהרי חשוף, מזרחית לביירות והנמצאים בשליטת הדרוזים.

אם אמנם נכונים דיווחים אלה המחבלים מסתכנים במעורבותם של הדרוזים בקרבות על המחנות הנמשכים ביניהם לבין המיליציה אמל מזה חודשיים, אמרו פרשנים צבאיים.

שני הצדדים ממשיכים להאשים אלה את אלה בפגיעה במטרות אזרחיות. לטענת אמל נהרג אדם אחד ו־58 נפצעו באיזורי מגורים שיעיים סביב המחנות בעוד שהמחבלים האשימו כאמור בהפגזות הכ־מטאות הצרות של מחנה שאתילה בתותחי טנקים מדגם "ט־54". הם עוד טענו כי לפחות 40 בני אדם נהרגו ויותר מ־100 נפצעו מאז שהחלו הקרבות על מחנה זה לפני 9 ימים.

מצרים קראה אמש לשים־קץ לנוכחות של מעצמות זרות בלבנון, בשעה שמנהיגים של מפלגות אופוזיציה מצריות יצאו לדמשק ולביירות, בנסיון לפעול להפסקת "מלחמת המחנות".

שר החוץ המצרי עבדל מגיד השמיע את קריאתו בדו"ח לועדת החוץ של הפרלמנט על הקרבות בין השיעים והפלשתינים בלבנון ועל מדיניות מצרים בנדון.

הוא אמר, כי מצרים קוראת לכל המעצמות הזרות להפסיק את פעילותן בלבנון והזכיר במפורש את איראן, ישראל וסוריה, המעורבות ב"ביצה הלבנונית".

הוא גם הדגיש את הצורך להגן על מחנות הפליטים הפלשתיניים בלבנון ולתמוך בתפקידו של יוניפי"ל בדרום לבנון.

עבדל מגיד אמר, כי בעוד ישראל הודיעה על נכונותה לצאת מדרום לבנון, אם יוניפי"ל יורשה להתפרש עד לגבול ישראל, אין סוריה מעוניינת שכוחות האו"ם ידרימו מכיוון שזה יעניק הגנה למחנות הפלשתיניים וישבש את המהלכים הסוריים.

לגבי תפקידה של איראן בלבנון, אמר שר החוץ המצרי, כי טהראן מנסה לכפות יציאה של יוניפי"ל מדרום־לבנון, כדי שתוכל להשתלט סופית על השיעים בדרום־לבנון. (שע"ה, אי.פי., ע"ר, ע־צ)

„פעולה ישירה" מאיים על חיי שופטים

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — אחד מראשי ארגון הטרור הצרפתי "פעולה ישירה" רג'יס שלייכר, איים על חבר המושבעים והשופטים ב"חיסול מהפכני" בפתיחות משפטו בעוון רצח שני שוטרים ושור.

"פעולה ישירה" מפחידה את המושבעים והשופטים. מעריכים, כי היא קיבלה עידוד מכניעת הממשלה לסחטנות. 18 המושבעים כבר המציאו מסמכים רפואיים, כדי להתחמק מהופעה במשפט. רג'יס שלייכר השמיע איומים על חיי השופטים והמושבעים מיד עם פתיחת המשפט ב"ארמון הצדק", שכותר בכוחות משטרה כבדים. צלפים התפרסו על הגגות. גם האולם שקק שוטרים.

מסלול הבאת הנאשמים מבית הכלא ובחזרה משתנה מדי יום, מחשש לפעולה ראוותנית לשחרורם.

התגלו 60 פושעים נאצים באוסטרליה

סידני. — ועדה ממשלתית מיוחדת זיהתה יותר מ־60 פושעי מלחמה נאצים המתגוררים באוסטרליה — מסר אתמול העתון "מורנינג הראלד" היוצא בסידני.

הוועדה בראשותו של אנדרו מנזיס הגישה דו"ח חשאי על פושעי מלחמה לממשלה והעתון אומר כי הוא יפורסם בימים הקרובים.

מנזיס, פקיד בכיר במשרד המשפטים לשעבר, המליץ כי יוכנסו תיקונים בחוק האוסטרלי העוסק בפשעי מלחמה, על מנת לאפשר העמדתם לדין של פושעי מלחמה לפי הדין הפלילי האזרחי. העתון אינו מוסר כיצד השיג את המסמך החשאי אותו הכין מנזיס לאחר חמישה חודשי חקירה.

הוועדה הוקמה, לאחר שבשידור תחנת רדיו מקומית נמסר, כי פושעי מלחמה נאצים הסתננו לאוסטרליה לאחר מלחמת העולם השניה. בחודש אוקטובר הודיע המרכז לחיפוש פושעי נאצים בראשותו של ויזנטל לממשלת אוסטרליה כי הוא מעביר לה רשימה של 40 אנשים החשודים שהם פושעי מלחמה נאצים והמתגוררים באוסטרליה. (ע־צ—רויטר, עתים)

● מקורות דיפלומטיים בביירות מסרו לעתון "לה רון דה־ליבן", כי סוריה הבטיחה להעלות את נציגות אש"ף בוורשה לדרג של שגרירות.

● הדולר עלה אתמול בשוקי הכספים של אירופה והאושש מן השפל אליו ירד בתחילת השבוע, כתוצאה מן הסערה שפקדה את וושינגטון בקשר למכירת הנשק האמריקני לאיראן.

יבטושנקו על „מה שהרוסים רוצים באמת"

שטוקהולם. — המשורר הסובייטי הנודע יבגני יבטושנקו, קרא אתמול לשלטונות הסובייטיים, לאפשר לתושבי המדינה לנסוע ללא הגבלות למדינות אחרות ואמר כי אין לחשוש שהדבר הזה יביא לגלים של בריחה מברה"מ.

במאמר שכתב תחת הכותרת "מה שהרוסים באמת רוצים" שהופיע אתמול בעתון "דאגנס נייטר" בשטוקהולם, אומר המשורר כי תושבי רוסיה סבורים, שיש להתיר לאלה שרוצים לעזוב, לעשות זאת.

"אולם רוב הגדול של הרוסים רק רוצים לתייר בחו"ל על מנת ללמוד מה קורה שם ולהשוות זאת לנעשה בבית. אין לחשוש מבריחה גדולה, אפילו ייפתחו כל הגבולות", הוא כתב.

"העם הרוסי אינו רוצה יותר לעמוד בתור כדי לקנות את הדרוש לו — התורים אינם אלא הרוחות המכוערות של תקופת המלחמה. העם הרוסי רוצה כי יושם קץ למחסור בכל מיני מוצרי צריכה... העם הרוסי רוצה בגדים נאים. העם הרוסי רוצה כי תיפתר בעיית השיכון אחת ולתמיד", כותב יבטושנקו. (ע"ר)

סוף שבוע עם הארץ
עיתון לאנשים חושבים

כך הסתבכנו בפרשת אירן: גילויים חדשים
יואל מרקוס

שלושת אלפי קי"מ ברחבי סין
רשמי סיור
דומן פריסטר

החילוני האחרון: פסול
על ההצגה ועל הצנזורה
מיכאל הנדלזלץ

לעיניך בלבד
מעצרים על סמך מידע חסוי/אורית יער

א. שווייצר על נאט"ו בעקבות רייקיאוויק ● זאב שיף על דרום לבנון ● גדעון סאמט על ניבול פה ואשמת החורדים ● מרדכי ארציאלי עם הח"כ יעקב יוסף ● אריה לביא על חלום הרובוטים שגנוז ● דוד אורן עם נערות מאדחות

מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● מסדרונות מפלגתיים/אילן שחורי ● הטור השלישי/לילי גליל ● הטלויזיה של השבוע/הדה בושס ● חריקות/זאב יפת ● כוסות רוח/ב.מיכאל

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה

„המרכז"

רחוב וולפסון 10, פתח־תקוה, טל. 902051

הודעה לפי ס' 149 לחוק

ניתנת בזה הודעה כי הוגשו לדיון הועדה בקשות ל"שמוש חורג", "הקלה" ו"תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתכנית" כמפורט להלן:

ישוב	חלקה	גוש	רחוב	מס'	שם המבקש	תיק מס'	מהות הבקשה
סביון	159/56	6725, 6683	הרכס	19	אפרים אלדר	191/148	הקלה בשטח בניה עד 6%
גני תקוה	203	6720	העמקים		מרגלית דמארי	546/18	הקלה בשטח הבניה עד 6%
באר יעקב	112	3831	הרב קוק	20	סיידון משה	1090/22	הקלה בשטח כיסוי הקרקע
גבעת שמואל	212	6189	עוזיאל		גרץ אהרון	1119/94	ניצול שטח של 2 יחידות דיור ליחידה אחת
גבעת שמואל	73	6189	ביאליק		שייביץ יחיאל	1118/94	הקלה בשטח הבניה עד 6%+שטח כיסוי הקרקע, הקלה במס' הקומות + 2.5% לתוספת קומה + קו בנין צד עד 10%.
גני תקוה	190/1	6720	הרי יהודה	13	ברק יעקב	485/18	הקלה בשטח כיסוי הקרקע + שטח הבניה עד 6%
באר יעקב	2	3833	תלמי מנשה		נחום שלום	711/22	ניצול שטח של יחידת דיור שניה ליחידה אחת + הקלה בקומת העמודים
באר יעקב	252/ב'	3785	גבעת חומר		ברזילי עפרה	953/22א'	הקלה בקו בנין צד עד 10%
נוה מונוסון	440	6697	אתרוג	7	דוד לולו	456/139	הקלה בשטח כיסוי הקרקע ושטח הבניה עד 6%
גני תקוה	322	6720	סמטת גבעון		נחמה ורפי סברון	694/18	הקלה בשטח הבניה עד 6% ושטח כסוי הקרקע
באר יעקב	57	3832	חבצלת	14	כרמלי לאה	956/22	הקלה במס' הקומות
באר יעקב	107	3832			בן אבו שמעון	786/22	הקלה במס' הקומות וניצול שטח על חשבון יח' דיור שניה
גבעת שמואל	97	6189	אפרים		כהן אוריאל	939/94	הקלה במס' הקומות, בשטח הבניה עד 6%, בשטח כסוי הקרקע, ניצול כל זכויות הבניה של 2 היחידות ליחידה אחת
גני תקוה	152/2	6720	ים המלח		בן ציון שלמה	622/18	הקלה בשטח כסוי הקרקע, בקוי בנין צד ואחורי עד 10%
סביון	281	6498	סמטת הר דפנה	5	ורדי דרור	956/148	הקלה בשטח הבניה עד 6%
סביון	89	6723	סמטת הגדרות		עו"ד קתרוזי		תשריט סטיה מתכנית עפ"י סעיף 138 לחוק התכנון והבניה
סביון	192	6722	198		שורץ יאירה	944/148א'	הקלה בשטח הבניה 8.5% לתוספת קומה
סביון	184	6722	דגן		שחר שורץ	942/148א'	הקלה בשטח הבניה עד 2.5% לתוספת קומה

כל המעוניין אם כבעל ואם מבחינה אחרת בקרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם יוכלו לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הועדה המקומית בשעות העבודה הרגילות ולהגיש התנגדויותיהם תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

י. ויסמונסקי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "המרכז"

חירון
מסחר השקעות ומבני תעשיה בע"מ

הודעה בדבר אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזה הודעה כי האסיפה הכללית השנתית הרגילה של החברה תתקיים ביום שלישי 23.12.86 בשעה 17.00, במשרדי עו"ד א. בן־שחר, שדרות רוטשילד 136 ת"א.

על סדר היום:
1. דו"ח המנהלים
2. אישור הדוחות הכספיים ליום 31.3.86
3. בחירת מנהלים
4. מינוי רואה חשבון לחברה
5. שונות

כל בעל מניות שלא יוכל להשתתף באסיפה רשאי למנות מיופה כח בכתב ובלבד שכתב המינוי יגיע למשרד הנ"ל 48 שעות לפני מועד האסיפה.

ניתן לעיין בדוחות הכספיים של החברה במשרד עו"ד א. בן שחר.

בשם מועצת המנהלים
אמיר אריה

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 4.12.86

	יחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.4870	1.5055	1.4936
דולר אמריקני	1	1.45	1.51	1.4768	1.4952	1.4840
מרק גרמני	1	0.73	0.77	0.7463	0.7556	0.7491
לירה סטרלינג	1	2.08	2.18	2.1155	2.1419	2.1236
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2278	0.2306	0.2287
ין יפאני	100	0.89	0.94	0.9107	0.9221	0.9144
גילדן הולנדי	1	0.65	0.68	0.6600	0.6682	0.6629
פרנק שוויצרי	1	0.88	0.92	0.8949	0.9061	0.8986
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2143	0.2170	0.2153
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1972	0.1997	0.1982
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1975	0.2000	0.1984
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.3022	0.3060	0.30
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0675	1.0809	1.0728
דולר אוסטרלי	1	0.93	1.00	0.9628	0.9748	0.9675
ראנד דר' אפריקני	1	0.40	0.68	0.6678	0.6761	0.6712
פרנק בלגי	10	0.35	0.37	0.3584	0.3629	0.3603
שילינג אוסטרי	10	1.04	1.09	1.0609	1.0741	1.0644
לירה איטלקית	1,000	1.06	1.12	1.0767	1.0901	1.0808

ביהמ"ש העליון: אדם יחשב מת כשנפסקת פעילות מוחו

השופט בייסקי פוסק כי מוות מוחי יקבע בידי יותר מרופא אחד ■ והוסיף קריאה לחכמי ההלכה לא להתעלם מהמקובל בעולם הרפואה

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

בית המשפט העליון פסק אתמול בהחלטה עקרונית ותקדימית, כי אדם יחשב במת מבחינה משפטית כאשר נפסקת פעילות מוחו, גם אם ליבו ואבריו האחרים ממשיכים בפעילותם.

במסק דין ארוך ומנומק כתב השופט ד"ר משה בייסקי כי קביעת רגע המוות טרם נקבעה בחקיקה הישראלית. למרות שיש לה השלכות מרחיקות לכת בתחומי הרפואה, המשפט והחברה.

השופט בייסקי ציין כי שאלות רבות מתעוררות נוכח קביעת רגע המוות והוא מעלה חלק משאלות אלה: "מהו הרגע שבו מותר ליטול איבר מתורם? מהו הזמן בו מותר לנתק אדם גוסס ממכשירי החייאה מלאכותיים?

הערעור נדחה

בית המשפט העליון נזקק לסוגיית קביעת רגע מותו של אדם, בערעורו של נתן בלקר, שהורשע בשנת 1982 ברצח אכזרי של אשתו, לאחר שחשד בה כי היא מקיימת יחסים עם אחר. בפסק־הדין מתוארים נסיבות המעשה. "המערער שפך על המנוחה נפט, הדליק גפרורים וניסה לשרוף שערותיה. עוד המנוחה זועקת והמערער הרימה בידיו והשליכה מבעד לחלון דירתם שבקומה הרביעית. ברגע האחרון הצליחה המנוחה לאחוז באדן החלון, אך המערער שחרר אחת לאחת אחיזות אצבעותיה וגרם לנפילתה מגובה ארבע קומות. האשה נחבלה קשות בראשה והובלה לבית־חולים. הרופאים קבעו כי נגרם לה מוות מוחי ואין כל תועלת בטיפול רפואי. הרופאים ביקשו לנצל את כליותיה של המנוחה להשתלה לחולים הזקוקים לכך, ולכן חוברה למכשירים מלאכותיים כדי לשמור על נשימתה ולחץ דמה. כליותיה הוצאו מגופה למטרת השתלה והמכשירים המלאכותיים נותקו כעבור 5 ימים מהאירוע".

בית המשפט המחוזי בתל־אביב הרשיע את נתן בלקר ברצח ועל כך ערער לבית המשפט העליון. בערעורו טען באמצעות פרקליטיו, ג. קולונג, פ. נוסבאום ופ. פרידמן, כי מותה של אשתו לא נגרם ישירות מהפלתה מקומה רביעית. באי כוחו לא חלקו על העובדה שנגרם למנוחה "מוות מוחי". אך הם טענו שנשימתה ופעימות הלב לא פסקו והמוות נגרם רק כאשר נותקה המנוחה ממכשירי ההחייאה.

שאלות למחוקק

השופט משה בייסקי קובע כי הערעור מציג את השאלה המרכזית: אימתי נקבע רגע מותו של אדם? פסק דינו נותן את התשובה, כי מותו של אדם נקבע עם הפסקת פעולת מוחו ועל כן נידחה הערעור.

בפסק דינו קובע השופט כי מוות מוחי יקבע על־ידי יותר מרופא אחד, ורופאים אלה לא יהיו חברי צוות ההשתלה, שיוציאו מגופת הנפטר אברים לצורך השתלה. הוא קובע כי יש לקיים שורה של בדיקות ובדיקות חוזרות ולערכן רישום מפורט של בדיקות אלה לפני קביעה סופית של ה"מוות המוחי". השופט קורא למחוקק הישראלי לתת מענה לשאלות אלה בחקיקה מתאימה.

פרק נכבד מפסק הדין מוקדש לניתוח המצב ההלכתי. השופט קורא לחכמי ההלכה לא להתעלם מהמקובל בעולם הרפואה.

דו"ח מבקר המדינה:

ביקורת חריפה על משרד הפנים והשלטון המקומי

משרד הפנים העביר כספים לרשויות מקומיות לצורך תמיכה במוסדות־דת, שלא על פי הוראות הממשלה ■ הרשויות המקומיות העניקו הטבות מפליגות לפקידות הבכירה

מאת אשר שילוני, כתבנו לעניינים מוניציפליים

משרד הפנים העביר, בשנים 1984־1985, כארבעה מיליון דולר לרשויות המקומיות לצורך תמיכה במוסדות, בעיקר מוסדות דת וישיבות, לפי רשימה שמית של המוסדות שהמשרד סיפק לרשויות. חלק ניכר מהכספים בא ישירות מכספי הקרן לאיזון של משרד הפנים, שנועדה לאזן את תקציבי הרשויות. פעולה זו ביצע משרד הפנים בניגוד להוראות הממשלה לסיה על הרשויות לתמוך רק במוסדות הפועלים בתחומן או למען תושביהן.

הדברים כלולים בדו"ח מבקר המדינה על השלטון המקומי, שהותר לפרסום היום (על הדו"ח ראה "על היום" בעמוד 5). מבקר המדינה, יצחק טוניק מותח ביקורת חמורה על משרד הפנים ודורש ממנו להפסיק לאלתר נוהג פסול זה — "דבר העושה פלסתר את הכוונות שהיו בבסיס הכנת הנוהלים למתן התמיכות".

תבורי מגיב

מבקר המדינה מותח ביקורת על חלק ניכר מהרשויות המקומיות, שחרגו מחוק תקציב המדינה ובין היתר באמצעות מתן הטבות מפליגות לפקידות הבכירה. מתן הטבות במס הכנסה לעובדים ועוד. המבקר מאשים את משרד הפנים כי פיקוח על השלטון המקומי הוא בלתי־יעיל.

רב תבורי, יושב־ראש מרכז השלטון המקומי הגיב אתמול לראשונה על דו"ח מבקר המדינה ואמר שהרשויות המקומיות אינן קשורות בתקשיר של נציבות שרות המדינה ובסמכותן לקבוע את תנאי העסקתם של עובדיהן. אשר לטענות על חריגות מחוק תקציב המדינה, אמר תבורי שהרשויות המקומיות חיסלו 4500 משרות — ואף סקטור ציבורי אחר לא עשה זאת.

ארגנטינה:

מפקד המשטרה של השלטון הצבאי ל־25 שנות מאסר

זהו פסק־דין ראשון של קצין זוטר בשלטון הצבאי ■ "מעט מדי" הגיבה עולה מארגנטינה, שבני־משפחתה "נעלמו" בהוראתו

מאת שלמה סלוצקי ומאת כתב עתי"ם

בית משפט בארגנטינה גזר 25 שנות מאסר על הגנראל בדימוס ראמון קאמפס בגלל עבירות חמורות בתחום זכויות האדם. היה זה פסק הדין הראשון של קצין זוטר בממשלה הצבאית לשעבר של ארגנטינה, שבזמן שלטונה "נעלמו" שלושת אלפים בני אדם.

יום קודם לכן הורה בית המשפט על מעצרם של ארבעה אנשי צבא לתקופות של 4 עד 23 שנים לאחר שהורשעו בנטילת חולק "במלחמה המלוכלכת" נגד שמאלנים מתנגדי המשטר.

קאמפס, קצין צבא, היה מפקד משטרת בסאנוס איירס במהלך שנתיים בתקופת השלטון הצבאי והיה מראשי הלוחמים נגד מתנגדי המשטר בשנים 1976־1981. הנאשם המאושפז בבית החולים לצורך טיפול במחלת הסרטן לא נכח בבית המשפט בעת שהוקרא גזר דינו, גם יתר הנאשמים נעדרו. הוא הורשע ב־73 סעיפים של עינויים וב־4 מקרים של חטיפות אנשים. הוא נמצא זכאי ביקשר לאשמה אחת של רצח.

בינואר 1984, כשעזב קאמפס את תפקידו ונסע לספרד, התראיין לעתון "פואבלו" והצהיר "אני גאה על כל מה שעשיתי, כולל על 5000 המקרים של אלו שיש הקוראים להם "נעדרים", אם הייתי צריך לחזור על חיי, הייתי חוזר ועושה זאת שוב באותו אופן". כשהחל המשפט והצהרה זו הובאה כעדות נגדו, ניסה להתכחש לה. אך הקלטת הראיון שהציג העתונאי הספרדי חוסה רומיאו דיברה בפני עצמה.

עדים רבים שהיו פזורים ברחבי העולם הגיעו למשפטו של קאמפס. אחד הנעדרים המוכרים יותר היה יעקב טימרמן, העתונאי היהודי שהקדיש לו פרק נכבד בספרו האוטוביוגראפי, שעסק בעינויים שעבר בפקודת קאמפס בשל יהדותו.

עדה אחרת מוכרת פחות היתה ד"ר מרתה גולדברג, שבעלה נחטף ונרצח בפקודת קאמפס ב־1976, היא נסעה במיוחד מישראל לארגנטינה כדי להעיד במשפט.

מריה בוטנר, שבני משפחתה נחטפו ונרצחו אף הם בידי קאמפס, הגיבה, עם התפרסם הידיעה, כי נגזרו לו 25 שנות מאסר: "מעט מדי".

שר התקשורת: פסילת "היהודי האחרון" איננה חוקית

כיוון שבדיון על הפסילה השתתפו שניים, שחברותם בוועדה לביקורת סרטים ומחזות טרם אושרה ■ כך כותב השר רובינשטיין ליועץ המשפטי לממשלה

שר התקשורת מר אמנון רובינשטיין קובע כי החלטת המועצה לביקורת סרטים ומחזות לפסול את המחזה "היהודי האחרון" של המחזאי שמואל הספרי איננה חוקית. השר רובינשטיין קובע זאת במכתב ששיגר אל היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, הוא קורא ליועץ לפעול בעניין זה ולקבוע כי ההחלטה אינה חוקית.

השר רובינשטיין טוען במכתב ששוגר ליועץ המשפטי אתמול אחרי־הצהריים, כי לפי החוק, באישור הממשלה, ממנה שר הפנים את המועצה לביקורת סרטים ומחזות.

שר התקשורת טוען כי ב־26 בפברואר השנה ביקש שר הפנים מהממשלה לאשר שני מינויים חדשים לוועדה. המינויים הם אברהם דורון והרצל פישמן.

השר מוסיף כי הגיש הסתייגות למינויים אלה ומאז לא אישרה הממשלה את המינויים ולא דנה בבקשת השר פרץ.

למרות שחברותם של הרצל פישמן ואברהם דורון לא אושרה על ידי הממשלה, טוען רובינשטיין, הם מונו כחברים במועצה לביקורת סרטים ומחזות ואף השתתפו בדיון על פסילת המחזה. לפיכך הרכב המועצה שהחליטה לפסול היה פגום והפסילה פסולה בעצמה.

רובינשטיין מבקש מהיועץ המשפטי לממשלה לבדוק סוגיה זו ולהכריז כי אכן ההחלטה פסולה.

עוד טוען השר כי נודע לו שהשר פרץ תבע כתנאי מוקדם לצירוף חברים למועצה לביקורת סרטים ומחזות תהיה נכונותם להצהיר על הצורך בקיום צנזורה על סרטים ומחזות. השר רובינשטיין טוען כי תביעה זו אינה סבירה ואינה יכולה לשקף את מגוון הדעות וההשקפות בעם. (עתי"ם)

הסתיים הסכסוך בין קופ"ח מכבי לרוקחים

מאת יוסף שמי, כתב "על המשמר"

קופת־חולים "מכבי" חויבה לעבוד עם 19 מתוך 27 בתי־המרקחת, שאיתם סירבה לחתום על הסכם. צוות בוררים בראשות השופט בדימוס מישה נכט לא קיבל את טענת הקופה כי ההתקשרות עם בתי־מרקחת אלה תסכן את בתי־המרקחת של הקופה.

הבוררים אישרו רק את סירוב הקופה לגבי שמונה בתי־מרקחת פרטיים.

"מכבי" קשורה סך־הכל עם 300 בתי מרקחת ויושב־ראש ארגון הרוקחים ארמנד ברקו אמר כי בזה הסתיים הסכסוך בין הרוקחים ובין קופת חולים "מכבי". כזכור פרץ הסכסוך עם סרובו של ארגון הרוקחים להסכים שגם לקופת־חולים "מכבי" יהיו בתי מרקחת משלה.

מפעל לעיבוד ירקות יוקם בבקעת הירדן

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

מפעל לעיבוד ירקות טריים מיבולי בקעת הירדן יוקם במעלה אפרים, ויתחיל תוך חודשים אחדים בשיווק תוצרתו, בעיקר ליצוא. התוכנית להקמת המפעל ועבודות המחקר הושלמו ואושרו אתמול על־ידי שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון.

בפגישת שרון עם ראשי ההתיישבות בבקעת הירדן נדונו תוכניות פיתוח נוספות ביישובי הבקעה. כדי לנצל את התנאים המיוחדים של הבקעה לצורך גידולים חקלאיים לתעשייה, מינה שרון צוות מיוחד שיגבש תוכניות להקים מפעלי מזון נוספים באיזור. מפעלים אלה יתבססו על מחקריה של המעבדה למזון, שהקמתה אושרה אתמול.

הגנת הצרכן תובעת שינויים בחוקי הבטוח

נציגי הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות מסרו אמש את עיקרי הצעותיה של הרשות לתיקונים בחוקי הביטוח השונים, שטרם נענו.

יו"ר הרשות נוזהת קצב אמרה במסיבת עיתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב, כי המשפחה הממוצעת מוציאה כסף רב על ביטוחים שונים ולפיכך מבקשים נציגי הרשות ייצוג בוועדות הביטוח.

היועץ המשפטי לרשות להגנת הצרכן בהסתדרות ד"ר סיני דויטש אמר, כי הגופים הממשלתיים אינם נענים לדרישות הרשות. לדעתו, יש לקויים בענף הביטוח ותעריפי ביטוח רכב מקיף מהגבוהים בעולם. בעבר היו הנחות על בסיס אישי וקבוצתי וזה מיתן את התעריף. בספטמבר השנה פנתה הרשות להגנת הצרכן אל המפקח על הביטוח בשאלה מה היה התחשיב הכלכלי של ביטול ההנחות וקביעת התעריף החדש, אך לא קיבלה תשובה.

מדובר עמד גם על בעיית הביטוח של רוכשי דירות מפני פשיטות רגל של המבטחים. הוא הזכיר את חברת "קידום" שעסקה בביטוח של רוכשי דירות, אך כשהתמוטטו חברות בנייה, "קידום" לא יכלה לעמוד בהתחייבותה. (עתי"ם)

קורפו: השקעה בתשתית הכבישים — הכרחית

בתי־המשפט בארץ ניצלו בצורה יעילה את עונש שלילת רשיון הנהיגה של נהגים עבריינים, אמר אמש שר התחבורה חיים קורפו, בהשתלמות שופטי תעבורה בנווה אילן.

הוא ציין, כי לעומת 5,892 רשיונות נהיגה שנשללו על־ידי בית המשפט ב־1981, נשללו בשנת 1985 רשיונותיהם של 46 אלף נהגים עבריינים ואילו עד מחצית 1986 נשללו רשיונותיהם של כ־35 אלף נהגים עבריינים.

לדעת קורפו, עובדה זו מוכיחה כי חל שינוי ביחס הסלחני שהיה בעבר כנגד נהגים עבריינים. הוא ציטט את פסיקתו של שופט בית־המשפט העליון, דב לוין, שקבע כי "יש להעדיף מעל הכל לצד כל עונש אחר את עונש הפסילה מלהחזיק ברשיון נהיגה, אם לתקופה ארוכה ואם לתקופה מצומצמת, אם בפועל ואם על תנאי, הכל לפי נסיבות העניין".

שר התחבורה מסר כי הגיש לממשלה תוכנית חומש מינימלית להשקעות בכבישים בסך 450 מיליון דולר, והדגיש, כי אם הממשלה לא תיענה לה, היא איננה ממלאת את תפקידה. הוא הוסיף כי השקעה בתשתית היא חובתה של הממשלה והתוכנית שהוגשה היא חיונית והכרחית. (עתי"ם)

ביוגרפיית בן־גוריון תורגמה לספרדית

ספרו של מיכאל בר־זוהר "בן גוריון — ביאוגראפיה" תורגם לספרדית על־ידי הוצאת הספרים "אורורה". הספר הוגש על ידי מר אריה אבידור, ממנהלי ההוצאה, לסגן ראש הממשלה ושר החוץ והתרבות מר יצחק נבון. בעת הגשת הספר לשר נמסר, כי דוברי ספרדית רבים בארץ ובחו"ל גילו התעניינות רבה בתולדות חייו של ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון של ממשלת ישראל ולכן הוחלט לתרגם את הביאוגרפיה לספרדית. צויין כי זו הפעם הראשונה שהוצאת הספרים "אורורה" מפרסמת ספר בספרדית במקביל להופעת הספר במהדורה העברית. (עתי"ם)

42 כינורות זעירים הוטסו מארה"ב למעלות

42 כינורות זעירים, שנבנו במיוחד כדי לאפשר לפעוטות בני 3 עד 6 לנגן בשיטת הסוזוקי, הגיעו בימים אלה מארצות־הברית למעלות.

כחמישים פעוטות ממעלות, מהכפר הערבי תרשיחא ומכמה ישובים אחרים בסביבה, לומדים זה חודשים אחדים לנגן בשיטה היפנית שהוציאה כבר כנרים מעולים ביותר.

עד עתה למדו הפעוטים על כינורות דמה, שנועדו לאמן אותם להחזיק את הכינור ולהפעיל את שריריהם בצורה נכונה בעת הנגינה.

הכינורות יוצרו עבור התלמידים הישראלים במפעל בסנט לואיס. חברת "אל על" הטיסה אותם חינם ארצה והמרכז הישראלי לאמנות יוצרת לסייע בהבאתם לישראל.

הכנר יהודי מנוחין שביקר בארץ לא מכבר, הזמין את הכנרים הצעירים לירושלים, מימן את נסיעתם ממעלות לבירה ונתן להם הסברים על תורת לימוד הכינור. (עתי"ם)

מאסר־עולם לרוצחי נהג המונית הערבי

עונש של מאסר עולם הוטל אתמול בבית־משפט המחוזי בירושלים על שלושת הנאשמים ברצח נהג המונית הערבי חמיס טוטנג'י (35) בחודש אפריל אשתקד.

ב־22 באפריל אשתקד נמצאה גופתו של הנהג במוניתו בכביש ירושלים - מעלה־אדומים. בחקירה התברר כי המנוח נורה ב־3 כדורים מרובה מ־16. כנאשמים ברצח הועמדו לדין 3 אנשים: דני איזנמן — שוטר, גיל פוקס — חייל, ומיכל הילל — סטודנטית. בית־המשפט הרשיע אותם בדין וקבע, כי ביצעו את הרצח כנקמה על הרצחו של נהג המונית דוד כספי זמן מה קודם לכן.

בפסק־הדין מתארים השופטים אליהו נועם, צבי טל ושלום ברנר את נסיבות פגישתם של השלושה, עד שגמלה בליבם ההחלטה לבצע את המעשה. כחודשיים לפני המקרה פגש הנאשם דני איזנמן את מיכל הילל, סטודנטית לספרות וגיאוגרפיה, במסעדה בתחנה המרכזית בירושלים. השניים פתחו בשיחה ואיזנמן אמר כי הוא איש שב"כ "העוסק בחיסול הצד שכנגד".

דקות אחרות אחר־כך הגיע למקום הנאשם גיל פוקס, חברו של איזנמן, שהוצג כאיש שב"כ בכיר המתחזה לחייל פשוט. מאז אותה פגישה קיימו השלושה פגישות אחרות בבאר בירושלים והחליטו להקים קבוצה שתגיב על פעולות טרור. כשנרצח נהג המונית דוד כספי החליטו לרצוח נהג מונית ערבי כנקמה על הרצח.

ידאגו לשחררם

בליל האירוע הגיעו במכונית משטרתית שהיתה ברשותו של איזנמן. עלו על מוניתו של המנוח חמיס טוטנג'י והורו לו לנסוע למעלה אדומים. גיל פוקס נסע אחרי המונית במכוניתו של איזנמן. לאחר דקות אחרות של נסיעה, ביקשה הילל מהנהג לעצור כי היא חשה ברע. הנהג עצר את המונית. גיל פוקס עצר את הרכב שבו נסע לצד המונית, יצא מהרכב ניגש לנהג המונית והורה לו להזדהות, לאחר שהציג עצמו כאיש בטחון. דני איזנמן יצא מהמונית ובכלי נשקו של פוקס ירה בנהג 3 יריות שגרמו למותו. אחר כך הסתלקו השלושה במכונית הרנו של איזנמן.

בכל פסק דינם אין השופטים מציינים כיצד חשפו המשטרה ושירותי הביטחון את מבצעי הרצח.

עם הקראת גזר־הדין פרצו בני משפחותיהם של הנאשמים בבכי, ואילו הנאשמים עצמם קיבלו את גזר דינם באיפוק. בני המשפחה אמרו כי ידאגו לשחרר אותם מהמאסר, כשם שדואגים לשחרר את אנשי המחתרת. עורכי־הדין אמרו כי ישקלו לערער לבית־המשפט העליון. (עתי"ם)

אלכוהוליסט נמצא ללא רוח חיים

אדם המוכר כאלכוהוליסט נמצא אתמול לפנות בוקר ללא רוח־חיים בביתו בבאר־שבע. על פניו נמצאו סימני חבלה ודם, והמשטרה עומדת לבקש מבית־המשפט צוו לנתיחת הגופה, כדי לקבוע אם מותו נגרם כתוצאה מעבירה פלילית.

סמוך לשעה 01.00 לפנות בוקר הוזעק רופא לביתו של ברקו זהבי, בן 48, המתגורר ברחוב מיבצע סיני בבאר־שבע. בעל הדירה היה שרוע על רצפתה ללא רוח חיים וסימני חבלות ודם על פניו. הרופא קבע את עובדת מותו והעלה סברה, כי בגלל התמכרותו לאלכוהול ייתכן שנפל על פניו ונהרג כתוצאה מהחבלות. משטרת באר־שבע מבקשת לברוק את נסיבות המוות, באמצעות נתיחת הגופה. (עתי"ם)

מאסר ע"ת לנאשמי פרשת הנוסע הסמוי

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

רב־החובל של האונייה "מורן" אבנר גלעד מקיבוץ נחשולים, נדון אתמול לשנתיים מאסר על תנאי לשלוש שנים, לאחר שהורשע בהסעת הנוסע הסמוי בכלי תחבורה מסוכן ובתקיפתו, ואילו הקצין השלישי, רון גורפינקל, נידון לשישה חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים על חלקו בפרשה זו.

השופט אמנון כרמי ציין בגזר־הדין, כי לא הובאה כל ראייה בפני בית־המשפט לגבי מה שעלה בגורלו של הכושי, וניתן לקוות שהגיע לחוף מבטחים מבלי שאונה לו כל רע.

התביעה טענה, כי השניים הורידו במארס 1982 נוסע כושי סמוי שנתגלה על סיפון האונייה "מורן". לטענת התובעת, חנה לפין־הראל, סטה רב־החובל מנתיבו, התקרב לחופי מוזמביק, שם הוריד את הכושי לאחר שהיכה אותו לרפסודה כשהוא מצוייד בחגורת הצלה ובמזון.

השופט כרמי קבע בגזר־הדין, כי יש לראות בעצם הרשעתו של רב־החובל נפילה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, וכי נוכח השנים הרבות שחלפו מאז האירוע בטל ערכה של הענישה.

השופט ציין, כי אילו הוכח שהכושי נפגע או טבע כתוצאה מהורדתו מהאונייה, היה גוזר עונש מאסר בפועל על הנאשם.

בהתייחסו לקצין השלישי רון גורפינקל קבע השופט, כי זה נטל חלק במעשה פסול של רב־החובל.

הוגשו כתבי־אישום נגד עובדי מוסד "רוחמה"

כתבי־אישום נגד 8 עובדי המוסד למסגרים "רוחמה" בכפר־סבא, הנאשמים בתקיפה של חניכים, הוגשו אתמול לבית־משפט השלום בכפר־סבא.

משפטם של הנאשמים ייפתח ב־18 בדצמבר בבית־המשפט בכפר־סבא. קודם לכן שוחררו בערבות 7 מבין העצורים בבית־משפט השלום בפתח־תקווה.

מחמור נוסרת, תושב טייבה, מואשם, כי ב־30 באוקטובר 1986 תקף חניך במוסר, הוריד את ראשו אחורנית, החביא צלחת אוכל לחניך אחר והביא לליכוי יצרים של חניך שהתפרץ וצעק בעקבות זאת. עוד הוא מואשם, כי במהלך ויכוח עם השוטרת הסמויה דינה רייקוס אמר לה "צריך להראות כאן מיהו החזק".

נגד רונלד מרקוס בן 36 מכפר־סבא מפורט בכתב־האישום, כי ב־1 בנובמבר 1986, בהיותו במשמרת, שלח חניכים ללטף מתגרבות גרמניות, עיקם את ידו של אחד החניכים וציווה עליו לשבת מתחת לשולחן, ציווה על חניך לשבת על שיח קוצני ולשבור אותו, הצליף בחניכים בענפים קוצניים ואלה פתחו בהיסטריה. באחד המקרים מנע ארוחת ערב מאחד החניכים.

בכתב־האישום נגד רחל ביטון, נשואה ואם לארבעה מכפר־סבא, נאמר, כי חבטה בידית ברזל באחת מחניכות המוסר.

בכתב־האישום נגד מריאנה גנץ מפורט, כי תקפה את אחת החוסות במוסד, חבטה על פניה ודחפה ילדה עיוורת שנפלה על הריצפה.

מול אותנה מכפר־סבא מואשמת כי תקפה בידית ברזל ילדה עיוורת, איימה במגב על חניכה אחרת וחבטה בבקבוק תרסיס באחת המטופלות.

נגד אליס סוויסה נאמר בכתב־האישום, כי חבטה בידית מתכת באחד מהחניכים והיכתה במטאטא חניך אחר.

זכיה ווחד מואשמת, כי סטרה לאחת המטופלות כאשר ביקשה דבר מה ובאחד המקרים קשרה בשרוך חניכה כשרגלה באוויר.

רותי ריין תושבת כפר־סבא מואשמת, כי הצליפה בצרור מפתחות באחת החוסות. (עתי"ם)

2 ישישים נפצעו מפיצוץ עקב דליפת גז בחיפה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שני ישישים, לוטציה פוגל בת 73 מחיפה וידידה שמעון סמואל בן 76 מת"א, שהתארח בביתה, נפצעו אתמול בבוקר באורח בינוני עד קל מפיצוץ כתוצאה מדליפת גז.

במוקד משטרת מרחב חיפה נתקבלה הודעה על פיצוץ עז ברחוב עקיבא ועל ענן עשן כבד המיתמר במקום. כמו־כן דווח כי בתוך הבניין לכודים דיירים וההערכה הראשונית היתה כי המדובר בפיגוע חבלני.

למקום הוזנקו כוחות גדולים של מד"א, מכבי־אש ומשטרה, שכללו חוקרים, ניידות לסיור וקצינים בכירים. רק משהגיעו הכוחות למקום הוברר כי המדובר בפיצוץ שאירע כתוצאה מדליפת גז.

מהחקירה הראשונית של אנשי מכבי־האש הוברר, כי ככל הנראה היתה דליפת גז מתנור החימום בדירה שנמשכה כל הלילה ובבוקר ביקשה לוטציה פוגל להצית את התנור כדי לחמם את הדירה ואז אירע הפיצוץ.

כתוצאה מן הפיצוץ נפצעו, כאמור, שני הישישים ונגרם נזק כבד לדירה.

כתבנו מציין, כי זהו המקרה השביעי בתוך שנתיים של פיצוץ כתוצאה מדליפת גז באיזור חיפה והקריות.

שוטר נהרג בתאונה בת"א

בליל יום הולדתו ה־42 נהרג בלש של היחידה המרכזית בת"א, רס"ר מיכה זיטנר מרמת־השרון, בתאונת דרכים שהתרחשה אור לאתמול.

איש המשטרה נהרג בהתנגשות בין רכב משטרה, שהיה בדרכו לאירוע, לבין מכונית פרטית ברחוב על פרשת דרכים בת"א.

מכונית המשטרה מדגם "אריקה", שבה ישבו רס"ר זיטנר וסמ"ר יצחק רוטנשטיין, צפרה והפעילה את האורות המהבהבים, כאשר מסיבה שטרם הוברדה סופית, התחככה במכונית פרטית מדגם "רנו" והשתיים התנגשו לכסות זו בצד זו.

מפ"ם

מפלגת הפועלים המאוחדת

המרכז

לוח פעילות שבועית
מה־4.12.86 עד ה־11.12.86

4.12 ביה"ס רודמן קרית־ים – 10.00 – אמרי רון – מפגש תלמידים
סניף חיפה – 17.00 – מפגש דור ההמשך
סניף תל־אביב – 18.00 – אילן גילאון, מיגל ביק – עם הדור הצעיר
סניף נהריה – 20.00 – ולדי מורג, שלמה קיבריק – ישיבת מזכירות
סניף רמת־אביב – 21.00 – אילן גילאון, מיגל ביק – עם הדור הצעיר
5.12 קיבוץ רמות־מנשה – 21.00 – ח"כ יאיר צבן – מפגש עם קיבוצי הסביבה
סניף כפר־סבא – 21.00 – אילן גילאון, דני פלג – מפגש נוער על הנושא: מחאת הנוער בבתי הספר. הקרנת הסרט: "שיער"
6.12 שבת ה־6.12 – בשעה 09.30
מפגש חברות יהודיות־ערביות
בבקה־אל־גרביה – במועדון מפ"ם
בהשתתפות: ח"כ אמירה סרטני
לוטפי ותג'י מואסי – מזכיר סניף מפ"ם
פטמה מסרווה – מנחה
אירוח בבתי המשפחות בכפר
סניף אשדוד – 10.00 – חנרי אלכסיס – יום עיון לפעילי צוותא אשדוד
סניף קרית־אליעזר – 18.00 – דויד שטוקפיש, עו"ד שמואל הורביץ, מרדכי שטיינברג – סימפוזיון: "יידיש במדינת ישראל"
7.12 שדה־יואב – 21.00 – ח"כ אלעזר גרנות – שיחת קיבוץ
סניף אשקלון – 08.30 – ח"כ אלעזר גרנות – יום ביישוב
ביה"ס "מזור", חיפה – 09.45 – ג'מאל כנען – מפגש תלמידים
סניף חיפה – 17.00 – שולה שחר – תא חברות
סניף נהריה – 17.00 – ח"כ חייקה גרוסמן – לשכה פרלמנטרית
מ.פ. כפר־סבא – 17.00 – דני פלג – מועדון ותיקים
סניף אשדוד – 18.00 – יצחק שושני – יידיש
טבעון, ביה"ס "אורים" – 19.00 – ח"כ אמירה סרטני – שיחה עם תלמידים
8.12 ראשון־לציון – בית ההסתדרות – 18.00 – נעמי ריפתין – מועדון לחברים
סניף נהריה – 18.00 – רחל פולקנפליק – מועדון גימלאים
סניף תל־אביב – 19.00 – וילי ברנהולץ – מזכירות הסניף
סניף פתח־תקוה – 19.00 – יוסי מרציאנו, מנחם רצון – מפגש אזורי מגזר ערבי
טבעון – 20.30 – יצחק פטיש – חוג בית משפ. פריד
9.12 קיבוץ יד־מרדכי – 21.00 – יוסף נצר – סמינר רעיוני
אורט שפרינצק – 9.45 – נדב בר אמוץ – מפגש עם תלמידים
סניף תל־אביב – 10.00 – נתן בקלר – שיחת חברים
אשדוד, שכונה ג' – 19.30 – עו"ד נעים שומר, חנרי – פתיחה לשכה מוניציפאלית
10.12 קיבוץ רוחמה – 21.00 – פרופ' זאב שטרנהל – שיחת חברים
סניף תל־אביב – 10.00 – אברהם אחיעזרא, רבקה יעקובוביץ – המדור לעובדת השכירה
סניף רחובות – 17.00 – נתן בקלר – מפגש ותיקי התנועה
קיבוץ שמיר – 17.00 – נחום שור – חוג ותיקים
סניף קרית־ים – 19.30 – אריה חדש – אסיפת חברים
סניף קרית־שמונה – 20.00 – נחום שור – אסיפת חברים

בית המרכז – 13.00 – ישיבת מליאת מחלקת הארגון

פורום לענייני אמל"ט
ביום ה' 4.12. ב־16.00. במועדון הקבה"א
"תמורות ביהדות אמריקה הלטינית"
בהשתתפות: יהושע פייגון, אליהו לחב, ארי טפלא וברנרדו טרייטסר
מנחה: דב אביטל

האיגוד המקצועי

5.12 מ.פ. חיפה – 09.00 – דב אלקנתי – סיעת מפ"ם בהדרו. של יחזקאל יחזקאל
7.12 סניף תל־אביב – 17.00 – מיגל ביק, רבקה יעקובוביץ – העובדת השכירה
10.12 סניף תל־אביב – 10.00 – אברהם אחיעזרא, רבקה יעקובוביץ – העובדת השכירה

בפלילים

הומלץ לדון את מהנדס התברואה בבי"ח אשקלון

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

היחידה הארצית לחקירות הונאה בראשותו של תנ"ץ יורם גונן ממליצה להעמיד לדין את מהנדס התברואה במרכז הרפואי "ברזילי" באשקלון, מיליאן ליביו, בחשד של קבלת שוחד ומירמה.

בתום חקירה ארוכה סבורים במשטרה, כי יש בידיהם יסוד לחשד כי המהנדס נהג לקבל שוחד מלקוחות שנזקקו לאישורים שהנפיק בתוקף תפקידו.

מיליאן ליביו חשוד כי קיבל שוחד בסך 1200 דולר מבעל מפעל לייצור גבינות תמורת אישור לבנות חדר קירור במפעלו. כמו־כן נטל לעתים מזומנות מצרכים עבור שירותים שונים. לאחרונה קיבל גבינות מבעל אותו מפעל תמורת רישיון לרכב קירור, למרות שאין כל צורך ברישיון מסוג זה.

בדה חטיפת חייל כדי שיתייחסו אליו ברצינות

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

מתנדב של המשמר האזרחי, שמעון אקריש בן 23 מחיפה, חשוד במסירת הודעה כוזבת למשטרה בדבר חטיפת חייל על־ידי נוסעי מונית הנושאת מספר זיהוי של השטחים.

המקרה אירע לפני שבוע. החשוד הודיע, כי בצומת דרך הים — כביש החוף, הצומת ממנה נחטפה הדס קרמי ז"ל, נחטף לחייל. לדבריו, בעצרה מונית ממנה ירדו שני אלמונים, הכניסו למונית בכוח את החייל שעמד בצומת ונסעו דרומה.

המונית אותרה בג'נין ע"י המשטרה על־פי המספר שמסר המתנדב. בחקירתו הודה נהג המונית כי היה באיזור חיפה, אך הכחיש מכל וכל את סיפור החטיפה.

גירסתו של הנהג נבדקה ע"י המשטרה ואומתה ואז הוחלט לחקור את מתנדב המשא"ז, שהודה בבדיית חטיפת החייל, וכיוון שחשש שהמשטרה לא תתייחס ברצינות להודעתו בדבר הרכב החשוד שבו נתקל.

המסמרים שיוצאו ללבנון התגלו כגרגירי חומוס

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

זיארה נוהר מאבו־סנאן, בעל מפעל "רמי טקסטיל" ומפעל לייצור מסמרים, שוחרר אתמול בערבות בבית־משפט השלום בחיפה, לאחר שנעצר ע"י שלטונות המכס כחשוד בעבירות מירמה.

לטענת בא־כוח המכס, מאיר שקר, ייבא החשוד ארצה בשנת 1984 52 טונות ברזל ושיחררם מן המכס בטענה כי הוא עומד לייצר כ־50 טונות מסמרים המיועדים ליצוא ללבנון, ואמנם, בשנת 1985 נשלח ללבנון מטען של 50 טונות שהוגדר כמסמרים, אולם חקירה העלתה כי חלק מן הקופסאות שבהן נשלח המטען הכילו גרגירי חומוס במקום מסמרים. יתרת המסמרים שלא נשלחו ללבנון נמכרו, לטענת החוקר, על־ידי החשוד בישראל ללא דיווח לשלטונות המס.

לטענת בא־כוח המכס נתפסו בביתו של החשוד מסמכים שונים מהם עלה חשד לביצוע עבירות של זיוף ופיברוק חשבונות, הן של סוחרים עימם היה בקשר והן של חברות פיקטיביות שאינן קיימות כלל. לטענתו, העלים החשוד מאות אלפי שקלים חדשים בדרך זו.

חרש־אילם וישישה הותקפו ונשדדו בחיפה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

חרש־אילם וישישה הותקפו ונשדדו בשני מקרי שוד שאירעו אור לאתמול בקריות שליד חיפה.

במקרה הראשון חדרו שלושה רעולי פנים לביתו של אלי כהן, חרש־אילם, בן 41, מקריית־ים. השודדים פרצו לדירתו לאחר שעקרו סורג מהחלון. אחד מהם לפת את בעל הדירה בצווארו ואיים עליו באקדח והשניים האחרים חיטטו בדירה ונטלו עימם 700 ש"ח ופנקס שיקים.

שעות אחדות קודם לכן חדר אדם לדירתה של שמחה אורדי בת 60 מקריית־חיים. בחקירתה במשטרה סיפרה, כי התעוררה לאחר שגבר רכן מעליה, וכשביקשה לקום הדף אותה בכוח לעבר המיטה ושדד ממנה ארנק ובו 200 ש"ח שהסתירה מתחת לכרית.

בחקירתה הוברר, כי יום קודם לכן הגיעו לביתה של האשה שני מתקיני טלוויזיה פירטית בכבלים שביקשו לבדוק את מצב הכבלים. על־פי החשד גנבו השניים את מפתח הדירה וחזרו למקום לפנות בוקר כדי לבצע את השוד.

לתלמה, אברהם, אבנר ויונתן אופק ולנחשון ורותי ספיר
משתתפים באסונכם הכבד במות
אפרת היקרה
בית עין המפרץ

עם המשפחה וקיבוץ רמת יוחנן
אנו מתאבלים על
חיים הדומי ז"ל
מנהל אורנים
איש החזון והמעשה
סמינר הקיבוצים, תל־אביב